

Program Rewitalizacji dla Gminy Zbiczno na lata 2016-2022

PROJEKT

Zamawiający:

Gmina Zbiczno
Urząd Gminy w Zbicznie
Zbiczno 140
87-305 Zbiczno

Wykonawca:

Green Key
ul. Nowy Świat 10a/15
60 - 583 Poznań
www.greenkey.pl

Program Rewitalizacji dla Gminy Zbiczno na lata 2016-2022

Właściciel firmy:

mgr Joanna Masiota - Tomaszewska

Autorzy opracowania:

mgr Joanna Walkowiak – Kierownik Zespołu Projektowego
mgr inż. Łukasz Gińko
mgr Andrzej Karkowski
mgr Daniel Wiśniewski
mgr Kamil Nabagło

Sierpień, 2017 r.

WYKAZ SKRÓTÓW

EFRR – Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego

EFS – Europejski Fundusz Społeczny

FS – Fundusz Spójności

GOKSiR - Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji

GOPS – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

GPR – Gminny Program Rewitalizacji

GPZ – główny punkt zasilania

GUS – Główny Urząd Statystyczny

IZ – Instytucja Zarządzająca

KIS – Klub Integracji Społecznej

NGO - non-government organization – organizacja pozarządowa

OZE – Odnawialne Źródła Energii

RPO WK-P – Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego

WPF – Wieloletnia Prognoza Finansowa

ZPP – Zielone Płuca Polski

ZPPR – Zasady Programowania Przedsięwzięć Rewitalizacyjnych (...)

SPIS TREŚCI

I. WSTĘP.....	7
1.1. PODSTAWA PRAWNA.....	7
1.2. METODA OPRACOWANIA.....	8
II. OPIS POWIĄZAŃ PR Z DOKUMENTAMI REGIONALNYMI I LOKALNYMI... 10	
2.1. Opis powiązań gminnego programu rewitalizacji z dokumentami na szczeblu regionalnym.....	10
2.2. Opis powiązań gminnego programu rewitalizacji z dokumentami na szczeblu lokalnym	12
III. UPROSZCZONA DIAGNOZA GMINY Z WNIOSKAMI..... 14	
3.1. Położenie oraz sieć osadnicza gminy.....	14
3.2. Sfera społeczna	15
3.3. Sfera gospodarcza	16
3.4. Sfera środowiskowa.....	16
3.5. Sfera przestrzenno-funkcjonalna i techniczna	17
3.6. Podsumowanie - wnioski.....	18
IV. ANALIZA WSKAŹNIKOWA I JAKOŚCIOWA..... 19	
SFERA SPOŁECZNA..... 20	
4.1. ZAAWANSOWANIE PROCESU STARZENIA SIĘ LUDNOŚCI	20
4.1.1. Wskaźnik - udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze.....	20
4.2. PROBLEMY RYNKU PRACY	22
4.2.1. Wskaźnik - udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze.....	22
4.3. SAMOWYSTARCZALNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI I GOSPODARSTW DOMOWYCH 24	
4.3.1. Wskaźnik - udział gospodarstw domowych - stałych beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w liczbie gospodarstw domowych ogółem na danym obszarze ..	24
4.4. BEZPIECZEŃSTWO FUNKCJONOWANIA RODZIN, PORZĄDEK PUBLICZNY..... 26	
4.4.1. Wskaźnik - stosunek (udział %) interwencji policji z powodu zakłócenia miru domowego i porządku publicznego względem ogółu gospodarstw domowych na danym obszarze	26
4.5. PODSUMOWANIE WYSTĘPOWANIA NEGATYWNYCH ZJAWISK SFERY SPOŁECZNEJ .. 27	
SFERA GOSPODARCZA..... 30	
4.6. WSKAŹNIK – KLIMAT AKTYWNOŚCI GOSPODARCZEJ..... 30	
4.6.1. Wskaźnik - liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze	30
SFERA ŚRODOWISKOWA..... 32	
SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA I TECHNICZNA (INFRASTRUKTURALNA)..... 33	

V. WYZNACZENIE OBSZARU ZDEGRADOWANEGO	33
VI. WYZNACZENIE OBSZARU REWITALIZACJI	35
VII. SZCZEGÓŁOWA DIAGNOZA OBSZARU REWITALIZACJI	37
7.1. PODOBSZAR NR 1 - BRZEZINKI	39
7.2. PODOBSZAR NR 2 - LIPOWIEC	41
7.3. PODOBSZAR NR 3 - NAJMOWO	43
7.4. PODOBSZAR NR 4 - SUMÓWKO.....	45
VII. WIZJA STANU OBSZARU REWITALIZACJI PO PRZEPROWADZENIU REWITALIZACJI	47
VIII. CEL REWITALIZACJI ORAZ ODPOWIADAJĄCE MU KIERUNKI DZIAŁAŃ SŁUŻĄCE ELIMINACJI LUB OGRANICZENIU NEGATYWNYCH ZJAWISK	48
IX. PROJEKTY REWITALIZACYJNE	53
X. CECHY PROGRAMU REWITALIZACJI.....	77
10.1. KOMPLEKSOWOŚĆ	77
10.2. KONCENTRACJA	80
10.3. MECHANIZMY ZAPEWNIENIA KOMPLEMENTARNOŚCI MIĘDZY POSZCZEGÓLNYMI PROJEKTAMI/PRZEDSIĘWZIĘCIAMI REWITALIZACYJNYMI ORAZ POMIĘDZY DZIAŁANAMI RÓŻNYCH PODMIOTÓW I FUNDUSZY NA OBSZARZE OBJĘTYM PR	80
10.2. REALIZACJA ZASADY PARTNERSTWA I PARTYCYPACJA	86
XI MECHANIZMY WŁĄCZENIA MIESZKAŃCÓW, PRZEDSIĘBIORCÓW ORAZ INNYCH PODMIOTÓW I GRUP AKTYWNYCH NA TERENIE GMINY W PROCES REWITALIZACJI	86
XII. SZACUNKOWE RAMY FINANSOWE W ODNIESIENIU DO GŁÓWNYCH PROJEKTÓW/PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH.....	89
XIII. SYSTEM ZARZĄDZANIA REALIZACJĄ PROGRAMU REWITALIZACJI.....	92
XIV. SYSTEM MONITORINGU I OCENY SKUTECZNOŚCI DZIAŁAŃ ORAZ SYSTEM WPROWADZANIA MODYFIKACJI W REAKCJI NA ZMIANY W OTOCZENIU PR	94
XV. OKREŚLENIE NIEZBĘDNYCH ZMIAN W UCHWAŁACH.....	96
15.1. WSKAZANIE KONIECZNOŚCI UTWORZENIA SPECJALNEJ STREFY REWITALIZACJI	97
15.2. WSKAZANIE SPOSOBU REALIZACJI GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI W ZAKRESIE PLANOWANIA I ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	97
15.2.1. Zakres niezbędnych zmian w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego	97
15.2.2. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego i miejscowe plany rewitalizacji konieczne do uchwalenia albo zmiany.....	97

XVI. PODSUMOWANIE I POSTANOWIENIA KOŃCOWE	97
ZAŁĄCZNIKI	99
SPIS TABEL.....	99
SPIS RYCIN.....	99
WYKORZYSTANE MATERIAŁY I OPRACOWANIA	100

I. WSTĘP

1.1. PODSTAWA PRAWNA

Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2015 poz. 1023), określiła zasady oraz tryb przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji. Samorządy otrzymały podstawę prawną do podjęcia kompleksowych działań służących rewitalizacji obszarów zdegradowanych.

Rewitalizacja stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji.

Przygotowanie, koordynowanie i tworzenie warunków do prowadzenia rewitalizacji, a także jej prowadzenie w zakresie właściwości gminy, stanowią jej zadania własne wobec czego Gmina Zbiczno przystąpiła do opracowania Programu Rewitalizacji dla Gminy Zbiczno na lata 2016-2022. W celu opracowania diagnoz służących: wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, sporządzeniu albo zmianie gminnego programu rewitalizacji oraz ocenie aktualności i stopnia realizacji Programu Rewitalizacji dla Gminy Zbiczno, Wójt zobowiązany jest przeprowadzić analizy, w których wykorzystuje obiektywne i weryfikowalne mierniki i metody badawcze dostosowane do lokalnych uwarunkowań.

Projekt Programu Rewitalizacji dla Gminy Zbiczno na lata 2016-2022 został sporządzony zgodnie z przepisami zawartymi w Ustawie z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. 2015 poz. 1023). Jest zgodny również z „Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014 – 2020” Ministerstwa Rozwoju z dnia 2 sierpnia 2016 r. (MR/H 2014-2020/20(2)08/2016), co stanowi podstawę ubiegania się o dofinansowanie dla przedsięwzięć rewitalizacyjnych opisanych w tym dokumencie. Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji został wyznaczony w nawiązaniu do „Zasad programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020” (ZPPR). ZPPR w zakresie rewitalizacji stanowi zestaw informacji i reguł na potrzeby opracowywania programów rewitalizacji, mających wesprzeć gminy województwa kujawsko-pomorskiego w przygotowaniu wysokiej jakości programów rewitalizacji. Mają one prowadzić do faktycznej odnowy społecznej i przestrzennej obszarów problemowych, w sytuacji, gdy jednym ze źródeł finansowania jest Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko – Pomorskiego na lata 2014-2020. Pomocnym dokumentem podczas opracowywania GPR był dokument pn. „Jak poprawnie napisać program rewitalizacji umożliwiający uzyskanie dofinansowania interwencji w ramach RPO WKP na lata 2014-2020?”.

1.2. METODA OPRACOWANIA

Na podstawie przeprowadzonych analiz Wójt Gminy Zbiczno sporządza diagnozę, która jest podstawą do wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Obszar zdegradowany to obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych można wyznaczyć jako obszar zdegradowany w przypadku występowania na nim ponadto co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk gospodarczych lub środowiskowych lub funkcjonalno-przestrzennych lub technicznych. Obszar zdegradowany może zostać podzielony na podobszary, w tym takie nieposiadające wspólnych granic pod warunkiem stwierdzenia na każdym z podobszarów występowania koncentracji negatywnych zjawisk społecznych oraz gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych lub technicznych. Obszar rewitalizacji natomiast stanowi całość lub część obszaru zdegradowanego cechującego się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na których gmina zamierza prowadzić rewitalizację. Szczegółowy opis cech i delimitacji obszaru zdegradowanego i rewitalizacji został zamieszczony w rozdziale III Diagnoza obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji został podjęty Uchwałą Rady Gminy nr XXVII/138/2016 z dnia 27 września 2016r.

Dla wyznaczonego obszaru rewitalizacji Wójt Gminy Zbiczno sporządza Gminny Program Rewitalizacji (GPR), który zgodnie z Ustawą o rewitalizacji w szczególności zawiera:

- szczegółową diagnozę obszaru rewitalizacji obejmującą analizę negatywnych zjawisk oraz lokalnych potencjałów występujących na terenie tego obszaru,
- opis powiązań GPR z dokumentami strategicznymi gminy w tym strategią rozwoju gminy, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz strategią rozwiązywania problemów społecznych,
- opis wizji stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji,
- cele rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań służących eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk,
- opis przedsięwzięć rewitalizacyjnych, w szczególności o charakterze społecznym oraz gospodarczym, środowiskowym, przestrzenno-funkcjonalnym lub technicznym, w tym:
 - listę planowanych podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, wraz z ich opisami zawierającymi w odniesieniu do każdego przedsięwzięcia,
 - charakterystykę pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych;
- mechanizmy integrowania działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych,
- szacunkowe ramy finansowania GPR wraz z szacunkowym wskazaniem środków finansowych ze źródeł publicznych i prywatnych,
- opis struktury zarządzania realizacją GPR, wskazanie kosztów tego zarządzania wraz z ramowym harmonogramem realizacji programu,
- system monitorowania i oceny GPR,
- określenie niezbędnych zmian w uchwałach, o których mowa w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym

- zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. z 2014 r. poz. 150 oraz z 2015 r. poz. 1322),
- określenie niezbędnych zmian w uchwale o zasadach wyznaczania składu Komitetu Rewitalizacji,
 - wskazanie, czy na obszarze rewitalizacji ma zostać ustanowiona Specjalna Strefa Rewitalizacji wraz ze wskazaniem okresu jej obowiązywania,
 - wskazanie sposobu realizacji GPR w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego, w tym:
 - wskazanie zakresu niezbędnych zmian w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy,
 - wskazanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego koniecznych do uchwalenia albo zmiany,
 - w przypadku wskazania konieczności uchwalenia miejscowego planu rewitalizacji, o którym mowa w art. 37f ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym – wskazanie granic obszarów, dla których plan ten będzie procedowany łącznie z procedurą scaleń i podziałów nieruchomości, a także wytyczne w zakresie ustaleń tego planu;
 - załącznik graficzny przedstawiający podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji sporządzony na mapie w skali co najmniej 1:5000 opracowanej z wykorzystaniem treści mapy zasadniczej, a w przypadku jej braku – z wykorzystaniem treści mapy ewidencyjnej w rozumieniu ustawy z dnia 17 maja 1989 r. – Prawo geodezyjne i kartograficzne.

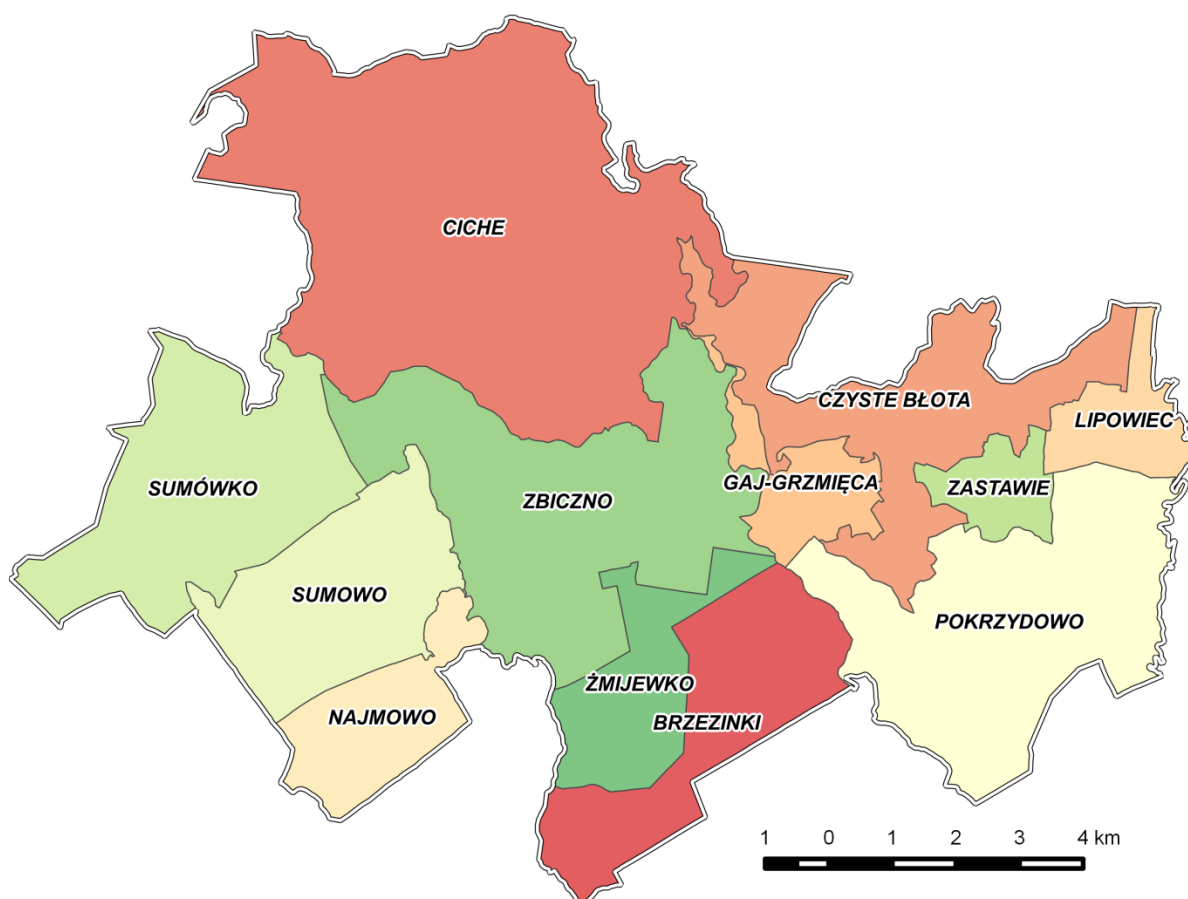
Dla potrzeb opracowania diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, na cele sporządzenia Programu Rewitalizacji Gminy Zbiczno na lata 2016-2022 określono listę potencjalnych wskaźników. Służą one przedstawieniu przestrzennego zróżnicowania Gminy Zbiczno biorąc pod uwagę cechy wskazujące na występowanie stanu kryzysowego.

Diagnozę występowania stanu kryzysowego w gminie można przeprowadzić w podziale na miejscowości lub na sołectwa. **Zdecydowano, że najodpowiedniejszą formą jest analiza czynników występujących na terenie sołectw.**

W każdym przypadku wskaźniki wyliczone dla sołectw zostały porównane do średniej dla Gminy Zbiczno. Określono, które wskaźniki przyjmują wartości mniej korzystne niż średnia wartość dla gminy.

W diagnozie odniesiono się także do specyfiki występowania przestrzeni zdegradowanych co zostało opisane w dalszej części opracowania.

Wyniki przeprowadzonego podziału na sołectwa przedstawiono w formie ryciny.

Ryc. 1. Podział Gminy Zbiczno na sołectwa będące przedmiotem analizy

Źródło: opracowanie własne na podstawie zebranych danych

II. OPIS POWIĄZAŃ PR Z DOKUMENTAMI REGIONALNYMI I LOKALNYMI

Program Rewitalizacji dla Gminy Zbiczno na lata 2016-2022 jest powiązany z różnymi dokumentami strategicznymi Gminy i pozostałymi dokumentami o znaczeniu polityki terytorialnej. Założenia zawarte w GPR wpisują się w założenia zawarte w innych dokumentach strategicznych. Opis powiązań GPR został przedstawiony poniżej.

2.1. Opis powiązań gminnego programu rewitalizacji z dokumentami na szczeblu regionalnym

Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2020 Plan modernizacji 2020+ – zakłada 4 priorytety rozwoju województwa wynikające z misji rozwoju (Kujawsko-Pomorskie – człowiek, rodzina, społeczeństwo), i są to: konkurencyjna gospodarka, modernizacja przestrzeni wsi i miast, silna metropolia, nowoczesne społeczeństwo. Z priorytetów, najbardziej w założenia celów, przedsięwzięć i poszczególnych projektów rewitalizacji wpisuje się modernizacja przestrzeni wsi i miast oraz nowoczesne społeczeństwo, które to posiadają bezpośrednie odniesienie do proponowanych założeń GPR dotyczących poprawy infrastruktury i odnowy przestrzeni

miejskiej oraz poprawy jakości kapitału społecznego. Te działania przyczyniają się do osiągnięcia zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego, który jest główną ideą zarówno Strategii, jak i GPR.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020 – według zapisów RPO WK-P, rewitalizacja będzie wspierana głównie w ramach priorytetu inwestycyjnego: 9b Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich. Celem jest wzrost ożywienia społecznego i gospodarczego na obszarze rewitalizacji. Dodatkowo przedsięwzięcia rewitalizacyjne będą wspierane z innych osi priorytetowych RPO WK-P w ramach finansowania ze środków EFS i EFRR. Przedsięwzięcia i projekty wyznaczone w GPR są opracowane w nawiązaniu do działań i poddziałań wskazanych jako preferowane w programach rewitalizacji, gdzie jednym ze źródeł finansowania ma być niniejszy RPO.

Zasady programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020 – Zasady regionalne określają sposób tworzenia programów rewitalizacji, zwłaszcza zasady opracowania programów w perspektywie finansowej 2014-2020, tj.:

- kompleksowość,
- komplementarność,
- koncentracja,
- partnerstwo,
- partycypacja;

Wskazują również obligatoryjne elementy programu rewitalizacji i oczekiwane efekty rewitalizacji. GPR jest opracowany zgodnie z zasadami tworzenia programów rewitalizacji zawartymi w dokumencie.

Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020 – dokument jest szczegółowym opisem 12 Osi priorytetowych współfinansowanych z EFRR, EFS oraz publicznych środków krajowych i środków prywatnych. GPR jest wspierany przede wszystkim w ramach Osi priorytetowej 7, w ramach:

- Działania 7.1 Rozwój lokalny kierowany przez społeczność;

Dodatkowo działania rewitalizacyjne są wspierane z pozostałych dostępnych źródeł finansowania rewitalizacji ujętych w ZPPR.

Obowiązujący Plan Zagospodarowania Przestrzennego województwa Kujawsko-Pomorskiego przedstawia następujący cel główny: zbudowanie struktur funkcjonalno-przestrzennych podnoszących konkurencyjność regionu i jakości życia mieszkańców. Pozostałe cele szczegółowe wynikające z celu głównego wpisują się w założenia programu rewitalizacji, których wyrazem są projekty rewitalizacyjne. Rozwój pod względem planistycznym województwa kujawsko-pomorskiego jest wyrażony w działaniach rewitalizacyjnych o znaczeniu przestrzenno-funkcjonalnym, infrastrukturalnym i środowiskowym. Założenia GPR są zgodne z Planem Zagospodarowania Przestrzennego województwa Kujawsko-Pomorskiego.

2.2. Opis powiązań gminnego programu rewitalizacji z dokumentami na szczeblu lokalnym

Strategia rozwoju powiatu brodnickiego na lata 2014-2022 – strategia rozwoju jest długookresowym dokumentem, który wyznacza najważniejsze kierunki rozwojowe powiatu do 2022 r. Główny celem strategicznym powiatu brodnickiego jest:

Powiat przyjazny ludziom, gospodarce i środowisku

Odnosnie do celu głównego określono pięć celów cząstkowych strategii:

1. Wysoki standard ochrony zdrowia mieszkańców powiatu
2. Dobry stan infrastruktury technicznej
3. Powiat atrakcyjny dla mieszkańców i ludzi młodych
4. Bezpieczny powiat
5. Partnerska i spójna współpraca samorządów, NGO i innych instytucji

GPR jest ściśle powiązany z celami cząstkowymi strategii, a w szczególności z 2, 3, 4 i 5. Działania rewitalizacyjne zawarte w programie są ukierunkowane na poprawę jakości infrastruktury technicznej, rozwiązanie problemów społecznych, czy wsparcie przedsiębiorczości na obszarach wiejskich. Te działania opisane szerzej w GPR wpisują się w konkretne zadania przypisane celom cząstkowym strategii.

Strategia Obszaru Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Brodnickiego – dokument stanowi zbiór wytycznych dotyczących postawionych celów, zadań i środków ich realizacji na podstawie specyfiki analizowanego obszaru. Przedstawia zarys ogólny oraz szczegółowy, określający kierunek działań władz Powiatu, zachowując jednocześnie elastyczność, dającą możliwość wprowadzania zmian określonych jego elementów. W strategii określono pięć celów strategicznych:

1. Rozwój innowacyjnej i konkurencyjnej gospodarki
2. Nowoczesna oferta edukacyjna odpowiadająca potrzebom rynku pracy
3. Wzmocnienie integracji społecznej i dostosowanie systemu opieki zdrowotnej do sytuacji demograficznej
4. Ochrona dziedzictwa kulturowego regionu i promocja walorów przyrodniczych
5. Rozwój i poprawa jakości infrastruktury technicznej

GPR wpisuje się w cele strategiczne zawarte w niniejszej Strategii. W szczególności przedsięwzięcia opisane w programie rewitalizacji odpowiadają swoim zakresem celom: 1, 3, 4 i 5. GPR odnosząc się do obszaru Gminy Zbiczno wspiera również realizację wymienionych celów strategicznych. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne są ukierunkowane na eliminację problemów społecznych, rozwój przedsiębiorczości, ochronę dziedzictwa kulturowego i rozwój infrastruktury na obszarze rewitalizacji.

Strategia Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność

Gmina Zbiczno jest jedną z 9 gmin, która należy do Stowarzyszenia „Lokalna Grupa Działania Pojezierze Brodnickie”. Strategia obejmuje okres czasowy 2014 – 2020. Cele Strategii są zgodne z GPR i kształtują się następująco:

Cel 1 Rozwój przedsiębiorczości i różnicowanie działalności gospodarczej na obszarze LSR.

1.1. Wzmocnienie przedsiębiorczości na obszarze LSR.

1.2 Wsparcie w podejmowaniu nowej aktywności gospodarczej.

Cel 2 Wzrost konkurencyjności obszaru LSR oraz podniesienie jakości życia mieszkańców.

2.1 Wykorzystanie zasobów i walorów środowiska dla rozwoju turystyki.

2.2 Rozwój obszaru poprzez inwestycje drogowe oraz na obszarach rewitalizowanych i poprawę dostępności do infrastruktury rekreacyjno-sportowo - kulturalnej.

Cel 3 Wzrost umiejętności mieszkańców obszaru LSR poprzez rozwój działań edukacyjnych między innymi na obszarach rewitalizowanych.

3.1 Podniesienie poziomu kapitału ludzkiego i społecznego.

3.2 Podniesienie wiedzy użytecznej.

Z niniejszej Strategii realizowane będą następują wskaźniki rezultatu w GPR:

w.2.1 Wzrost liczby osób korzystających z obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej oraz z obiektów użyteczności publicznej (%),

w.2.2 Wzrost liczby osób korzystających z obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej oraz kulturalnej (osoba),

w.2.2 Liczba osób korzystających ze zrewitalizowanych obszarów (osoba).

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Zbiczno

– dokument przedstawia główne kierunki polityki przestrzennej Gminy. Celem głównym studium jest:

Zrównoważony rozwój społeczno - gospodarczy służący poprawie jakości i warunków życia mieszkańców oraz ograniczenie strefy ubóstwa i bezrobocia, przy zachowaniu równowagi między aktywnością gospodarczą, a ochroną środowiska przyrodniczego i kulturowego.

GPR nie zmienia kierunków polityki przestrzennej gminy zawartych w Studium dotyczących przeznaczenia terenów o konkretnych funkcjach. Natomiast wprowadza obowiązek uwzględnienia w studium uchwalonych obszarów zdegradowanych, który to obowiązek wynika bezpośrednio z zapisów ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (art. 10 ust. 2 pkt 14).

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Zbiczno na lata 2012-2020

– opracowanie i realizacja niniejszej strategii jest jednym z zadań własnych gminy. Uwzględnia ona programy pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka. Strategia określa cele szczegółowe w zakresie pomocy społecznej dla różnych grup osób, w tym bezrobotnych, rodzin w trudnej sytuacji życiowej, osób niepełnosprawnych, starszych i niesamodzielnych, czyli ogólnie ujmując osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym. Działania GPR wpisują się w założenia strategii. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne bezpośrednio oddziałują na eliminację problemów społecznych poprzez realizację projektów miękkich (przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, bezrobociu)

Strategia Rozwoju Gminy Zbiczno na lata 2016-2020 – jest dokumentem wyznaczającym kierunki rozwoju gminy na najbliższe lata. W strategii określono wizję rozwoju Gminy Zbiczno:

Gmina Zbiczno - przyjazna dla rozwoju przedsiębiorczości, atrakcyjna turystycznie, dbająca o środowisko naturalne. Gmina, w której warto odpoczywać, mieszkać i inwestować

Następnie w odniesieniu do wizji wyznaczono 4 cele strategiczne:

1. Wzmocnienie potencjału gospodarczego
2. Poprawa stanu infrastruktury technicznej i społecznej
3. Mądrzy, zdrowi aktywni mieszkańcy
4. Wzmacnianie walorów turystyczno-wypoczynkowych

Przedsięwzięcia i projekty rewitalizacyjne wpisują się we wszystkie cele strategiczne zawarte w strategii. Działania rewitalizacyjne są ukierunkowane na poprawę sytuacji w sferze społecznej poprzez eliminację lub ograniczenie problemu bezrobocia, niskiej samowystarczalności ekonomicznej, czy problemów w sferze gospodarczej w postaci niskiego stopnia przedsiębiorczości.

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Zbiczno – Celem niniejszego Planu gospodarki niskoemisyjnej jest przygotowanie działań dotyczących terenu gminy Zbiczno prowadzących do redukcji emisji gazów cieplarnianych z terenu całego obszaru geograficznego gminy o 14 % w stosunku do emisji okresu bazowego BEI, zwiększenie udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych w finalnej konsumpcji energii do roku 2020 do poziomu 40 %, redukcji zużycia energii finalnej, poprzez podniesienie efektywności energetycznej o 7,4 % w stosunku do zużycia energii okresu bazowego BEI, redukcja emisji pyłu PM10 o 29 % oraz rozwój gospodarki niskoemisyjnej przy zapewnieniu zrównoważonego rozwoju gminy Zbiczno w planowanym okresie 2016 – 2018 z perspektywą do 2020 roku. Założenia planu wpisują się w planowanie przedsięwzięcia i projekty opisane w GPR, które odnoszą się przede wszystkim do poprawy efektywności energetycznej budynków.

III. UPROSZCZONA DIAGNOZA GMINY Z WNIOSKAMI

3.1. Położenie oraz sieć osadnicza gminy

Gmina Zbiczno położona jest we wschodniej części województwa kujawsko - pomorskiego, w powiecie brodnickim. Jednostka zajmuje obszar o powierzchni 134 km² Odległości dzielące siedzibę Urzędu Gminy (wieś Zbiczno) od największych miast regionu:

- Brodnica – 8 km,
- Grudziądz – 45 km,
- Toruń – 63 km,
- Bydgoszcz – 93 km.

Ryc. 2. Położenie Gminy Zbiczno na tle gmin powiatu brodnickiego

Źródło: opracowanie własne

Według podziału fizyczno-geograficznego opracowanego przez Jerzego Kondrackiego Gmina Zbiczno leży w obrębie prowincji Niż Środkowopolski, podprowincji Pojezierze Południowobałtyckie, w makroregionie Pojezierze Chełmińsko-Dobrzyńskie i w granicach mezoregionu Pojezierze Brodnickie. Obszar Gminy Zbiczno tworzy rzeźba młodoglacjalna, którą tworzą wysoczyzny, sandry oraz wklęsłe rynny polodowcowe i doliny rzeczne.

Sieć osadniczą Gminy Zbiczno tworzy 12 sołectw. Do największych pod względem liczby ludności należy zaliczyć: Pokrzydowo – 1091 osób, Zbiczno – 995 osób oraz Ciche – 588 osób. Są one największe również pod względem powierzchni. Gminę Zbiczno wg. podziału na typy sieci osadnictwa wiejskiego wg M. Kielczewskiej Zalewskiej należy zaliczyć do sieci osadnictwa skupionego z osiedlami rozproszonymi, tj. sieć wsi skupionych o średniej wielkości dopełniona osiedlami rozproszonymi i rzędówkami z XIX i XX w.

3.2. Sfera społeczna

Biorąc pod uwagę dane Urzędu Gminy za 2015 r. w ewidencji figurują 4 844 osoby. Szczegółowe analizy dotyczące struktury ludności zostaną przedstawione w oparciu o ewidencję samorządu terytorialnego. Jednak w niniejszym opracowaniu wskazane zostały również dane GUS. Jest to niezbędne do sporządzenia porównania danych dla Gminy z danymi dotyczącymi województwa kujawsko-pomorskiego i Polski.

Liczba ludności zamieszkująca Gminę Zbiczno wynosiła na koniec roku 2014, zgodnie z danymi GUS według faktycznego miejsca zamieszkania 4 777 osób.

Zgodnie z danymi GUS wskaźnik zaludnienia w granicach administracyjnych analizowanej jednostki wynosi 36 osób/km² i jest znacznie niższy niż średnia dla powiatu brodnickiego (75 osób/km²) i województwa kujawsko-pomorskiego (116 osób/km²). Średnia dla całej Polski wynosi 123 osoby/km². Porównanie wymienionych danych wyraźnie wskazuje na wiejski charakter opisywanego terenu oraz potrzebę spojrzenia z tej perspektywy na występujące tu problemy demograficzne.

Na przestrzeni ostatnich lat obserwuje się widoczną, wzrostową tendencję w zmianach liczby ludności Gminy Zbiczno. Według danych GUS od 2004 do 2014 roku liczba mieszkańców wzrosła z 4 501 do 4 809, co daje przyrost o około 6 %. Jest to związane z dodatnim przyrostem naturalnym i dodatnim saldem migracji odnotowanych w tym okresie czasu.

Liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym (do 17 lat włącznie) wyniosła 843 osoby. Najwięcej, bo 3 196 osób jest osób w wieku produkcyjnym. Najmniejsza jest liczba ludności w wieku poprodukcyjnym (mężczyźni - 65 lat i więcej, kobiety - 60 lat i więcej), tj. 805 osób.

Specyficznym zjawiskiem w Gminie Zbiczno jest proces starzenia się społeczeństwa. W roku 2004 liczba osób w wieku poprodukcyjnym wyniosła 624 osób, a w roku 2015 771 osób (dane GUS). Oznacza to, że w 2015 r. osób w wieku poprodukcyjnym przybyło średnio o 23,5% więcej, w porównaniu do 2004 r.

Wciąż dużym problemem na terenie gminy jest wysoki udział osób bezrobotnych. Wg. danych GUS z końcem 2015 r. wyniósł on 9,2%.

Wysokie bezrobocie przekłada się na dużą liczbę gospodarstw domowych korzystających z pomocy GOPS. W 2015 r. z terenu Gminy Zbiczno z takiej formy pomocy korzystało 250 osób.

Poziom bezpieczeństwa publicznego na terenie gminy można odnieść do liczby interwencji z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego. W 2015 r. w Gminie Zbiczno odnotowano 419 takich zdarzeń.

Aktywność mieszkańców Gminy jest wyrażona uczestnictwem w kołach zainteresowań, zespołach wokalnych, czy lokalnych stowarzyszeniach, tj.:

- Zespół wokально-instrumentalny „Wesołe Kumoszki”,
- Zespół wokalny „Pokrzydowianki”,
- Koło plastyczne w Pokrzydowie,
- Tenis stołowy w Zbicznie i Najmowie,
- Koła Gospodyń Wiejskich,
- Stowarzyszenie „Zgodnie z Naturą i Tradycją” ze Zbiczna,
- Stowarzyszenie „Rozwoju Wsi Pokrzydowo i Okolic” z Pokrzydowa,
- Stowarzyszenie „Dla dawnych odmian i ras” z Pokrzydowa,
- Kujawsko-Pomorskie Stowarzyszenie Producentów Ekologicznych EKOŁAN z Pokrzydowa,
- Stowarzyszenie Rozwoju Regionu „Bądźmy razem” z Sumowa,
- Towarzystwo „Przyjaciół Gminy Zbiczno”.

3.3. Sfera gospodarcza

Biorąc pod uwagę dane Głównego Urzędu Statystycznego dotyczące zarejestrowanych podmiotów gospodarczych (stan na rok 2014), na terenie Gminy Zbiczno działa 326 podmiotów gospodarczych, z czego 312 należy do sektora prywatnego, a pozostałe 14 do sektora publicznego. Należy zauważyć, że dane GUS nie są tożsame z ewidencją prowadzoną przez Urząd Gminy, co jest spowodowane przyjętą przez GUS metodologią.

Na terenie Gminy Zbiczno najbardziej rozwiniętą działalnością gospodarczą jest budownictwo i handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle. Istotne znaczenie mają również takie działalności jak: przetwórstwo przemysłowe oraz rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo, rybactwo (sekcja A).

Zgodnie z danymi Powszechnego Spisu Rolnego (GUS, 2010) na terenie Gminy funkcjonuje 427 gospodarstw rolnych. Gospodarstw do 1 ha włącznie jest 64, między 1 a 5 ha – 149, między 5 a 10 ha – 78, a gospodarstw rolnych powyżej 10 ha jest 136. Gospodarstwa o powierzchni do 10 ha stanowią 68 % ogólnej liczby gospodarstw rolnych. Świadczy to o dużym rozdrobnieniu gospodarstw rolnych.

W powierzchni zasiewów dominują zboża. Struktura pogłowia zwierząt gospodarskich wskazuje na duży udział gospodarstw zajmujących się hodowlą trzody chlewnej, a także bydła.

3.4. Sfera środowiskowa

Według danych GUS za rok 2014, na analizowanym obszarze znajduje się 27,8 ha lasów gminnych oraz 10 cmentarzy o łącznej powierzchni 3,32 ha. Lesistość wynosi 42,6 %, co jest wynikiem znacznie wyższym niż średnia wartość dla powiatu brodnickiego (21,9 %).

Na terenie Gminy Zbiczno znajduje się 12 114,17 ha obszarów prawnie chronionych (GUS 2014). Ilość form ochrony przyrody jest bardzo zróżnicowana i uwzględnia unikatowe wartości przyrodnicze, krajobrazowe i kulturowe gminy Zbiczno. Prezentują się one

następująco: Brodnicki Park Krajobrazowy, Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Drwęcy, Obszar Natura 2000 Ostoja Brodnicka, Obszar Natura 2000 Dolina Drwęcy, Rezerwat Przyrody „Mieliwo”, Rezerwat Przyrody „Retno”, Rezerwat Przyrody „Okonek”, Rezerwat Przyrody „Stręszek”, Rezerwat Przyrody „Bagno Mostki”, Rezerwat Przyrody „Bachotek”, Rezerwat Przyrody „Rzeka Drwęca”.

Na terenie gminy występują również inne formy przyrody w postaci użytków ekologicznych (40 użytków) i pomników przyrody (22 pomniki).

Gmina Zbiczno znajduje się w granicach obszaru „Zielone Płuca Polski” (ZPP), który tworzą unikatowe przyrodniczo tereny znajdujące się w północno-wschodniej części Polski. Zajmuje on powierzchnię 63 234 km², co stanowi 20,2 % powierzchni kraju. Podstawą wyznaczenia obszaru były jedne z najcenniejszych w kraju i Europie systemy ekologiczne. Idea ZPP zakłada integrację ochrony środowiska z rozwojem gospodarczym i postępowaniem cywilizacyjnym.

Gmina Zbiczno jest gminą rolniczą. Udział użytków rolnych w ogólnej powierzchni opisywanego obszaru jest bardzo wysoki i wynosi 40,5 %. Udział gruntów leśnych oraz zadrzewionych i zakrzewionych jest znaczny i wynosi 43,6 %. Dużą część opisywanego terenu zajmują grunty pod wodami. Ich udział wynosi 8,9 %.

3.5. Sfera przestrzenno-funkcjonalna i techniczna

Sieć drogową na terenie Gminy Zbiczno tworzą ogólnodostępne drogi publiczne powiatowe i gminne. Przez opisywany obszar nie przebiegają drogi krajowe i wojewódzkie. W niedalekiej odległości od Gminy biegnie droga krajowa nr 15 łącząca Trzebnicę z Ostródą. Podstawowy układ dróg tworzą:

- Droga powiatowa nr 1803 C: Ciche – granica województwa,
- Droga powiatowa nr 1805 C: granica województwa – Zbiczno – Brodnica,
- Droga powiatowa nr 1812 C: Pokrzydowo – Bachotek,
- Droga powiatowa nr 1813 C: Żmijewo – Karbowo,
- Droga powiatowa nr 1817 C: Górale – Zbiczno,
- Droga powiatowa nr 1825 C: Bobrowo – Zbiczno – Jajkowo,
- Drogi gminne o łącznej długości ponad 105 kilometrów.

W południowo-zachodniej części gminy przebiega linia kolejowa nr 208 relacji Działdowo-Chojnice. Jest to linia kolejowa jednotorowa niezelektryfikowana. Na odcinku Brodnica-Jabłonowo Pomorskie, w Najmowie, znajduje się osobowa stacja kolejowa.

Biorąc pod uwagę wyposażenie w podstawową infrastrukturę komunalną należy podkreślić objęcie 95,9 % mieszkańców siecią wodociągową (GUS wg stanu na 31.12.2014 r.). Długość czynnej sieci wodociągowej na koniec 2014 r. wynosiła 91,1 km.

W gminie znajduje się 26 ujęć wód podziemnych. Głównymi źródłami zaopatrzenia w wodę gminy są zasoby wód podziemnych (poziom plejstoceński), które czerpane są z ośmiu ujęć zlokalizowanych w miejscowościach: Ciche, Gaj-Grzmięca, Pokrzydowo, Zbiczno.

Według danych GUS za rok 2014 mniejszy jest dostęp do sieci kanalizacyjnej, z której korzysta 36 % mieszkańców. Długość sieci wynosi 37,7 km. Do systemu kanalizacji sanitarnej są podłączone następujące miejscowości: Bachotek, Brzezinki, Gaj-Grzmięca, Grzmięca, Najmowo, Pokrzydowo, Wysokie Brodno, Zbiczno, Żmijewko, Żmijewo.

Mieszkańcy pozostałych miejscowości korzystają ze zbiorników bezodpływowych (szamba), których liczba w 2014 roku wyniosła 928 oraz 25 przydomowych oczyszczalni ścieków.

Gmina Zbiczno nie posiada własnej oczyszczalni ścieków. Z tego powodu ścieki komunalne z terenu gminy są odprowadzane do oczyszczalni w Brodnicy. Jest ona zarządzana przez Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Brodnicy. Jej przepustowość wynosi 7.500 m³/dobę.

Gmina Zbiczno jest całkowicie zelektryfikowana. Źródło jej zasilania stanowią stacje GPZ 110/15 kV: GPZ Brodnica Grunwald, GPZ Brodnica Podgórz, GPZ Jabłonowo.

Na terenie gminy znajdują się także odcinki elektroenergetycznej linii wysokiego napięcia 110 kV relacji GPZ Jabłonowo – GPZ Brodnica Grunwald. Ponadto porozmieszczane są elementy sieci w postaci: napowietrznych i wewnątrzowych stacji transformatorowych 15/0,4 kV, a także napowietrznych i kablowych linii elektroenergetycznych SN 15 kV i nN 0,4 kV służących do zasilania w energię elektryczną odbiorców na terenie gminy.

Według stanu na koniec 2014 r. mieszkańcy Gminy Zbiczno nie korzystają z sieci gazowej. Na opisywanym terenie nie planuje się budowy sieci gazowej.

Na rzece Skarlance, w miejscowości Grzmięca, znajduje się mała elektrownia wodna. Jej moc produkcyjna wynosi 30 KW. W Grzmięcy, w Ośrodku Zarybieniowym PZW działa również wolnostojąca instalacja fotowoltaiczna. Na terenie gminy brak jest innych form odnawialnych źródeł energii takich jak: elektrownie wiatrowe czy biogazownie. W obszarze gminy występują natomiast pompy ciepła na prywatnych posesjach.

Na terenie Gminy Zbiczno głównym podmiotem odpowiedzialnym za działalność kulturalną jest Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji w Zbicznie (GOKSiR), który dysponuje ośmioma świetlicami wiejskimi, których część jest w złym stanie technicznym, a jednocześnie są znaczącym zasobem terenu oraz potencjałem rozwojowym sołectw. Znajdują się w miejscowościach: Brzezinki, Ciche, Lipowiec, Najmowo, Sumowo, Sumówko i Zbiczno. W skład GOKSiR wchodzi również:

- Gminna Biblioteka Publiczna w Zbicznie,
- Filia Biblioteki w Cichem,
- Filia Biblioteki w Pokrzydowie,
- Filia Biblioteki w Sumowie.

GOKSiR jest również odpowiedzialny za organizowanie różnego rodzaju imprez i wydarzeń kulturalnych dla lokalnej społeczności.

Niewystarczające wyposażenie oraz pewnego rodzaju braki techniczne boisk sportowych oraz placów zabaw dopełniają ogólny obraz przestrzenno-funkcjonalny i techniczny Gminy Zbiczno.

3.6. Podsumowanie - wnioski

Do problemów sfery społecznej na terenie analizowanej gminy należy zaliczyć: małą gęstość zaludnienia, starzejące się społeczeństwo, wysoki poziom bezrobocia, stosunkowo dużą liczbę gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej, tj. brak samodzielności ekonomicznej społeczeństwa, niezadowalający poziom bezpieczeństwa. Determinantą rozwojową gminy jest jej społeczeństwo oraz różne formalne oraz nieformalne grupy, które funkcjonują na terenie gminy.

Największym problemem dotyczącym sfery gospodarczej jest mała liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych (niski stopień przedsiębiorczości), która

spowodowana jest m.in. peryferyjnością gminy. Niewielka liczba zakładów pracy przekłada się na wysoki poziom bezrobocia w gminie.

W sferze środowiskowej nie stwierdza się znaczących problemów, których zmniejszenie wpłynęłoby w sposób pozytywny na mieszkańców gminy.

Do największych problemów sfery przestrzenno – funkcjonalnej oraz technicznej Gminy Zbiczno należy zaliczyć niewystarczające wyposażenie oraz stan techniczny: świetlic wiejskich, placów zabaw oraz boisk sportowych. Miejsca te są jednocześnie największym potencjałem gminy. Odnowione przestrzenie staną się miejscem integracji i aktywizacji mieszkańców gminy, a co za tym idzie będą stymulowały rozwój danych sołectw, a zarazem Gminy Zbiczno.

IV. ANALIZA WSKAŹNIKOWA I JAKOŚCIOWA

Występowanie i skala negatywnych zjawisk społecznych została zbadana pod kątem:

- zaawansowanego procesu starzenia się ludności, za pomocą wskaźnika: udział (%) ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze;
- problemów rynku pracy, za pomocą wskaźnika: udział (%) bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze;
- samowystarczalności ekonomicznej ludności i gospodarstw domowych, za pomocą wskaźnika: udział (%) gospodarstw domowych - stałych beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w liczbie gospodarstw domowych ogółem na danym obszarze;
- bezpieczeństwo funkcjonowania rodzin, porządek publiczny, za pomocą wskaźnika stosunek (udział %) interwencji policji z powodu zakłócenia miru domowego i porządku publicznego względem ogółu gospodarstw domowych na danym obszarze.

W zakresie wskaźników ze sfery społecznej wykazano szeroko zakrojone występowanie negatywnych zjawisk w każdym ze zbadanych aspektów. Każde sołectwo osiągnęło gorszą wartość od średniej dla Gminy dla co najmniej jednego wskaźnika w sferze społecznej. Analiza negatywnych zjawisk ze sfery społecznej pozwoliła wyznaczyć miejscowości, które będą mogły być brane pod uwagę przy wyznaczaniu obszaru zdegradowanego (co najmniej dwa wskaźniki kwalifikujące do włączenia do obszaru zdegradowanego).

Występowanie i skala negatywnych zjawisk gospodarczych została zbadana pod kątem:

- klimatu aktywności gospodarczej za pomocą wskaźnika: liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze.

Z analizy danego wskaźnika wynika, że na terenie Gminy Zbiczno dane negatywne zjawisko występuje w aż 9 sołectwach poddanych analizie, co świadczy o niskim poziomie przedsiębiorczości lokalnej społeczności. Wynikiem tego zjawiska są również problemy na rynku pracy wykazane wysokim udziałem osób bezrobotnych w stosunku do liczby ludności w wieku produkcyjnym. Pośrednio również wysoki udział gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej może wynikać z problemów rynku pracy, niskiego poziomu przedsiębiorczości.

SFERA SPOŁECZNA

4.1. ZAAWANSOWANIE PROCESU STARZENIA SIĘ LUDNOŚCI

Zgodnie z raportem GUS „Prognoza ludności do 2050 roku dla powiatów i miast na prawach powiatu województwa kujawsko – pomorskiego według prognozowanych zmian demograficznych powiatów w województwie kujawsko-pomorskim w 2050 r. w porównaniu ze stanem w 2013 r. zauważyć można, że jedynie w dwóch powiatach przewiduje się wzrost liczby mieszkańców: w bydgoskim – o 32,4% i toruńskim – o 32,0%. W pozostałych powiatach oraz we wszystkich miastach na prawach powiatu ludności będzie ubywać.

Zauważa się, że w wyniku zmian liczby ludności w poszczególnych grupach wieku nastąpi pogłębienie starzenia się ludności wyrażone współczynnikiem starości demograficznej rozumianym jako udział grupy ludności wieku 65 lat i więcej w ogólnej populacji, a także indeksem starości we wszystkich powiatach i miastach na prawach powiatu.

W niniejszym rozdziale poddano analizie stosunek poszczególnych grup ekonomicznych ludności, zgodnie z założeniem, że ludność w wieku przedprodukcyjnym obejmuje osoby w wieku 0 do 17 lat; ludność w wieku produkcyjnym – osoby od 18 lat do wieku emerytalnego (60 lat kobiety i 65 lat mężczyźni), a ludność w wieku poprodukcyjnym – osoby powyżej wieku emerytalnego.

4.1.1. Wskaźnik - udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze

Wskaźnik obrazujący udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze jest bardzo istotnym wskaźnikiem demograficznym. Pozwala ocenić stosunek grupy osób będących w wieku emerytalnym (dla kobiet – powyżej 60 lat, dla mężczyzn – powyżej 65 lat) do liczebności pozostałych grup wiekowych. Im więcej osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności, tym mniej korzystna struktura ekonomiczna społeczeństwa, świadcząca o jego starzeniu się społeczeństwa.

Tabela 1. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na terenie Gminy Zbiczno

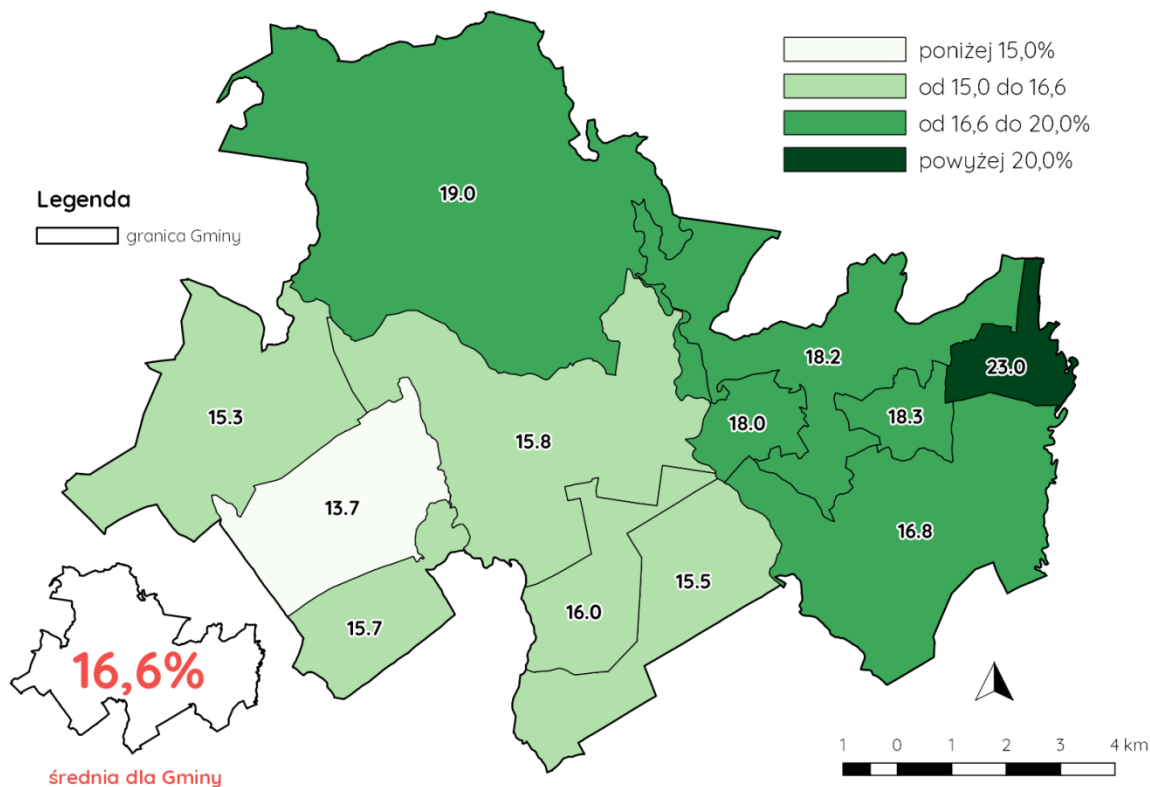
Lp.	Sołectwo	Liczba ludności ogółem	Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym (mężczyźni - 65 lat i więcej, kobiety - 60 lat i więcej)	Udział (%) ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem
1	Brzezinki	329	51	15,5
2	Ciche	588	112	19,0
3	Czysteblota	66	12	18,2
4	Gaj - Grzmięca	178	32	18,0
5	Lipowiec	139	32	23,0

Lp.	Sołectwo	Liczba ludności ogółem	Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym (mężczyźni - 65 lat i więcej, kobiety - 60 lat i więcej)	Udział (%) ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem
6	Najmowo	440	69	15,7
7	Pokrzydowo	1091	183	16,8
8	Sumowo	328	45	13,7
9	Sumówko	321	49	15,3
10	Zastawie	169	31	18,3
11	Zbiczno	995	157	15,8
12	Żmijewko	200	32	16,0
RAZEM GMINA ZBICZNO		4844	805	16,6

Źródło: Urząd Gminy Zbiczno, stan na 31.12.2015 r.

W świetle zebranych danych, udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na terenie Gminy Zbiczno wynosi 16,6 %. Sołectwa z wyższym niż przeciętna udziałem ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem zostały uznane za będące w stanie kryzysowym. Oznaczono je w tabeli tłem pomarańczowym.

Największy udział osób w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem zanotowano w sołectwie Lipowiec i wyniósł 16,6 %. Z kolei najmniejszy odsetek takich osób wykazano w sołectwie Sumowo, gdzie jedynie 13,7 % ogółu ludności jest w wieku poprodukcyjnym.

Ryc. 3. Udział (%) ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem – ujęcie graficzne zjawiska

Źródło: opracowanie własne na podstawie zebranych danych

4.2. PROBLEMY RYNKU PRACY

Zgodnie z danymi GUS stopa bezrobocia rejestrowanego w Polsce wyniosła na koniec 2015 roku 9,7 % i była niższa niż wskaźnik dla województwa kujawsko – pomorskiego, kształtujący się na poziomie 13,2 % oraz dla stopy bezrobocia rejestrowanego dla powiatu brodnickiego, która osiągnęła 11,4 %. Dane dotyczące liczby bezrobotnych na terenie Gminy Zbiczno przedstawiono w formie tabelarycznej.

Biorąc pod uwagę dane GUS, stan na 31.12.2015 r. przedstawiono także udział osób bezrobotnych zarejestrowanych w ogólnej liczbie ludności w wieku produkcyjnym. W tym przypadku dane odnoszą się do osób bezrobotnych faktycznie zarejestrowanych, a nie szacowanej liczby osób bezrobotnych.

Dane wskazują, że udział osób bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym na terenie wynosi odpowiednio: dla Polski – 6,5 %, dla województwa kujawsko-pomorskiego – 8,2 %, a dla powiatu brodnickiego – 7,1 %. Zgodnie z danymi Powiatowego Urzędu Pracy w Brodnicy i danymi ewidencji ludności Urzędu Gminy Zbiczno wartość dla Gminy Zbiczno wynosi ponad 9,2 %, a szczegółowe dane w tym zakresie przedstawiono w poniżej.

Zgodnie z danymi przekazanymi przez Powiatowy Urząd Pracy w Brodnicy, w roku 2016 organ ten realizuje projekty w ramach Poddziałania 1.1.2 PO WER oraz działania 8.1 RPO, które są skierowane do osób bezrobotnych z terenu powiatu brodnickiego.

Dodatkowo PUP w Brodnicy ma podpisane z Gminą Zbiczno porozumienie w sprawie organizacji dla 5 osób bezrobotnych prac społecznie użytecznych w okresie od 01.03.2016 do 19.08.2016 r. Jest to aktywizacja bezrobotnych zgodna z działaniami ustawowymi (art. 73a ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy Dz.U. z 2016 r. poz. 645 z późn. zm.) finansowana ze środków rynku pracy.

4.2.1. Wskaźnik - udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze

Zgodnie z danymi Powiatowego Urzędu Pracy w Brodnicy, według stanu na 31.12.2015 r. na terenie Gminy Zbiczno zarejestrowanych było 291 bezrobotnych. Największa ilość osób była zarejestrowana z następujących sołectwach: Pokrzydowo (59 osób) i Najmowo (41 osób).

W celu określenia faktycznego problemu bezrobocia w ujęciu sołectw przedstawiono udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze.

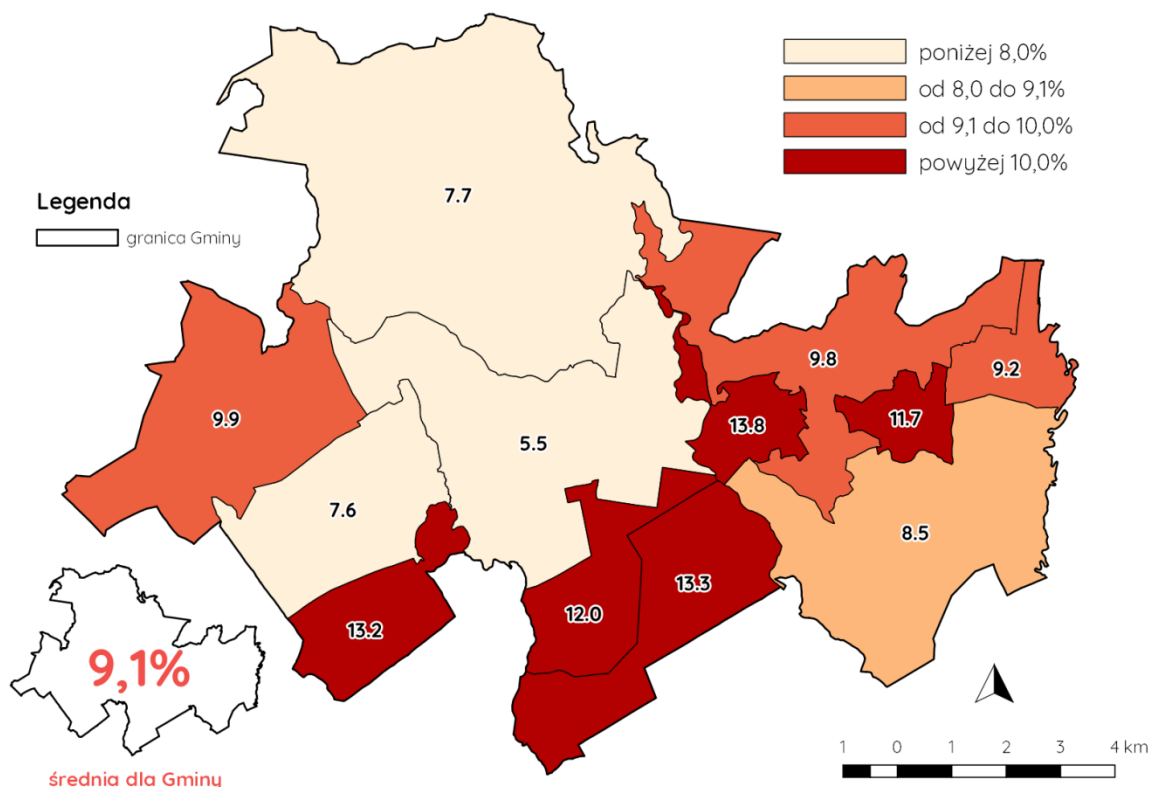
Tabela 2. Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na terenie Gminy Zbiczno

Lp.	Sołectwo	Liczba ludności w wieku produkcyjnym (mężczyźni wiek 18-64 lata, kobiety 18-59 lat)	Liczba bezrobotnych ogółem	Udział (%) bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze
1	Brzezinki	225	30	13,3
2	Ciche	388	30	7,7

Lp.	Sołectwo	Liczba ludności w wieku produkcyjnym (mężczyźni wiek 18-64 lata, kobiety 18-59 lat)	Liczba bezrobotnych ogółem	Udział (%) bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze
3	Czysteblota	41	4	9,8
4	Gaj - Grzmięca	123	17	13,8
5	Lipowiec	87	8	9,2
6	Najmowo	310	41	13,2
7	Pokrzydowo	692	59	8,5
8	Sumowo	223	17	7,6
9	Sumówko	222	22	9,9
10	Zastawie	111	13	11,7
11	Zbiczno	657	36	5,5
12	Żmijewko	117	14	12,0
RAZEM GMINA ZBICZNO		3196	291	9,1

Źródło: Urząd Gminy Zbiczno, Powiatowy Urząd Pracy w Brodnicy, stan na 31.12.2015 r.

Na obszarze Gminy Zbiczno udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym wynosi średnio 9,1 %. Najwyższy udział zanotowano sołectwach: Gaj – Grzmięca, Brzezinki i Najmowo. W 8 sołectwach udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym jest wyższy niż średnia dla Gminy, dlatego wobec niekorzystnego stanu sołectwa te zostały zaznaczone tłem pomarańczowym wskazującym na potrzebę objęcia wsparciem.

Ryc. 4. Udział (%) bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze – ujęcie graficzne zjawiska

Źródło: opracowanie własne na podstawie zebranych danych

4.3. SAMOWYSTARCZALNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI I GOSPODARSTW DOMOWYCH

W celu oszacowania samowystarczalności ekonomicznej ludności i gospodarstw domowych, pozyskano dane z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zbicznie, który jest jednostką budżetową Gminy. GOPS realizuje zadania z zakresu polityki społecznej na rzecz osób i rodzin, które nie są w stanie pokonać trudnej sytuacji w jakiej się znalazły wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Głównym celem placówki jest zaspakajanie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka, poprzez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

Działalność GOPS nastawiona jest na usamodzielnienie życiowe oraz integrację ze środowiskiem osób korzystających z pomocy społecznej. Kontynuowano pracę opartą o aktywne formy czyli: kontrakty socjalne z zastosowaniem instrumentów aktywnej integracji, prace społecznie użyteczne, szkolenia zawodowe, spotkania z psychologiem. Realizowano wsparcie rodzin, w celu wzmocnienia rodziny w jej funkcjonowaniu.

Według danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zbicznie liczba osób w gospodarstwach domowych korzystająca ze świadczeń pomocy społecznej wynosi 761, co stanowi około 15,7 % ogólnej liczby gospodarstw domowych. Liczba gospodarstw domowych – stałych beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej kształtuje się na poziomie 250 osób, natomiast liczba dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny wynosi 399 osób.

4.3.1. Wskaźnik - udział gospodarstw domowych - stałych beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w liczbie gospodarstw domowych ogółem na danym obszarze

Wskaźnik odnosi się do liczby gospodarstw domowych będących stałymi beneficjentami środowiskowej pomocy społecznej w ogólnej liczbie gospodarstw. Zgodnie z danymi Urzędu Gminy oraz Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zbicznie liczba gospodarstw domowych wynosi 1 404, z czego 250 to gospodarstwa objęte stałą środowiskową pomocą społeczną (17,8 %). Poniżej przedstawiono ilość i udział stałych beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w ogólnej liczbie gospodarstw domowych.

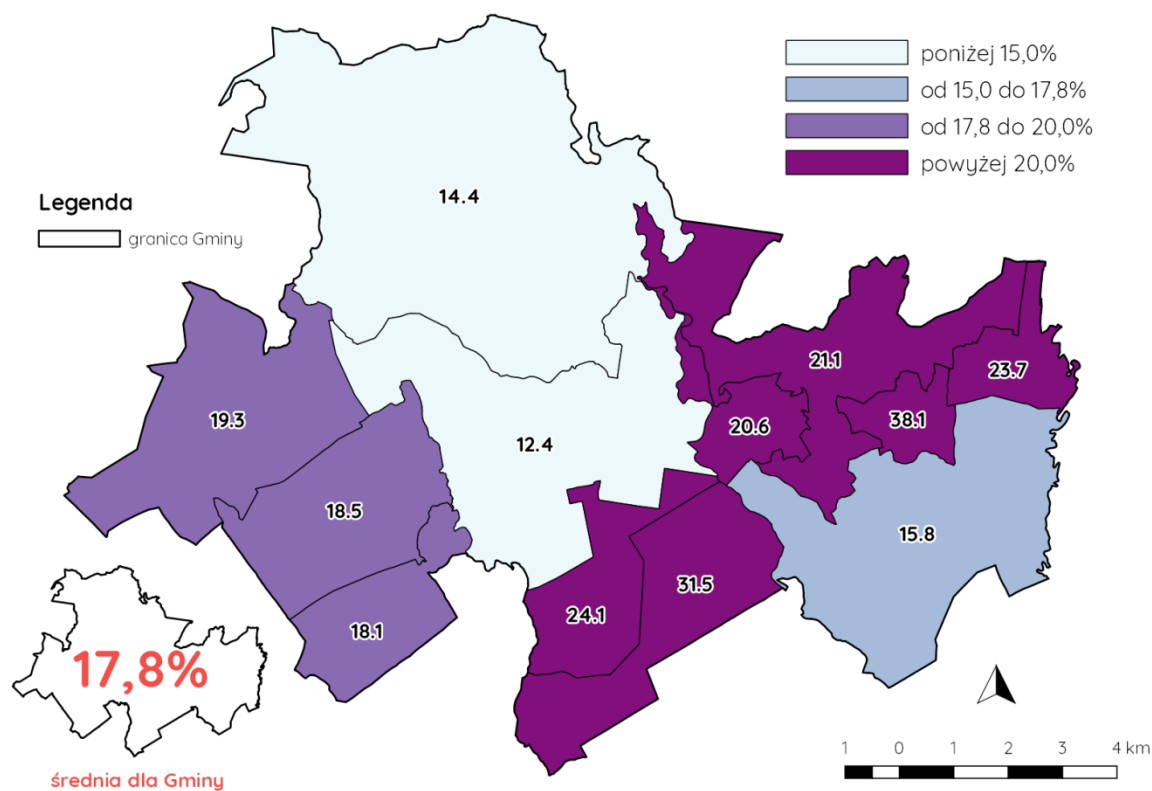
Tabela 3. Udział (%) gospodarstw domowych - stałych beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w liczbie gospodarstw domowych ogółem na danym obszarze

Lp.	Sołectwo	Liczba gospodarstw domowych ogółem	Liczba gospodarstw domowych – stałych beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej	Udział (%) gospodarstw domowych - stałych beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w liczbie gospodarstw domowych ogółem na danym obszarze
1	Brzezinki	92	29	31,5
2	Ciche	201	29	14,4

Lp.	Sołectwo	Liczba gospodarstw domowych ogółem	Liczba gospodarstw domowych – stałych beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej	Udział (%) gospodarstw domowych - stałych beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w liczbie gospodarstw domowych ogółem na danym obszarze
3	Czysteblota	19	4	21,1
4	Gaj - Grzmięca	63	13	20,6
5	Lipowiec	38	9	23,7
6	Najmowo	116	21	18,1
7	Pokrzydowo	278	44	15,8
8	Sumowo	65	12	18,5
9	Sumówko	88	17	19,3
10	Zastawie	42	16	38,1
11	Zbiczno	348	43	12,4
12	Żmijewko	54	13	24,1
RAZEM GMINA ZBICZNO		1 404	250	17,8

Źródło: Urząd Gminy Zbiczno, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zbicznie, stan na 31.12.2015 r.

Najmniej korzystny wskaźnik występuje w sołectwach Brzezinki i Zastawie. Bardzo wysoki wskaźnik osiągnęły również sołectwa: Czysteblota, Gaj – Grzmięca, Lipowiec, Najmowo, Sumowo, Sumówko i Żmijewko, które oznaczono w tabeli tłem pomarańczowym.

Ryc. 5. Udział (%) gospodarstw domowych - stałych beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w liczbie gospodarstw domowych ogółem na danym obszarze – ujęcie graficzne zjawiska

Źródło: opracowanie własne na podstawie zebranych danych

4.4. BEZPIECZEŃSTWO FUNKCJONOWANIA RODZIN, PORZĄDEK PUBLICZNY

4.4.1. Wskaźnik - stosunek (udział %) interwencji policji z powodu zakłócenia miru domowego i porządku publicznego względem ogółu gospodarstw domowych na danym obszarze

Zgodnie z danymi Komendy Powiatowej Policji w Brodnicy w okresie od 1 stycznia do 1 grudnia 2015 r. na terenie Gminy Zbiczno liczba interwencji z powodu zakłócenia miru domowego i porządku publicznego wyniosła 419.

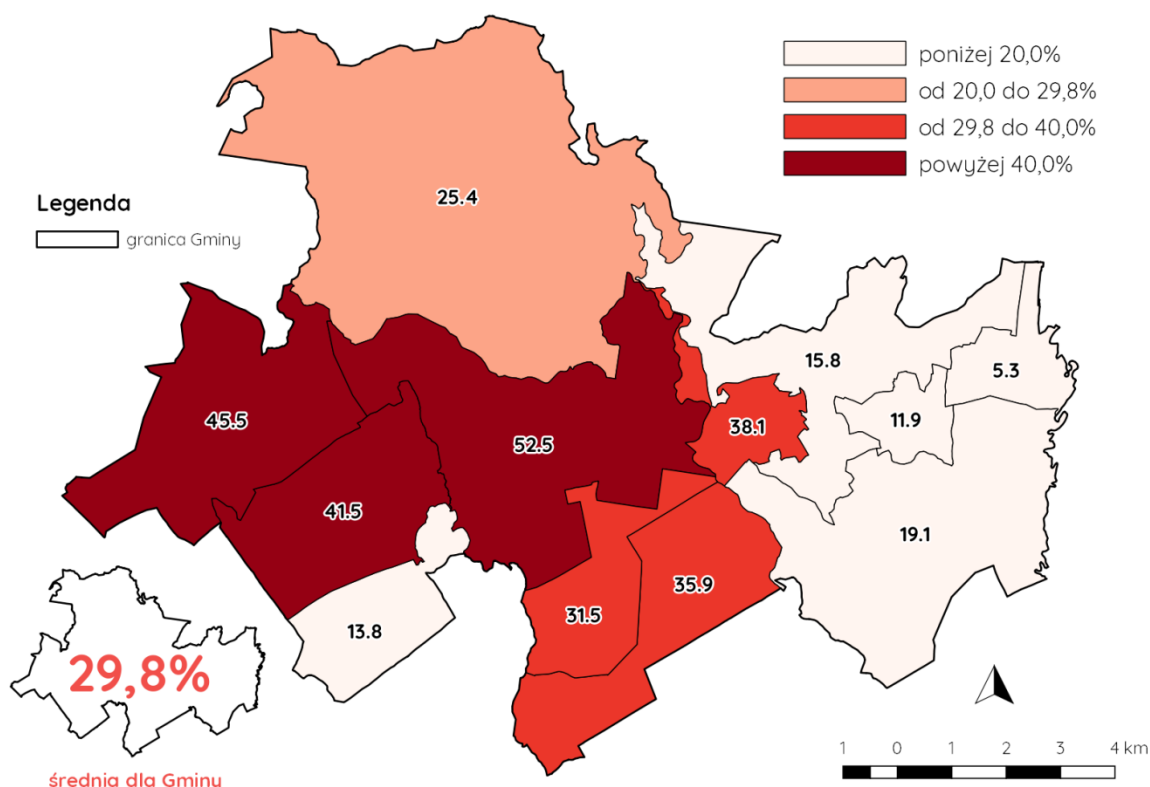
Oznacza to, że stosunek (udział %) interwencji policji z powodu zakłócenia miru domowego i porządku publicznego względem ogółu gospodarstw domowych na danym obszarze ukształtował się na poziomie 29,8 %.

Tabela 4. Stosunek (udział %) interwencji policji z powodu zakłócenia miru domowego i porządku publicznego względem ogółu gospodarstw domowych na danym obszarze

Lp.	Sołectwo	Liczba interwencji z powodu zakłócenia miru domowego i porządku publicznego	Liczba gospodarstw domowych	Stosunek (udział %) interwencji policji z powodu zakłócenia miru domowego i porządku publicznego względem ogółu gospodarstw domowych na danym obszarze
1	Brzezinki	33	92	35,9
2	Ciche	51	201	25,4
3	Czysteblota	3	19	15,8
4	Gaj - Grzmięca	24	63	38,1
5	Lipowiec	2	38	5,3
6	Najmowo	16	116	13,8
7	Pokrzydowo	53	278	19,1
8	Sumowo	27	65	41,5
9	Sumówko	40	88	45,5
10	Zastawie	5	42	11,9
11	Zbiczno	148	348	42,5
12	Żmijewko	17	54	31,5
RAZEM GMINA ZBICZNO		419	1404	29,8

Źródło: Urząd Gminy Zbiczno, Komenda Powiatowa Policji w Brodnicy, dane za rok 2015, stan na 31.12.2015 r.

Statystycznie duża ilość interwencji miała miejsce w sołectwach: Sumówko, Sumowo i Zbiczno, gdzie wartość ta przekroczyła 40 %. Wszystkie sołectwa dla których zdiagnozowano występowanie stanu kryzysowego ze względu na poziom bezpieczeństwa oznaczono w tabelach tym pomarańczowym.

Ryc. 6. Stosunek (udział %) interwencji policji z powodu zakłócenia miru domowego i porządku publicznego względem ogółu gospodarstw domowych na danym obszarze – ujęcie graficzne zjawiska

Źródło: opracowanie własne na podstawie zebranych danych

4.5. PODSUMOWANIE WYSTĘPOWANIA NEGATYWNYCH ZJAWISK SFERY SPOŁECZNEJ

Na cele przeprowadzenia analizy negatywnych zjawisk w sferze społecznej pozyskano dane z Urzędu Gminy Zbiczno, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zbicznie, Powiatowego Urzędu Pracy w Brodnicy i Komendy Powiatowej Policji w Brodnicy.

Na bazie przeprowadzonej w poprzednim rozdziale analizy wskaźnikowej, przeprowadzono podsumowanie zebranych wyników. W diagnozie przedstawiono stan rozwoju Gminy Zbiczno w poszczególnych sferach.

SFERA SPOŁECZNA

W zakresie zaawansowania procesu starzenia się ludności analizie poddano udział (%) ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze.

W ramach badania problemów rynku pracy na terenie Gminy Zbiczno przeanalizowano: udział (%) bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze.

W ramach analizy samowystarczalności ekonomicznej ludności i gospodarstw domowych na terenie Gminy Zbiczno analizie poddano udział (%) gospodarstw domowych -

stałych beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w liczbie gospodarstw domowych ogółem na danym obszarze.

Analizie wskaźnikowej poddano również bezpieczeństwo funkcjonowania rodzin, porządek publiczny poprzez analizę stosunku (udziału %) interwencji policji z powodu zakłócenia miru domowego i porządku publicznego względem ogółu gospodarstw domowych na danym obszarze.

W tabeli przedstawiono podsumowanie analizy wskaźnikowej w sferze społecznej. Kolorem pomarańczowym oznaczono wartości mniej korzystne niż średnia wartość dla Gminy Zbiczno, wskazujące na potrzebę podjęcia działań mających na celu ograniczenie występowania negatywnych zjawisk.

Tabela 5. Podsumowanie analizy wskaźników sfery społecznej na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Zbiczno

Lp.	Sołectwo	Sfera społeczna			
		Udział (%) ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze	Udział (%) bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze	Udział (%) gospodarstw domowych - stałych beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w liczbie gospodarstw domowych ogółem na danym obszarze	Stosunek (udział %) interwencji policji z powodu zakłócenia miru domowego i porządku publicznego względem ogółu gospodarstw domowych na danym obszarze
1.	Brzezinki	15,5	13,3	31,5	35,9
2.	Ciche	19,0	7,7	14,4	25,4
3.	Czysteblota	18,2	9,8	21,1	15,8
4.	Gaj - Grzmięca	18,0	13,8	20,6	38,1
5.	Lipowiec	23,0	9,2	23,7	5,3
6.	Najmowo	15,7	13,2	18,1	13,8
7.	Pokrzydowo	16,8	8,5	15,8	19,1
8.	Sumowo	13,7	7,6	18,5	41,5
9.	Sumówko	15,3	9,9	19,3	45,5
10.	Zastawie	18,3	11,7	38,1	11,9
11.	Zbiczno	15,8	5,5	12,4	42,5
12.	Żmijewko	16,0	12,0	24,1	31,5
Gmina Zbiczno		16,6	9,1	17,8	29,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie zebranych danych, stan na 31.12.2015 r.

SFERA GOSPODARCZA

Głównym miejscem pracy ludności Gminy Zbiczno jest rolnictwo, a dokładniej praca w indywidualnych gospodarstwach rolnych. Osoby pracujące poza rolnictwem znajdują zatrudnienie w lokalnych małych przedsiębiorstwach z branży przetwórstwa produktów rolnych, handlu czy drobnych usług. W strukturze zatrudnienia istotną rolę pełni zatrudnienie w administracji publicznej, oświacie i ochronie zdrowia.

Zgodnie z danymi GUS, stan na 31.12.2015 r., na terenie Gminy Zbiczno zarejestrowanych było 337 podmiotów gospodarki narodowej.

4.6. WSKAŹNIK – KLIMAT AKTYWNOŚCI GOSPODARCZEJ

Jednym z elementów oceny klimatu aktywności gospodarczej jest wskaźnik dotyczący liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze.

Dane pozyskano z Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej Gminy Zbiczno.

Dane dotyczące poszczególnych sołectw przedstawiono w formie wskaźnikowej. W przypadku Gminy Zbiczno dane dotyczące sfery gospodarczej są obok sfery społecznej podstawą analizy na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.

4.6.1. Wskaźnik - liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze

Poniżej przedstawiono dane dotyczące liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym w ujęciu sołectwa wraz z porównaniem do średniej dla całej Gminy Zbiczno.

Tabela 6. Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze

Lp.	Sołectwo	Liczyby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych	Liczyby mieszkańców w wieku produkcyjnym	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze
1	Brzezinki	6	225	2,7
2	Ciche	28	388	7,2
3	Czysteblota	2	41	4,9
4	Gaj - Grzmięca	5	123	4,1
5	Lipowiec	4	87	4,6
6	Najmowo	4	310	1,3
7	Pokrzydowo	48	692	6,9
8	Sumowo	10	223	4,5
9	Sumówko	11	222	5,0
10	Zastawie	1	111	0,9
11	Zbiczno	57	657	8,7
12	Żmijewko	3	117	2,6
RAZEM GMINA ZBICZNO		179	3 196	5,6

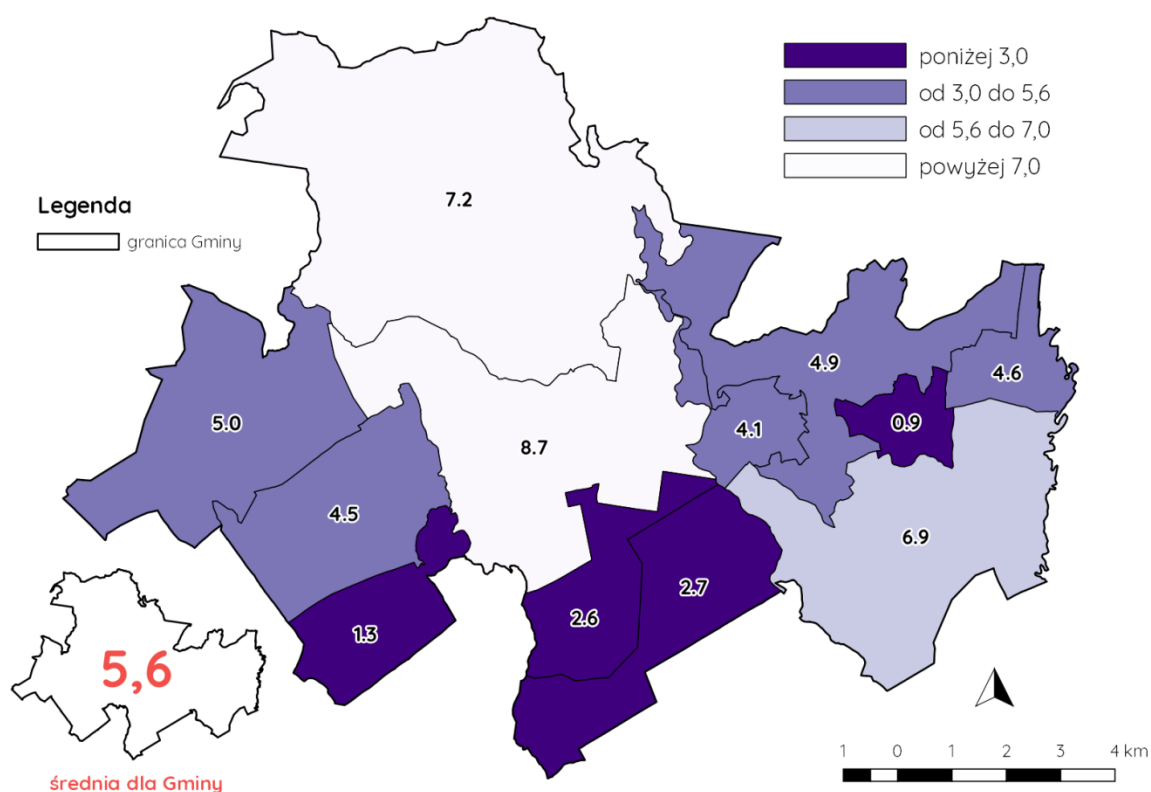
Źródło: Urząd Gminy Zbiczno, stan na 31.12.2015 r.

Analizując zebrane dane należy stwierdzić, że liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych przypadająca na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym wynosi na terenie Gminy Zbiczno 5,6. W sołectwach: Ciche, Pokrzydowo i Zbiczno wskaźnik ten wskazuje na lepszy poziom przedsiębiorczości mieszkańców.

Niestety pozostałe sołectwa znalazły się poniżej średniej wartości. Przykładowo w sołectwie Zastawie, na 100 osób w wieku produkcyjnym przypada mniej niż 1 podmiot gospodarczy osób fizycznych.

Przytoczone wartości wyraźnie wskazują, że poziom rozwoju gospodarczego i przedsiębiorczość mieszkańców są niewystarczające. Jest to czynnik wskazujący na stan kryzysowy analizowanych obszarów. Jedynie skoncentrowane i kompleksowe działania w zakresie rewitalizacji mogą przyczynić się do poprawy gospodarczej Gminy Zbiczno.

Ujęcie negatywnego zjawiska sfery gospodarczej przedstawiono w formie ryciny.

Ryc. 7. Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze – ujęcie graficzne zjawiska

Źródło: opracowanie własne na podstawie zebranych danych, stan na 31.12.2015 r.

Planując działania w zakresie rewitalizacji, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju należy uwzględnić podstawowe cechy dotyczące środowiska przyrodniczego, uwarunkowań przestrzenno-funkcyjnych i wyposażenia w infrastrukturę techniczną.

SFERA ŚRODOWISKOWA

Gmina Zbiczno jest gminą rolniczą. Udział użytków rolnych w ogólnej powierzchni opisywanego obszaru wynosi 40,5 %. Udział gruntów leśnych oraz zadrzewionych i zakrzewionych jest znaczny i wynosi 43,6 %. Dużą część opisywanego terenu zajmują grunty pod wodami. Ich udział wynosi 8,9 %.

Według danych GUS, stan na 31.12.2015 r., na terenie Gminy Zbiczno znajduje się 12 114,17 ha obszarów prawnie chronionych oraz 22 pomniki przyrody.

Znaczącym problemem w sferze środowiskowej dla mieszkańców Gminy Zbiczno jest problem tzw. niskiej emisji związanej ze spalaniem paliw stałych w tradycyjnych piecach domowych. Spaliny emitowane przez kominy o wysokości około 10 m (budynki mieszkalne), rozprzestrzeniają się w przyziemnych warstwach atmosfery.

Niska wysokość emitorów w powiązaniu z częstą w okresie zimowym inwersją temperatury, sprzyja kumulacji zanieczyszczeń. Indywidualne gospodarstwa domowe nie posiadają urządzeń ochrony powietrza, wielkość emisji z tych źródeł jest trudna do

oszacowania. Wprowadzanie do powietrza zanieczyszczeń z kotłowni budynków mieszkalnych przez osoby fizyczne nie podlega żadnym ograniczeniom prawnym, organizacyjnym i ekonomicznym.

SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA I TECHNICZNA (INFRASTRUKTURALNA)

Na terenie Gminy Zbiczno występują obiekty budowlane cechujące się postępującą degradacją stanu technicznego oraz brakiem funkcjonowania rozwiązań technicznych, umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych. Ich bliższą charakterystykę przedstawiono podczas opisu przestrzeni zdegradowanych, w rozdziale dotyczącym procedury wyznaczenia obszaru rewitalizacji.

Zgodnie z danymi GUS wg stanu na 31.12.2015 r. z sieci wodociągowej korzystało 96,0 % ogółu ludności. Znacznie mniejszy jest dostęp do sieci kanalizacyjnej, który według danych GUS wynosi 36,1 %. Ścieki komunalne z terenu analizowanej jednostki kierowane są do oczyszczalni ścieków zlokalizowanej poza granicami Gminy Zbiczno, tj. w Brodnicy.

Pozostali mieszkańcy korzystają z indywidualnych systemów zagospodarowania nieczystości ciekłych tj. 27 oczyszczalni przydomowych oraz 928 zbiorników bezodpływowych.

Mieszkańcy Gminy Zbiczno nie posiadają dostępu do sieci gazowej.

V. WYZNACZENIE OBSZARU ZDEGRADOWANEGO

W celu opracowania porównania wszystkich sołectwa wchodzących w skład Gminy Zbiczno zebrano dane dotyczące w szczególności sytuacji społecznej mieszkańców opisywanego obszaru. Analizie poddano kwestie związane z koncentracją negatywnych zjawisk, w szczególności wysokiego udziału osób w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem, wysokiego bezrobocia, dużych problemów ekonomicznych ludności i wysokiej liczby interwencji Policji z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego.

Zebrane dane są rzetelne i porównywalne, ponieważ zostały pozyskane z instytucji bezpośrednio zajmujących się poszczególnymi kwestiami społecznymi: m.in. Urzędu Gminy Zbiczno, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zbicznie, Powiatowego Urzędu Pracy w Brodnicy i Komendy Powiatowej Policji w Brodnicy.

Zgodnie z Zasadami projektowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko – Pomorskiego na lata 2014-2020 wyznaczenie obszaru zdegradowanego na obszarach wiejskich odbywa się poprzez wskazanie sołectw wykazujących stan kryzysowy. Za obszar zdegradowany uważa się całe sołectwo, w którym stwierdzono występowanie stanu kryzysowego.

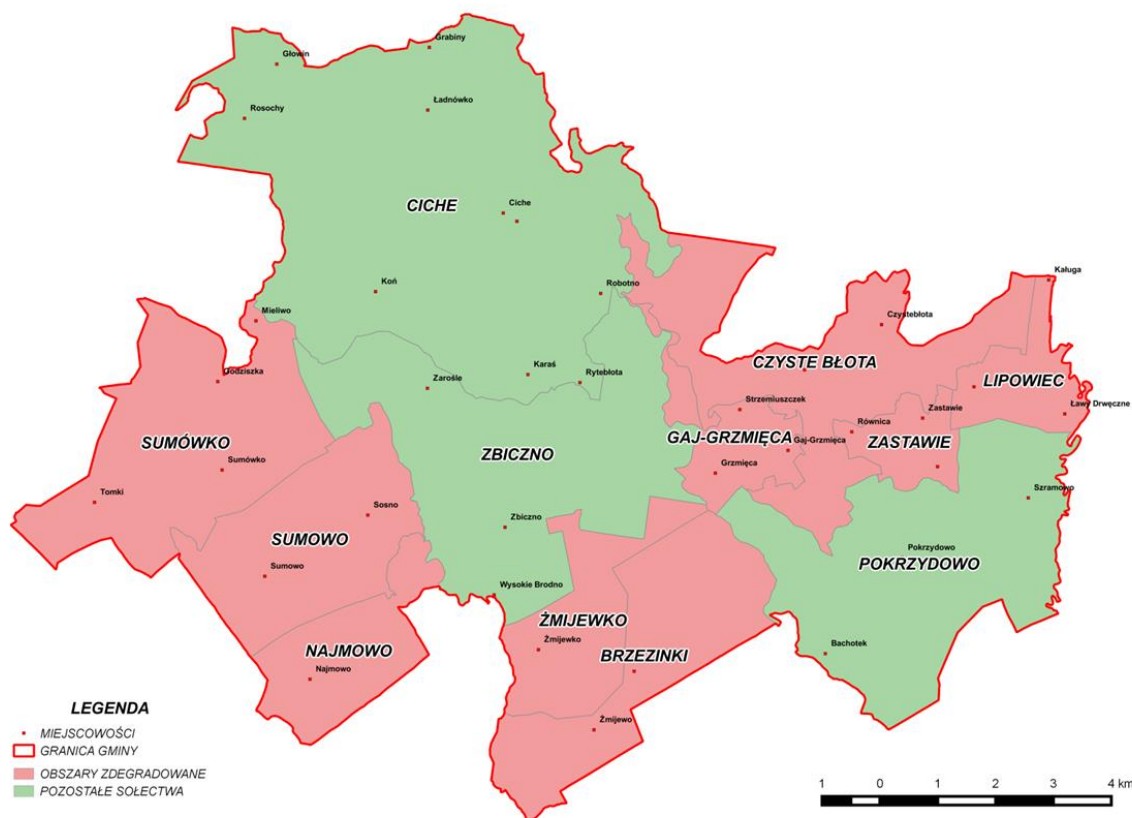
Szczegółowy proces delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji przebiegał następująco:

- 1) dla wszystkich sołectw Gminy Zbiczno przeprowadzono analizę, mającą na celu identyfikację występowania stanu kryzysowego,

- 2) do obszaru zdegradowanego zaliczono sołectwa spełniające jednocześnie następujące kryteria:
- na terenie sołectwa zidentyfikowano co najmniej 2 problemy społeczne mierzone wskaźnikami i jednocześnie wskaźniki te przyjmują w sołectwa wartości mniej korzystne od średniej ich wartości dla Gminy Zbiczno,
 - na terenie sołectwa zaprezentowano kryterium reprezentujące przynajmniej jedną ze sfer (negatywne zjawisko), o których mowa przy definicji stanu kryzysowego. Wybranim kryterium jest liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze. Jeśli ta liczba jest mniejsza niż średnia wartość dla Gminy Zbiczno, to obszar można uznać za zdegradowany.

Wobec zebranych informacji proponuje się uznanie za obszar zdegradowany sołectw: Brzezinki, Czyste Błota, Gaj – Grzmiećca, Lipowiec, Najmowo, Sumowo, Sumówko, Zastawie, Żmijewko, zgodnie z granicą przedstawioną na rycinie.

Na terenie tych sołectw identyfikuje się co najmniej 2 problemy społeczne mierzone wskaźnikami i jednocześnie wskaźniki te przyjmują w sołectwie wartości mniej korzystne od średniej ich wartości dla Gminy Zbiczno. Dodatkowo zdiagnozowano tam wskaźnik dodatkowy reprezentujący sferę gospodarczą.

Ryc. 8. Obszar zdegradowany na terenie Gminy Zbiczno

Źródło: opracowanie własne na podstawie zebranych danych

VI. WYZNACZENIE OBSZARU REWITALIZACJI

Obszarem rewitalizacji może być cały obszar zdegradowany lub jego część.

Należy jednak pamiętać, że obszarem rewitalizacji może zostać obszar zdegradowany w całości lub jego część jeśli łącznie nie przekracza 20% powierzchni i 30% ludności Gminy Zbiczno.

Dalsza część wyznaczenia obszaru rewitalizacji zależna jest przede wszystkim od zamierzonego celu rewitalizacji.

W związku z powyższym wybrano dwa pierwsze zestawy kryteriów, a są to:

- A Cel rewitalizacji: przekształcenie obszaru zdegradowanego na cele aktywizacji społecznej – cel wybrany dla sołectw Brzezinki, Lipowiec, Najmowo, Sumówko,
- B Cel rewitalizacji: przekształcenie przestrzeni zdegradowanych na cele aktywizacji gospodarczej – cel wybrany dla sołectwa Sumówko.

W odniesieniu do pierwszego zestawu kryteriów (cel A) na obszarze rewitalizacji występują przestrzenie zdegradowane, które mogą być zaadaptowane do celów rozwoju społecznego. Na podstawie zebranych informacji z Urzędu Gminy, a także uwzględnieniu możliwości realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych wskazano takie przestrzenie zdegradowane jak:

- sołectwo Brzezinki: plac zabaw, świetlica wiejska,
- sołectwo Lipowiec: plac zabaw, boisko sportowe, świetlica wiejska,
- sołectwo Najmowo: świetlica wiejska, plac zabaw i teren wokół stawu, boisko sportowe,
- sołectwo Sumówko: zespół-dworsko parkowy (nieczynna świetlica wiejska), boisko sportowe.

Wskazane przestrzenie mogą zostać wykorzystane i zaadaptowane na celów rozwoju społecznego. Każda z nich jest istotna ze względu na wysoki potencjał rozwoju, istotny z punktu widzenia rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy Zbiczno.

Jeśli chodzi o wymienione place zabaw, każdy z nich zatracił już swoją funkcję rekreacyjno-wypoczynkową, a także nie funkcjonuje jako miejsce spotkań i integracji społecznej dla mieszkańców obszaru zdegradowanego. Stan techniczny urządzeń w większości jest zły. Na placach zabaw mogą powstać również siłownie zewnętrzne, czy przestrzenie integracyjne przeznaczone dla wszystkich grup wiekowych.

Wskazane świetlice wiejskie znajdują się w złym stanie technicznym i nie są dostosowane do aktualnych potrzeb mieszkańców, w tym do potrzeb osób niepełnosprawnych i starszych. Każda świetlica wiejska jest ważnym miejscem spotkań i integracji dla lokalnej społeczności. Tam również mogą się odbywać różnego rodzaju spotkania, wydarzenia, imprezy, czy np. szkolenia w zakresie aktywizacji społeczno-zawodowej dla mieszkańców obszaru rewitalizacji.

Istniejące boiska sportowe są mocno zdegradowane i zaniedbane. Brak im podstawowej infrastruktury towarzyszącej w postaci małej architektury, czy zaplecza sanitarnego. Potencjał wykorzystania tego typu obszarów jest bardzo wysoki. Poza podstawową funkcją jako infrastruktury sportowej, mogą być wykorzystane jako miejsca rekreacji i wypoczynku przy odpowiedniej rozbudowie infrastruktury towarzyszącej, czy miejsca organizacji lokalnych imprez i wydarzeń kulturalnych.

Wskazano również zdegradowany budynek po dawnej szkole w Lipowcu. Obiekt ten zatracił już swoją pierwotną funkcję i obecnie nie w pełni wykorzystany. Istnieje tam 4 lokale komunalne. Jednak Gmina planuje dalszy rozwój gminnego zasobu mieszkaniowego, który jest niewystarczający w stosunku do aktualnych potrzeb i istnieją plany adaptacji pozostałych pomieszczeń na kolejne lokale komunalne. Dlatego planuje się wykorzystać wolną powierzchnię użytkową budynku do adaptacji na nowe mieszkania komunalne. W szczególności w Lipowcu są widoczne problemy związane z wysokim odsetkiem osób korzystających ze środków pomocy społecznej, czy problemu bezrobocia. Te dwa zjawiska są powiązane i wskazują na trudną sytuację ekonomiczną lokalnej społeczności co również może prowadzić do problemów związanych posiadaniem i utrzymaniem własnego mieszkania.

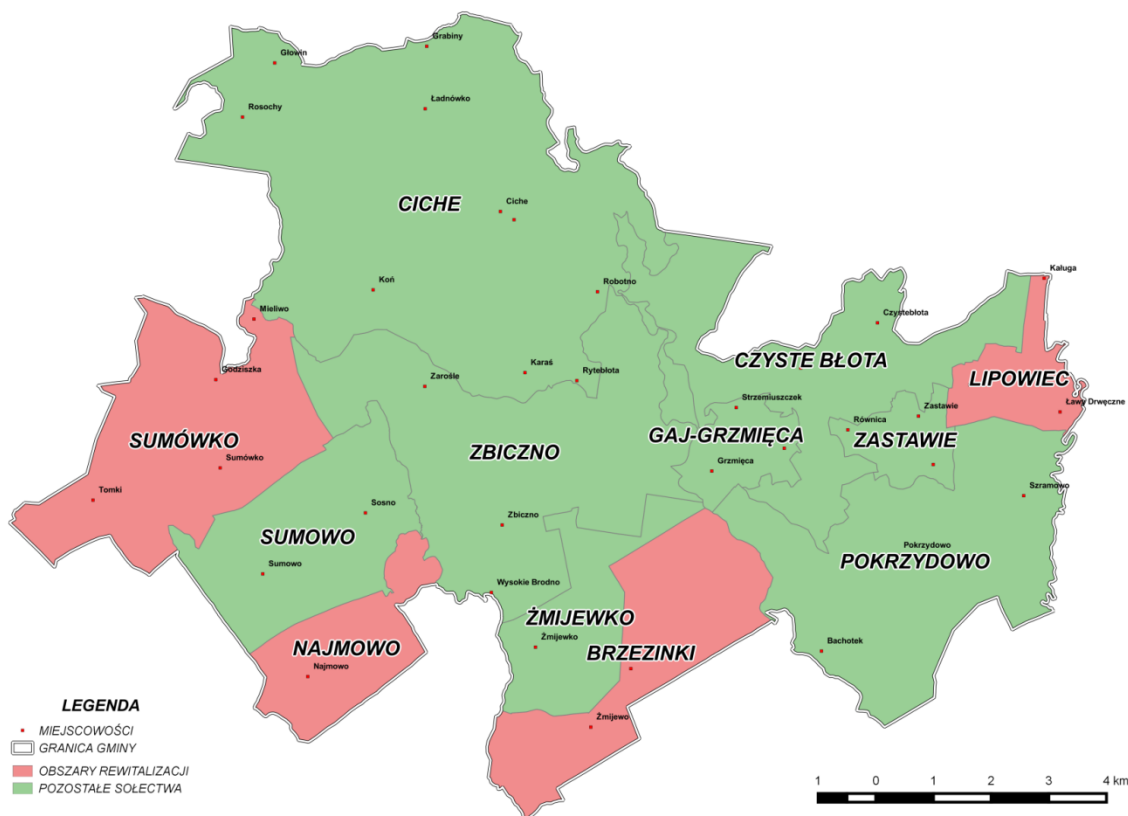
Wobec powyżej przedstawionej analizy przestrzeni zdegradowanej planowana interwencja zakłada utworzenie infrastruktury bezpośrednio rozszerzającej możliwości lokalowe infrastruktury, co zostało opisane w przypadku budynku w Lipowcu.

Jeśli chodzi o pozostałe przestrzenie (boiska, place zabaw i świetlice wiejskie) to planowane są działania wspomagające i rozwijające istniejącą infrastrukturę tj. modernizacja zastępują wyeksploatowaną, niefunkcjonalną i nie spełniającą warunków bezpieczeństwa infrastrukturę. Obecny stan wymienionych przestrzeni jest nieadekwatny do potrzeb mieszkańców, jednak prezentuje wysoki potencjał rozwoju istotny z punktu widzenia rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy Zbiczno.

W związku z powyższym nie ma konieczności spełnienia warunku odległości 1,5 km.

Drugi zestaw kryteriów (cel B) odnosi się do przekształcenia przestrzeni zdegradowanej na cele aktywizacji gospodarczej. Miejscem, które jest predysponowane do tego działania to zespół dworsko-parkowy w Sumówku. Zdegradowany budynek jest własnością gminy i może zostać wykorzystany na cele aktywizacji gospodarczej. Przestrzeń utworzona pod działalność gospodarczą, w połączeniu z zabytkowym obiektem i parkiem, a także atrakcjami turystycznymi jakie oferuje Gmina Zbiczno może stanowić miejsce często odwiedzane przez turystów. W danym obiekcie mogą powstać nowe miejsca pracy dla osób bezrobotnych z obszaru rewitalizacji.

W związku z powyższym do **obszaru rewitalizacji** Gminy Zbiczno włączono sołectwa: Brzezinki, Lipowiec, Najmowo, Sumówko, gdzie podjęte działania będą cechowały się koncentracją i zapewnią możliwie duże oddziaływanie społeczne. Znajdują się tu również przestrzenie zdegradowane możliwe do przeznaczenia na cele społeczne lub gospodarcze. Granice obszaru rewitalizacji przedstawiono na rycinie.

Ryc. 9. Obszar rewitalizacji na terenie Gminy Zbiczno

Źródło: opracowanie własne na podstawie zebranych danych

Kierując się zasadą, że obszar rewitalizacji może obejmować nie więcej niż 20% powierzchni Gminy Zbiczno i dotyczyć nie więcej niż 30% ludności w formie tabelarycznej przedstawiono sumę osób i powierzchnię włączoną do obszaru rewitalizacji. W ramach obszaru rewitalizacji objęto 1 229 osób, tj. 25,4% mieszkańców Gminy Zbiczno i 2 659 ha, tj. 19,9% powierzchni Gminy Zbiczno.

Biorąc pod uwagę zebrane dane i informacje uznaje się za zasadne wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w zaproponowanej formie.

Ze względu na fakt, że granice poszczególnych sołectw nie mają wspólnych granic, obszar rewitalizacji został podzielony na podobszary, przy czym każde sołectwo włączone do obszaru rewitalizacji stanowi osobny podobszar rewitalizacji.

VII. SZCZEGÓŁOWA DIAGNOZA OBSZARU REWITALIZACJI

Największy udział osób w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem zanotowano w sołectwie Lipowiec i wyniósł 23,0%. W pozostałych podobszarach rewitalizacji nie odnotowuje się charakteryzowanego problemu. Tak duży udział ludności starszej w Lipowcu związany jest z coraz mniejszą liczbą urodzeń dzieci oraz w mniejszym stopniu spowodowany jest wyjazdem osób w wieku produkcyjnym z Lipowca w celach ekonomicznych. Oba zjawiska mają swoją genezę w aspekcie ekonomicznym. Nie tylko nowy model rodziny 2+1, ale również sytuacja materialna rodzin powoduje, że obecnie osoby dorosłe nie decydują się na większą liczbę dzieci.

Na obszarze Gminy Zbiczno udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym wynosi średnio 9,1 %. We wszystkich sołectwach, które zostały włączone do obszaru rewitalizacji odnotowuje się problem bezrobocia. Najwyższy udział osób bezrobotnych obserwuje się w Brzezinkach i Najmowie – powyżej 13% , z zaznaczeniem, że w Najmowie jest ich najwięcej – 41 osób. Udział osób bezrobotnych w Sumówku i Lipowcu nie przekroczył 10%, ale był na tyle duży, że pozwolił zakwalifikować je do miejsc, w których odnotowuje się stan kryzysowy. Tak duże bezrobocie w Brzezinkach oraz Najmowie spowodowane jest małą liczbą miejsc pracy, w tym małą liczbą zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych (6 w Brzezinkach, 4 w Najmowie). Są to sołectwa typowo popegeerowskie dlatego też problem bezrobocia można wiązać również z tzw. dziedzicznym bezrobociem.

Wszystkie przedstawione jednostki przekroczyły wartość bazową dla Gminy, czyli 17,8%, co oznacza niekorzystną sytuację w zakresie samowystarczalności ekonomicznej w tych miejscach. Zdecydowanie najmniej korzystny wskaźnik spośród powyższych sołectw odnotowano w Brzezinkach – 31,5%. Wysoki wskaźnik odnotowano również w sołectwie Lipowiec – 23,7%. W Najmowie oraz Sumówku analizowany problem jest dostrzegalny, ale w mniejszym stopniu. Największa liczba gospodarstw domowych – stałych beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej występuje w Brzezinkach – 29.

W świetle przedstawionych danych stwierdza się, że 2 z 4 podobszarów rewitalizacji borykają się ze zjawiskiem kryzysowym, jakim jest zakłócenie miru domowego i porządku publicznego. Brzezinki oraz Sumówko odnotowały najwyższe wartości zarówno pod względem liczby interwencji z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego (33 i 40), jak i pod względem wskaźnika - Stosunek (udział %) interwencji policji z powodu zakłócenia miru domowego i porządku publicznego względem ogółu gospodarstw domowych na danym obszarze (35,9 i 45,5). Niekorzystną sytuację w zakresie bezpieczeństwa potwierdzają dodatkowo przestępstwa kryminalne, które odnotowano w 2015 r. w Brzezinkach (2) oraz 1 w Sumówku. W sołectwach Lipowiec oraz Najmowo nie odnotowano ich.

Analizując zebrane dane należy stwierdzić, że liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych przypadająca na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym wynosi na terenie Gminy Zbiczno 5,6. Wszystkie analizowane sołectwa odnotowują niekorzystne wartości związane z charakteryzowanym stanem. Najgorszą sytuację zaobserwowano w Najmowie, gdzie występują tylko 4 zarejestrowane podmioty gospodarcze osób fizycznych na 310 osób w wieku produkcyjnym. 4 zarejestrowane podmioty występują również w sołectwie Lipowiec, jednak liczba mieszkańców w wieku produkcyjnym jest tam 3,5 razy mniejsza, co oznacza korzystniejszą sytuację w porównaniu do Najmowa. Jednakże wszystkie 4 sołectwa nie przekroczyły wartości bazowej gminy, czyli 5,6, co oznacza występowanie niekorzystnej sytuacji gospodarczej.

Przytoczone wartości wyraźnie wskazują, że poziom rozwoju gospodarczego i przedsiębiorczość mieszkańców są niewystarczające. Jest to czynnik wskazujący na stan kryzysowy analizowanych obszarów. Jedynie skoncentrowane i kompleksowe działania w zakresie rewitalizacji mogą przyczynić się do poprawy gospodarczej Gminy Zbiczno.

7.1. PODOBSZAR NR 1 - BRZEZINKI

Swym zasięgiem przestrzennym obejmuje sołectwo Brzezinki, zamieszkałe przez 329 osób, w którego skład wchodzi także miejscowość Żmijewo. Wykazano tutaj dużą koncentrację problemów społecznych, w szczególności wysoki udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym (13,3 %) i wysoki odsetek gospodarstw domowych – stałych beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w liczbie gospodarstw domowych ogółem (31,5 %). W opisywanym obszarze zbadano również niski poziom bezpieczeństwa mierzony za pomocą wskaźnika udziału interwencji policji z powodu zakłócenia miru domowego i porządku publicznego względem ogółu gospodarstw domowych. Dodatkowo obszar cechuje się niskim poziomem przedsiębiorczości. Koncentracja wymienionych problemów negatywnie wpływa na rozwój społeczno-gospodarczy opisywanego obszaru. Wskazano również przestrzenie zdegradowane (plac zabaw oraz świetlica wiejska), które będą wykorzystane na cele aktywizacji społeczno – gospodarczej.

Mieszkańcy Brzezinek to głównie pracownicy byłych PGR, część z nich zajmuje się drobnymi usługami, a niewielka grupa utrzymuje się z rolnictwa.

W Brzezinkach nie występują obiekty, które stanowiłyby dominanty przestrzenne. Znajdowało się tu Państwowe Gospodarstwo Rolne, którego zamknięcie odczuwalne jest do czasów obecnych. Występują tu głównie zabudowania zwarte o niskiej zabudowie z dachami dwuspadowymi, usytuowanymi równolegle do drogi, zamieszkiwane przez byłych pracowników PGR oraz ich dzieci. W mniejszej ilości znajdują się tu wielorodzinne, dwukondygnacyjne budynki mieszkalne zarówno w południowej, jak i północnej części wsi przy parku dworskim. Do ważniejszego zasobu terenu zaliczyć należy pomnik w kształcie orła na rozwidleniu dróg z Bachotka do Zbiczna. Miejsce to zostało upamiętnione ze względu na liczne egzekucje w czasie okupacji hitlerowskiej. W Brzezinkach znajduje się również XIX-wieczny park dworski o pow. 4,1 ha, w którym są ponad 100-letnie drzewa uznane, jako pomniki przyrody.

Znajduje się tu również sklep spożywczy, który zaopatrywany jest w podstawowe produkty spożywcze, przy nim mieści się wiejska tablica ogłoszeń, a obok skrzynka pocztowa oraz w niedalekiej odległości przystanek autobusowy. Jest tu również świetlica wiejska, która jest obecnie dostatecznie wykorzystywana oraz wydzielone boisko do gry w piłkę nożną oraz piłkę siatkową plażową wraz z placem zabaw dla dzieci, które jest w dobrym stanie technicznym. W północnej części Brzezinek znajdują się pofolwarczne zabudowania ujęte w gminnej ewidencji zabytków, podobnie jak wspomniany wcześniej park dworski. Do potencjału miejsca należy zaliczyć dawną gorzelnię z pocz. XX w., chlewnię, stajnię, spichlerz oraz kuźnię z 2 poł. XIX w.

W miejscowości Żmijewo znajduje się sklep spożywczy oraz przystanek autobusowy. Sieć osadniczą tworzy ok. 10 domów (po zachodniej stronie dawne budynki pracownicze, po wschodniej stronie dawny dwór wraz z budynkami gospodarczymi, który obecnie znajduje się w rękach prywatnych. Do potencjału Żmijewa należy za to zaliczyć następujące obiekty ujęte w gminnej ewidencji zabytków: budynek szkoły z pocz. XX w. ob. budynek mieszkalny, kościół parafialny p.w. św. Jakuba z ok. 1330 r., który został wpisany do rejestru zabytków pod nr A/369 z 07.02.1931 r., cmentarz parafialny z poł. XIX w., cmentarz przykościelny z XIV w., cmentarz ewangelicki z pocz. XX w., plebanię z przełomu XIX i XX w., budynek w zespole plebani z przełomu XIX i XX w., park dworski z XIX w., dwór z przełomu XIX i XX w., ogrodzenie dworu z przełomu XIX i XX w. oraz budynek mieszkalny nr 23 z pocz. XX w.

W świetle powyższej charakterystyki należy stwierdzić, iż zarówno Brzezinki i Żmijewo wykazują spójność pod względem struktury przestrzennej, historii oraz ludności, która je zamieszkuje. To typowe wsie popegeerowskie. Głównym źródłem problemów mieszkańców sołectwa jest likwidacja Państwowych Gospodarstw Rolnych. Mieszkańcy stracili pracę, co zapoczątkowało problem bezrobocia w tym miejscu. Jego konsekwencją stała się zła sytuacja materialna, dalej problemy ze znalezieniem pracy, a w konsekwencji apatia społeczna. W wyniku powyższych zdarzeń niewielka część mieszkańców usamodzielniała się ekonomicznie, natomiast część korzysta nadal z pomocy ośrodka pomocy społecznej, co udowodniła także analiza wskaźnikowa.

Do najważniejszych działań w sołectwie należy zaliczyć społeczne włączenie mieszkańców na rynek pracy celem eliminacji wysokiego bezrobocia oraz wysokiego udziału osób, które pobierają zasiłki. Aby możliwa była duża liczba osób uczestniczących w zajęciach na rzecz aktywizacji, należy je przeprowadzić u mieszkańców, wyjść do nich, a odpowiednim do tego miejscem jest świetlica wiejska, która wymaga remontu oraz wyposażenia. Celem urozmaicenia zajęć animacyjnych będzie ich organizacja w otwartej przestrzeni publicznej. Wymiernym skutkiem stworzenia nowych miejsc pracy będzie modernizacja placu zabaw oraz budowa siłowni zewnętrznej z udziałem osób bezrobotnych i korzystających z pomocy społecznej.

Ryc. 10. Zrzut zabudowanej części sołectwa Brzezinki z lotu ptaka

Źródło: www.wikimapia.org

7.2. PODOBSZAR NR 2 - LIPOWIEC

Swym zasięgiem przestrzennym obejmuje sołectwo Lipowiec, zamieszkałe przez 139 os, w którego skład wchodzi również miejscowość Kaługa oraz Ławy Drwęczne. Zdiagnozowano tutaj koncentrację negatywnych zjawisk w 3 z 4 wskaźników odnoszących się do sfery społecznej. W tym należy podkreślić, że spośród zbadanych zjawisk największą intensywnością cechuje się proces zaawansowania starzenia się ludności. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w liczbie ludności ogółem jest największy w całej gminie (23 %). Dodatkowo na tym obszarze jest rejestrowana wysoka stopa bezrobocia i duży udział gospodarstw domowych (stałych beneficjentów) korzystających z pomocy społecznej. Jak w każdym ze zdiagnozowanych obszarów występuje tutaj niski stopień przedsiębiorczości.

Wskazano również przestrzenie zdegradowane, które mogą zostać zaadaptowane na cele integracji społecznej, w tym przypadku nastawione w szczególności na integrację osób w różnym wieku.

Mieszkańcy miejscowości Lipowiec są zróżnicowani. Mieszka tu dużo osób starszych, osób pobierających zasiłki, są tu 3 większe gospodarstwa rolne, a reszta mieszkańców pracuje lub dorabia sezonowo. Nie występują tu większe przedsiębiorstwa. Dostęp do pracy jest utrudniony jeśli ktoś nie posiada własnego środka transportowego. Liczba połączeń autobusowych do Brodnicy jest zbyt mała. Problem starzejącego się społeczeństwa spowodowany jest głównie wyjazdem młodych osób z sołectwa głównie za granicę oraz do większych miast Polski, w tym do Warszawy. Brak pracy powoduje wśród mieszkańców potrzebę socjalnej pomocy. Do aktywnych form działalności pozarządowych należy tu zaliczyć Koło Gospodyń Wiejskich, które cyklicznie się spotyka. Należy do niego ok. 10 kobiet. Z początkiem września przy świetlicy wiejskiej organizowany jest festyn pn. „Święto Pieczonego Ziemniaka”. Jest to impreza pozwalająca na wzajemną integrację mieszkańców przy współudziale zabawy tanecznej. Problemem występującym tu jest brak zaangażowania osób w wieku produkcyjnym w działalność społeczną na rzecz rozwoju sołectwa.

Do potencjału miejscowości Lipowiec zaliczają się następujące obiekty ujęte w gminnej ewidencji zabytków: szkoła z pocz. XX w., budynek w zespole szkoły z przełomu XIX i XX w. oraz budynek mieszkalny nr 9 w zespole szkoły z przełomu XIX i XX w.

W miejscowości Kaługa znajduje się dwukondygnacyjny budynek dworca kolejowego z pocz. XX w., który obecnie spełnia funkcję wielorodzinnego budynku mieszkalnego.

Ryc. 11. Zrzut zabudowanej części sołectwa Lipowiec z lotu ptaka

Źródło: www.wikimapia.org

7.3. PODOBSZAR NR 3 - NAJMOWO

Swym zasięgiem przestrzennym obejmuje sołectwo Najmowo, zamieszkałe przez 440 os. Negatywne zjawiska społeczne są reprezentowane przez wysoką stopę bezrobocia, która osiąga aż 13,2 %, a także przez duży udział gospodarstw domowych – stałych beneficjentów pomocy społecznej w przeliczeniu na liczbę gospodarstw ogółem (18,1 %). W danym podobszarze wskazano również niski poziom przedsiębiorczości w stosunku do średniej wartości w gminie dla wskaźnika: liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 osób w wieku produkcyjnym. Wszystkie wskaźniki obrazują trudną sytuację społeczno-gospodarczą w największym podobszarze pod względem liczby mieszkańców. Wskazano również zdegradowaną przestrzeń, która wykazuje duży potencjał do aktywizacji społeczno-gospodarczej miejscowej ludności.

Mieszkańcy Najmowa, podobnie jak i mieszkańcy sołectwa Brzezinki to głównie pracownicy byłych PGR. Dlatego też występuje tu problem bezrobocia. Obecnie mentalność części mieszkańców wsi przejawia się niechęcią do pracy. W miejscowości funkcjonują jedynie 2 gospodarstwa rolne. Reszta mieszkańców organizuje sobie pracę indywidualnie, mieszkańcy pracują głównie w Brodnicy. W Najmowie funkcjonuje Koło Gospodyń Wiejskich,

które składa się w 15 – 18 osób. Koło swoje spotkania odbywa co miesiąc, dwa w świetlicy wiejskiej. Jest ona również wykorzystywana przez dzieci w okresie wakacyjnym oraz w ferie zimowe. We wsi w okresie wakacyjnym odbywa się festyn połączony z zabawą taneczną wraz z zawodami sportowymi.

Sołectwo Najmowo w odróżnieniu od pozostałych składa się tylko z samej miejscowości Najmowo. W południowej części sołectwa występuje zespół czynnego dworca kolejowego, sklep spożywczy oraz po drugiej stronie drogi boisko do piłki nożnej, które nie posiada odpowiedniego zaplecza. Znajdują się tu jedynie bramki oraz siatka, która oddziela drogę od boiska. Występuje potrzeba stworzenia odpowiedniego kompleksu z mniejszym boiskiem dla dzieci. W południowej części wsi znajdują się również wielorodzinne 3 budynki 3-kondygnacyjne. Wzdłuż drogi głównej przechodzącej przez wieś zlokalizowane są 1 i 2-kondygnacyjne budynki mieszkalne, w tym w części północnej dawne domy pracowników folwarcznych. Dlatego też należy wnioskować, że rozwój budownictwa kształtował się z północy na południe, gdzie najmłodsza zabudowa znajduje się w południowej części, prócz zespołu dworca. Zatem najgorszy stan techniczny budynków mieszkalnych występuje w centralnej i północnej części Najmowa. Do potencjału obszaru w zakresie infrastruktury należy zaliczyć oprócz świetlicy wiejskiej także miejsce w centrum wsi, gdzie znajduje się staw wraz z nieurządzoną przestrzenią, która powinna być miejscem publicznym dla mieszkańców, a obok znajduje się plac zabaw ze skromną ilością urządzeń (jedynie zjeżdżalnie i huśtawki wagowe) wraz z boiskiem do piłki siatkowej – plażowej. Obecna infrastruktura jest niedoposażona. Brakuje dodatkowych urządzeń na placu zabaw. W centrum wsi znajduje się drugi sklep spożywczy. Potencjałem miejsca jest świetlica wiejska, która wymaga generalnego remontu w tym w zakresie wymiany systemu ogrzewania, który jest głównym problemem. Wymagane są także prace remontowe dachu oraz odmalowanie. Sołectwo boryka się z problemem braku środków finansowych na bieżące inwestycje lub organizację „dnia dziecka”.

Do potencjału miejscowości Najmowo zaliczają się następujące obiekty ujęte w gminnej ewidencji zabytków: pałac z przełomu XIX i XX w., park dworski z 1911 r. Pałac wraz z parkiem znajdują się w rękach prywatnych. Do zabytków zalicza się także: gorzelnia/młyn z przełomu XIX i XX w., magazyn w zespole folwarcznych z przełomu XIX i XX w., dworzec nr 22 w zespole stacji kolejowej z pocz. XX w., budynek mieszkalny nr 20 w zespole stacji kolejowej z pocz. XX w., budynek mieszkalny nr 21 w zespole stacji kolejowej z pocz. XX w., budynek mieszkalny nr 23 w zespole stacji kolejowej z pocz. XX w., budynek gospodarczy w zespole stacji kolejowej z pocz. XX w. Stacja kolejowa jest czynna, mieszkańcy mogą korzystać z połączeń m.in. do Bydgoszczy, Brodnicy, czy Grudziądza. W zależności od zmiany rozkładu jazdy pociągi osobowe zatrzymują się tu ok. 15 – 20 razy w ciągu doby, zatem należy stwierdzić, że częstotliwość połączeń jest wystarczająca.

Ryc. 12. Zrzut zabudowanej części sołectwa Najmowo z lotu ptaka

Źródło: www.wikimapia.org

7.4. PODOBSZAR NR 4 - SUMÓWKO

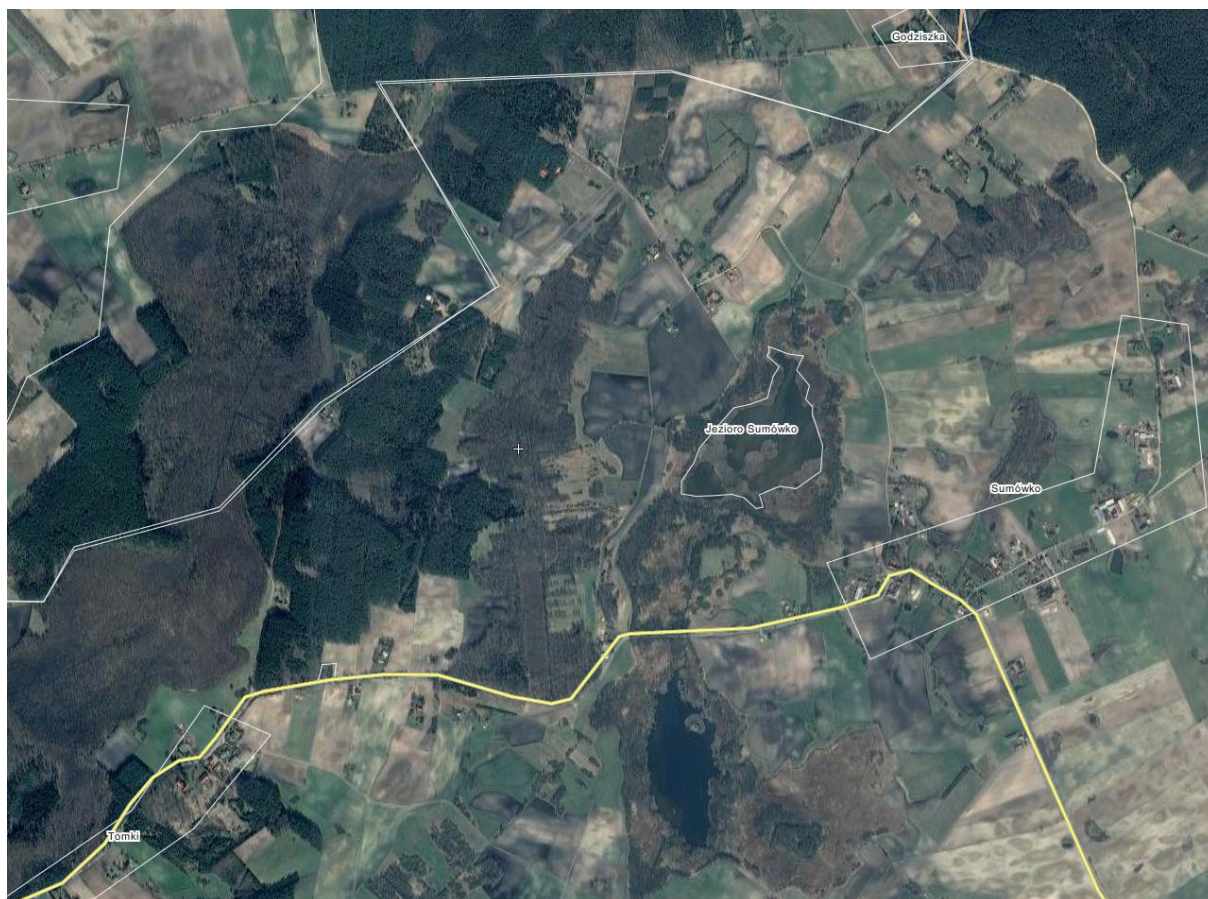
Swym zasięgiem przestrzennym obejmuje sołectwo Sumówko, zamieszkałe przez 321 mieszkańców, w którego skład wchodzi także miejscowości: Godziska, Mielwiwo i Tomki. Problemy w sferze społecznej wskazały na wysoką stopę bezrobocia (9,9 %), duży odsetek gospodarstw domowych – stałych beneficjentów w liczbie gospodarstw ogółem (19,3 %), a także najwyższą wartość w gminie dla wskaźnika z zakresu bezpieczeństwa funkcjonowania rodzin, porządku publicznego. Zdiagnozowano też niski stopień rozwoju przedsiębiorczości i wskazano zdegradowane przestrzenie, które można zaadaptować na cele aktywizacji społeczno-gospodarczej mieszkańców obszaru rewitalizacji.

Sumówko to sołectwo o rozproszonej zabudowie. W samej miejscowości Sumówko w jej północnej części znajduje się zabudowa folwarczna, a w pozostałej części miejscowości dominuje zabudowana jednorodzinna, zagrodowa. Sołectwo położone jest na terenie

Brodnickiego Parku Krajobrazowego. Do sołectwa przynależy także miejscowości Tomki. Wśród licznych terenów zadrzewionych miejscowości występuje zabudowa zagrodowa, zlokalizowana głównie w południowo – wschodniej części drogi głównej przechodzącej przez wieś. Można zatem stwierdzić, że swoim kształtem przypomina łańcuchówkę. Do sołectwa przynależy także 1 zabudowanie w miejscowości Mieliwo oraz rozproszona zabudowa w miejscowości Godziszka.

Do potencjału miejscowości Sumówko zaliczają się następujące obiekty ujęte w gminnej ewidencji zabytków: dwór, dawna szkoła nr 6 z 2 poł. XIX w., park dworski z 2 poł. XIX w., budynek gospodarczy nr 6 z 2 poł. XIX w., ogrodzenie w zespole dworskim z 2 poł. XIX w., budynek mieszkalny nr 7 z pocz. XX w.

Do potencjału miejscowości Tomki należy zaliczyć także: dwór z 2 poł. XIX w., park z pocz. XIX w., budynek obory z z 2 poł. XIX w., dom ogrodnika w zespole podworskim z 2 poł. XIX w. oraz kapliczkę z 2 poł. XIX w.. Dwór oraz obora zostały wpisane do rejestru zabytków pod nr. A/1361 z dn. 04.06.1990 r., zaś park pod nr. A/1361 z dn. 01.10.1985 r.

Ryc. 13. Zrzut zabudowanej części sołectwa Sumówko z lotu ptaka

Źródło: www.wikimapia.org

VII. WIZJA STANU OBSZARU REWITALIZACJI PO PRZEPROWADZENIU REWITALIZACJI

Wizja stanu obszaru rewitalizacji odpowiada na pytania dotyczące stanu docelowego, do którego dąży się w wyniku działań rewitalizacyjnych:

- Co chcemy osiągnąć?
- Do jakiego stanu rozwoju obszarów zdegradowanych dążymy?

Wizja przedstawia stan docelowy obszaru rewitalizacji objętego GPR. Stanowi również motywację do działania dla wszystkich interesariuszy rewitalizacji dla jak najbardziej efektywnego wdrażania Programu Rewitalizacji dla Gminy Zbiczno na lata 2016-2022. Wizja została ujęta w następujący sposób:

Obszar rewitalizacji Gminy Zbiczno w 2022 r. to miejsce, w którym jego mieszkańcy są zadowoleni z sytuacji życiowej, posiadają pracę oraz wzajemnie współpracują ze sobą. Dzięki szkoleniom i spotkaniom osiągnięto rozwój społeczno-gospodarczy. Poprawie uległy przestrzenie publiczne (boiska, place zabaw, świetlice wiejskie), które są miejscem spotkań, decyzji, rozmów a za razem wspólnej zabawy.

Obszar rewitalizacji Gminy Zbiczno po przeprowadzeniu działań rewitalizacyjnych to miejsce wykorzystujące lokalny potencjał do osiągnięcia jak najwyższego stopnia rozwoju społeczno-gospodarczego. Poprzez działania „miękkie” zmniejszono problem bezrobocia za pomocą projektów: Utworzenie Klubu Integracji Społecznej oraz Zadbajmy razem o wspólną przestrzeń. Liczba pobieranych zasiłków została zmniejszona głównie za pomocą Usług Asystenta Rodziny oraz Treningu kompetencji społecznych. Za pomocą bezpłatnego poradnictwa prawnego i obywatelskiego ograniczono problem przestępczości. Dzięki projektowi „Bądź Przedsiębiorczy w Gminie Zbiczno” mieszkańcy obszaru rewitalizacji zdecydowali się założyć własne działalności gospodarcze. Stanowi on również odpowiedź na proces starzejącego się społeczeństwa w sołectwie Lipowiec. Dzięki jego realizacji młode osoby zaprzestały wyjazdów w celach zarobkowych. Jednakże powyższe projekty oddziałują również w sposób pośredni na pozostałe zdiagnozowane problemy. Znacznie ograniczono negatywne zjawiska, w postaci bezrobocia, czy niskiego poziomu samowystarczalności ekonomicznej ludności. Poprawiono również stan bezpieczeństwa publicznego. Mieszkańcy podobszarów Brzezinki, Lipowiec, Najmowo i Sumówko wykazują wysoki poziom integracji i samoorganizacji. Aktywnie uczestniczą w życiu kulturalnym, są przedsiębiorczy co przejawia się osiąganiem wyższych dochodów. W zakresie działań infrastrukturalnych gruntownie zmodernizowano świetlice wiejskie, które były miejscem spotkań do prowadzenia działań „miękkich”, a wcześniej odznaczały się bardzo złym stanem technicznym. Przestrzenie zdegradowane zostały zmodernizowane i dostosowane do potrzeb lokalnej społeczności, która chętnie z nich korzysta.

VIII. CEL REWITALIZACJI ORAZ ODPOWIADAJĄCE MU KIERUNKI DZIAŁAŃ SŁUŻĄCE ELIMINACJI LUB OGRANICZENIU NEGATYWNYCH ZJAWISK

Wyznaczono cel programu rewitalizacji w Gminie Zbiczno: Osiągnięcie wyrównanego poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy Zbiczno dzięki wyjściu obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego poprzez realizację projektów aktywizujących społeczność obszaru rewitalizacji przy wykorzystaniu potencjału zasobu przestrzennego sołectwa Sumówko, Najmowo, Lipowiec i Brzezinki.

Za pomocą następujących kierunków osiągnięty zostanie cel programu rewitalizacji:

kierunek 1. Aktywizacja i integracja lokalnej społeczności.

kierunek 2. Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości.

Kierunkom przypisano odpowiednie przedsięwzięcia:

W ramach kierunku 1:

Przedsięwzięcie 1. Aktywne włączenie społeczne

Przedsięwzięcie 2. Infrastruktura na rzecz włączenia społecznego

W ramach kierunku 2:

Przedsięwzięcie 1. Aktywizacja zawodowa mieszkańców

Przedsięwzięcie 2. Infrastruktura na rzecz aktywizacji zawodowej

Najmniejszą jednostką programowania działań rewitalizacyjnych są projekty, które wynikają z przedstawionych powyżej przedsięwzięć. Projekty zostały scharakteryzowane w rozdziale IX. Projekty rewitalizacyjne.

Działania rewitalizacyjne dla Gminy Zbiczno będą prowadzone w oparciu o wyznaczony cel, kierunki, przedsięwzięcia i projekty rewitalizacyjne dopasowane do lokalnych uwarunkowań i potrzeb mieszkańców obszaru rewitalizacji. Wymieniona gradacja drzewa ustaleń wynika z przeprowadzonej diagnozy i jest ukierunkowane przede wszystkim na eliminację lub ograniczenie występowania negatywnych zjawisk. Jest zgodna również z założeniami powiązanych dokumentów strategicznych i planistycznych, zarówno na poziomie lokalnym, jak i ponadlokalnym (szczegółowy opis powiązań został zawarty w podrozdziale 1.3 Opis powiązań gminnego programu rewitalizacji z dokumentami strategicznymi), a także jest pochodną wizji obszaru po przeprowadzonej rewitalizacji.

W poniższym schemacie przedstawiono ogólne zestawienie celu, wszystkich kierunków i przedsięwzięć rewitalizacyjnych Programu Rewitalizacji dla Gminy Zbiczno na lata 2016-2022.

Osiągnięcie wyrównanego poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy Zbiczno dzięki wyjściu obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego poprzez realizację projektów aktywizujących społeczność obszaru rewitalizacji przy wykorzystaniu potencjału zasobu przestrzennego sołectwa Sumówko, Najmowo, Lipowiec i Brzezinki

Ryc. 14. Gradacja drzewa ustaleń rewitalizacyjnych w Gminie Zbiczno

Źródło: opracowanie własne

W odniesieniu do: przeprowadzonej diagnozy obszaru zdegradowanego i rewitalizacji, wizji obszaru po przeprowadzonej rewitalizacji, a także po przeanalizowaniu możliwości rozwojowych Gminy Zbiczno wyznaczono główny cel rewitalizacji:

Osiągnięcie wyrównanego poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy Zbiczno dzięki wyjściu obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego poprzez realizację projektów aktywizujących społeczność obszaru rewitalizacji przy wykorzystaniu potencjału zasobu przestrzennego sołectwa Sumówko, Najmowo, Lipowiec i Brzezinki

Dla uszczegółowienia celu głównego wyznaczono wynikające z niego kierunki działań i przedsięwzięcia:

Kierunek 1: Aktywizacja i integracja lokalnej społeczności

Kierunek pierwszy odnosi się do przeciwdziałania negatywnym zjawiskom ze sfery społecznej poprzez kompleksowe działania aktywizujące i integrujące lokalną społeczność. Aktywizacja wzmacnia poczucie własnej wartości, a także oddziałuje na polu integracji społecznej. Działaniami wynikającymi z danego celu objęci są mieszkańcy obszaru rewitalizacji zagrożeni wykluczeniem społecznym bądź wykluczeni społecznie. Zakres działań obejmuje rozwój usług opiekuńczych, edukacyjnych i społecznych. Ponadto mieszkańcy obszaru rewitalizacji zwiększają swoją wiedzę w zakresie świadomości podstaw prawnych, przydatnych w sytuacjach konfliktowych. Zajęcia przeprowadzane są w zmodernizowanych świetlicach. Szerokie spektrum działań zapewnia wzrost jakości kapitału społecznego i kapitału ludzkiego Gminy Zbiczno dzięki wyrównaniu szans rozwojowych obszaru znajdującego się w stanie kryzysowym. Niniejszy kierunek nie przyczynia się do pogłębiania różnic w poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego na obszarze Gminy, a jedynie pomaga wyjść z sytuacji kryzysowej obszaru rewitalizacji.

Odpowiadające **przedsięwzięcia**:

Przedsięwzięcie 1. Aktywne włączenie społeczne

Dane przedsięwzięcia obejmuje projekty dotyczące aktywnego włączenia społecznego dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i uzależnionych od pomocy społecznej. Projekty dotyczą aktywnego włączenia społecznego poprzez działania ukierunkowane na wzmocnienie pewności siebie, a także poprawę jakości i zwiększenie dostępności usług społecznych. Wpływ wsparcia płynącego z projektów związanych z aktywnym przeciwdziałaniem wykluczenia społecznego jest pozytywnym bodźcem do rozwoju społecznego, a także odnosi się do integracji mieszkańców obszaru rewitalizacji Gminy Zbiczno.

Przedsięwzięcie 2. Infrastruktura na rzecz włączenia społecznego

Niniejsze przedsięwzięcie obejmuje projekty, które kompleksowo odnoszą się do „infrastruktury na rzecz włączenia społecznego”. Projekty wynikające z danego przedsięwzięcia będą wspierać projekty ze sfery społecznej przypisane do kierunku pierwszego. Obydwa kierunki wzajemnie na siebie oddziałują i są ze sobą ściśle powiązane. Projekty dotyczące zdegradowanej przestrzeni wspomagają projekty społeczne poprzez przywrócenie dawnych walorów bądź uzupełnienie niezbędnej infrastruktury. Dzięki odpowiedniemu zagospodarowaniu przestrzeni możliwa jest aktywizacja i integrację lokalnej społeczności, która prowadzi do osiągnięcia wysokiego poziomu rozwoju społecznego.

Kierunek 2. Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości

Kierunek drugi obejmuje projekty wspierające lokalną przedsiębiorczość poprzez odpowiednie działania edukacyjne, warsztaty, kursy i odpowiednie przygotowanie terenów inwestycyjnych, a także utworzenie punktu wspierającego założenie działalności gospodarczej i wsparcie samozatrudnienia. Niniejszy kierunek nie przyczynia się do pogłębiania różnic w poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego na obszarze Gminy, a jedynie pomaga wyjść z sytuacji kryzysowej obszaru rewitalizacji.

Odpowiadające **przedsięwzięcia**:

Przedsięwzięcie 3. Aktywizacja zawodowa mieszkańców

Przedsięwzięcie obejmuje projekty dotyczące wsparcia w aktywnym poszukiwaniu pracy dla osób znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy: kobiet, osób po 50 roku życia, osób niepełnosprawnych, osób o niskich kwalifikacjach, a w szczególności osób długotrwale bezrobotnych. Zakres działań obejmuje podniesienie aktywności i kwalifikacji zawodowych mieszkańców, wsparcie przedsiębiorczości i samozatrudnienia. Prowadzone są działania z zakresu pośrednictwa pracy i identyfikacji potrzeb osób poszukujących pracy, a także działania szkoleniowo-doradcze w zakresie podnoszenia kwalifikacji zawodowych. Dodatkowo przedsięwzięcie odnosi się do działań tj. wspieranie samozatrudnienia, przedsiębiorczości oraz tworzenia nowych miejsc pracy poprzez zastosowanie instrumentów finansowych, a także wsparcia merytorycznego dla osób planujących założyć działalność gospodarczą. Zastosowanie wymienionych działań wynika z negatywnych zjawisk w zakresie problemów rynku pracy wykazanych na etapie diagnozy obszarów zdegradowanych i rewitalizacji.

Przedsięwzięcie 4. Infrastruktura na rzecz aktywizacji zawodowej

Dane przedsięwzięcie obejmuje projekty, które kompleksowo odnoszą się do „infrastruktury na rzecz włączenia społecznego”. Projekty wynikające z danego przedsięwzięcia będą wspierać projekty przypisane do kierunku pierwszego. Obydwa

kierunki wzajemnie na siebie oddziałują i są ze sobą ściśle powiązane. Projekty dotyczące zdegradowanej przestrzeni wspomagają projekty gospodarcze poprzez przywrócenie dawnych walorów bądź uzupełnienie niezbędnej infrastruktury. Działania infrastrukturalne efektywnie wspomagają sytuację na rynku pracy poprzez zapewnienie odpowiednich warunków infrastrukturalnych do rozwoju przedsiębiorczości i powstania nowych miejsc pracy.

Cel rewitalizacji został opisany przez odpowiednie wskaźniki z wyznaczonymi wartościami bazowymi i docelowymi. Odnoszą się one do problemów występujących na obszarze rewitalizacji, zdiagnozowanych na etapie sporządzania diagnozy obszaru zdegradowanego i rewitalizacji. Wybrane wskaźniki prezentują docelowy stan obszarów rewitalizacji po przeprowadzonych działaniach rewitalizacyjnych. Są także narzędziem do prowadzenia monitoringu efektywności wdrażania GPR. Wartości docelowe obrazują stan danego zjawiska kryzysowego reprezentowanego przez konkretny wskaźnik, który oczekiwany jest do osiągnięcia w 2022 r., czyli do końca obowiązywania programu. Zaprezentowane poniżej wskaźniki są analogiczne co do wskaźników przypisanych do projektów rewitalizacyjnych. Wartość docelowa określa sumaryczne wartości projektów.

Wybrano następujące wskaźniki odpowiadające poszczególnym celom tematycznym:

Tabela 7. Wskaźniki odpowiadające celowi rewitalizacji

Kierunek 1. Aktywizacja i integracja lokalnej społeczności		
Wskaźniki	Wartość bazowa	Wartość docelowa
– Liczba osób uczestniczących w wydarzeniach	0	1000 os.
– Liczba Kół Gospodyń Wiejskich uczestniczących w wydarzeniach	0	2 szt.
– Liczba uczestników „Treningu kompetencji społecznych” uczestniczących w wydarzeniach	0	5 os.
– Liczba wspartych miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu	0	1 szt.
– Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu	0	15 os.
– Liczba osób korzystających ze zrewitalizowanych obszarów	0	610 os.
– liczba przedsiębiorstw ulokowanych na zrewitalizowanych obszarach	0	1 szt.
– Wzrost liczby osób korzystających z obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej oraz z obiektów użyteczności publicznej	0	(10 %)
Kierunek 2: Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości		
Wskaźniki	Wartość bazowa	Wartość docelowa
– Liczba utworzonych miejsc pracy w ramach udzielonych z EFS środków na podjęcie działalności gospodarczej	0	5 szt.
– Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek)	0	10 os.
– Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu	0	8 os.
– Liczba osób korzystających ze zrewitalizowanych obszarów	0	700 os.
– Wzrost liczby osób korzystających z obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej oraz kulturalnej (o 30 os.)	0	o 175 os.

Źródło: opracowanie własne

Powyższe wskaźniki są jak najbardziej wymierne co do oceny prowadzonych działań rewitalizacyjnych, ponieważ wpływają na eliminację i ograniczenie negatywnych zjawisk, a w szczególności tych wykazanych na etapie szczegółowej diagnozy obszaru rewitalizacji. Dane wskaźniki będą stanowić podstawę do monitoringu efektywności prowadzenia rewitalizacji i służyć do sporządzania corocznych analiz prowadzonych przez Zespół ds. rewitalizacji.

IX. PROJEKTY REWITALIZACYJNE

W danym rozdziale przedstawiono opis planowanych projektów rewitalizacyjnych, mechanizmów integrowania działań rewitalizacyjnych, szacunkowe ramy finansowe GPR ze wskazaniem środków finansowych ze źródeł publicznych i prywatnych, a także opis struktury zarządzania GPR, system monitoringu i oceny GPR, określono niezbędne zmiany w uchwałach i wskazano sposób realizacji GPR w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego.

Do obszaru rewitalizacji włączono cztery sołectwa w wyznaczonych granicach, gdzie występuje największa koncentracja negatywnych zjawisk wykazana w diagnozie, które razem tworzą **obszar rewitalizacji Gminy Zbiczno**, a są to:

- **Podobszar nr 1 – Brzezinki,**
- **Podobszar nr 2 – Lipowiec,**
- **Podobszar nr 3 – Najmowo,**
- **Podobszar nr 4 – Sumówko.**

Dokładny zasięg przestrzenny obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji został przedstawiony na rycinach: Ryc. 2 i Ryc. 3 w rozdziale IV i V.

Konkretne projekty rewitalizacyjne są pochodną wyznaczonego celu rewitalizacji, odpowiadającym kierunkom i dalej przedsięwzięciom. Zgodnie z założeniami ZPPR przedsięwzięcia i projekty rewitalizacyjne powinny stanowić realną szansę naprawy sytuacji kryzysowej, a co najmniej ograniczenie jej w stopniu gwarantującym zahamowanie regresu i odwrócenie trendu w danej dziedzinie (w konkretnym negatywnym zjawisku kryzysowym). Ważna jest również hierarchizacja działań. Dlatego wyznaczono główne i uzupełniające projekty rewitalizacyjne. Projekty główne obejmują takie działania bez których realizacja przedsięwzięć, kierunków i ceku GPR nie będzie możliwa i nie rozwiąże zdiagnozowanej sytuacji kryzysowej. Projekty uzupełniające natomiast dotyczą działań, które są potrzebne do osiągnięcia określonych efektów. Jednak na etapie opracowania GPR nie jest możliwe wskazanie szczegółowych informacji, np. terminu, podmiotu realizującego.

Poniżej przedstawiono kierunki, przedsięwzięcia oraz projekty główne wraz z krótką charakterystyką.

Kierunek 1: Aktywizacja i integracja lokalnej społeczności

Przedsięwzięcie 1. Aktywne włączenie społeczne

- 1. Kultywowanie i promocja tradycji** – projekt wspierał będzie wszelkie działania przypominające i utrwalające tradycje lokalne poszczególnych sołectw, które zostały wyznaczone jako obszar rewitalizacji. Dane działanie ma na celu zwiększenie poziomu integracji mieszkańców nie tylko poprzez uczestnictwo, ale także przez aktywne włączenie. Organizacja festynów, pikników, czy też ważnych wydarzeń dla mieszkańców będzie miała na celu także zachowanie niematerialnego dziedzictwa miejscowości. Jako miejsce spotkań przeznacza się zmodernizowane boiska w Lipowcu, Najmowie oraz Sumówku, a także teren przy świetlicy wiejskiej w Brzezinkach. Dlatego też niniejszy projekt wiąże się z przewidzianymi działaniami „twardymi” nr: 4, 13, 15 i 16. Mieszkańcy obszaru rewitalizacji aktywnie będą uczestniczyć w organizacji spotkań oraz będą brać aktywny udział podczas występów artystycznych. Uczestnicy projektu nr 3 po nabyciu odpowiednich umiejętności dane spotkania, festyny będą urozmaicać występami artystycznymi. Zatem niniejszy projekt stworzy szansę na uaktywnienie i zaprezentowanie talentów oraz efektów pracy osób, które uczestniczyły w treningu kompetencji społecznych. Dlatego też w sposób pośredni projekt nr 1 odpowiada na zidentyfikowany problem dużego udziału gospodarstw domowych, które korzystają z pomocy społecznej. Występy folklorystyczne i śpiewacze zaprezentują Koła Gospodyń Wiejskich z danych sołectw. A zatem biorąc pod uwagę fakt, że do Kół Gospodyń Wiejskich należą w większości osoby w wieku poprodukcyjnym dany projekt przyczyni się do aktywizacji osób starszych.
- 2. Usługi Asystenta Rodziny** – pomoc w postaci osoby wspierającej rodziny w trudnej sytuacji życiowej w szczególności w trudnościach dotyczących opieki i wychowania dzieci. W diagnozie wskazano duży udział gospodarstw domowych, będących w trudnej sytuacji życiowej o czym świadczy wskaźnik pod nazwą „Udział (%) gospodarstw domowych - stałych beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w liczbie gospodarstw domowych ogółem na danym obszarze”. Zarówno w Brzezinkach, Lipowcu, Najmowie oraz Sumówku stwierdzono gorszą sytuację w tym zakresie, niż średnio na terenie Gminy Zbiczno. Dlatego też świadczy to o problemach wśród rodzin tych sołectw również w aspekcie opiekuńczo-wychowawczym. Działalność asystenta rodziny jest ukierunkowana na przeciwdziałanie tym problemom i aktywizowanie rodzin pod względem społecznym i zawodowym. Za dany projekt odpowiedzialny będzie GOPS, a asystent rodziny będzie docierał bezpośrednio do rodzin obszaru rewitalizacji, po wcześniejszym zasygnalizowaniu problemu w GOPS-ie. Projekt może zostać dofinansowany w ramach RPO WK-P z działania 9.3 *Rozwój usług zdrowotnych i społecznych*.
- 3. Trening kompetencji społecznych** – projekt zakłada przeciwdziałanie zbadanym negatywnym zjawiskom w postaci zależności od pomocy społecznej. Realizacja zadań zawartych w projekcie ukierunkowana jest na podniesienie morali własnej osoby, naukę organizacji czasu, rozpoznawanie własnych słabości i ich eliminację,

itp. Działanie to pomaga również zintegrować się lokalnej społeczności i przeciwdziałać zachowaniom patologicznym, które skutkują wysoką liczbą przestępstw. Miejscem spotkań i warsztatów dla mieszkańców obszaru rewitalizacji będą świetlice wiejskie oraz dworki w Sumówku. Zachodzi zatem efekt synergii z projektami nr: 4, 5, 6, i 7. Zajęcia prowadzone będą dodatkowo z psychologiem w odpowiednio przystosowanych do tego miejscach, które również zostaną poddane modernizacji w ramach innych działań rewitalizacyjnych (boiska sportowe w Najmowie, Sumówku i Lipowcu oraz teren wokół stawu w Najmowie). Należy zatem niniejszy projekt wiązać również z realizacją projektu nr: 13, 14, 15 i 16. W ramach treningu jego uczestnicy będą nabywali umiejętności w zakresie występów artystycznych. Projekt może zostać dofinansowany w ramach RPO WK-P z działania 9.2 *Włączenie społeczne*.

Kierunek 1: Aktywizacja i integracja lokalnej społeczności

Przedsięwzięcie 2. Infrastruktura na rzecz włączenia społecznego

4. **Zaprojektowanie i wykonanie termomodernizacji świetlicy wiejskiej w Brzezinkach** – projekt obejmuje kompleksową modernizację świetlicy wiejskiej w Brzezinkach celem poprawy stanu infrastruktury na rzecz aktywizacji lokalnej społeczności. Obecny stan techniczny obiektu odbiega od obowiązujących norm i wymagana jest kompleksowa modernizacja i odpowiednie przystosowanie pomieszczeń do pełnionych funkcji. Świetlica wiejska w Brzezinkach jest jednym z nielicznych miejsc, gdzie mieszkańcy mogą się wspólnie spotykać. Jest miejscem zebrań lokalnej społeczności, a także organizacji różnego rodzaju wydarzeń, imprez itp. Dlatego zasadnym, wydaje się wskazanie danego obiektu jako przestrzeni zdegradowanej, która będzie wykorzystana jako miejsce realizacji działań projektu głównego numer 1 oraz 3. Świetlica będzie również miejscem spotkań w ramach projektów głównych nr 8, 9 i 10. Projekt zatem odpowiada na zdiagnozowane problemy w sferze społecznej. Projekt może zostać dofinansowany w ramach RPO WK-P z działania 7.1 *Rozwój lokalny kierowany przez społeczność*.
5. **Zaprojektowanie i wykonanie termomodernizacji świetlicy wiejskiej w Lipowcu** – projekt obejmuje kompleksową modernizację świetlicy wiejskiej w Lipowcu celem poprawy stanu infrastruktury na rzecz aktywizacji lokalnej społeczności. Niniejszy obiekt ujęty jest w gminnej ewidencji zabytków. Realizacja projektu będzie uwzględniać maksymalną ochronę danego zabytku, poprzez utrzymanie oryginalnego kształtu, utrwalenie detali architektonicznych, odtworzenie podziałów stolarek itp. Dany zabytek posiada indywidualnie zaprojektowane kształty bryły, detale architektoniczne, podziały otworów, czy materiały z których jest wykonany. Dlatego projekt uwzględnia zastosowanie nowoczesnych rozwiązań modernizacyjnych. W skład zespołu opracowującego projekt będzie wchodziła osoba/y posiadające wiedzę w zakresie ochrony zabytków. Zasadnym, wydaje się wskazanie danego obiektu jako przestrzeni zdegradowanej, która będzie wykorzystana jako miejsce realizacji działań projektu głównego numer 1 oraz 3. Świetlica będzie również miejscem spotkań w ramach projektów głównych nr 8, 9 i 10. Projekt zatem odpowiada na zdiagnozowane problemy w sferze społecznej. Projekt może zostać

dofinansowany w ramach RPO WK-P z działania 7.1 *Rozwój lokalny kierowany przez społeczność*.

6. **Zaprojektowanie i wykonanie kompleksowej modernizacji energetycznej obiektów kultury w miejscowości Najmowo- świetlica GOKSiR** – projekt obejmuje kompleksową modernizację świetlicy wiejskiej w Najmowie celem poprawy stanu infrastruktury na rzecz aktywizacji lokalnej społeczności. Świetlicę wskazano jako jedną z przestrzeni zdegradowanych, która posiada wysoki potencjał rozwoju. Po przeprowadzeniu kompleksowej modernizacji może zostać wykorzystana jako miejsce spotkań, czy organizacji różnego rodzaju wydarzeń dla lokalnej społeczności z obszaru rewitalizacji. Projekt jest również ściśle powiązany z projektem 1 i 3 gdzie będą prowadzone działania rozwiązujące zdiagnozowane problemy sołectwa Najmowo w sferze społecznej. Zamierzonym efektem inwestycji jest wsparcie integracji i aktywizacji mieszkańców obszaru rewitalizacji, dzięki modernizacji infrastruktury społecznej. Świetlica będzie również miejscem realizacji projektów „miękkich” nr 8, 9 i 10. Projekt może zostać dofinansowany w ramach RPO WK-P z działania 7.1 *Rozwój lokalny kierowany przez społeczność*.
7. **Rewitalizacja zespołu dworsko – parkowego w Sumówku** – projekt obejmuje kompleksową rewitalizację zespołu dworsko-parkowego w Sumówku. Celem inwestycji jest utworzenie infrastruktury na rzecz aktywizacji społecznej (odtworzenie świetlicy wiejskiej). Park będzie pełnił również funkcje ogólnodostępnej przestrzeni publicznej o funkcji rekreacyjno-wypoczynkowej dla mieszkańców i turystów. Projekt jest ściśle powiązany z projektem społecznym nr 1 i 3 jako jedno z miejsc realizacji zadań w przywołanym projekcie (np. prowadzenie szkoleń). Efektem realizacji działania jest stworzenie miejsca aktywizacji mieszkańców obszaru rewitalizacji zarówno pod względem społecznym, jak i zawodowym. Realizacja niniejszego projektu będzie uwzględniać maksymalną ochronę zespołu dworsko-parkowego, poprzez utrzymanie oryginalnego kształtu bryły dworu, utwalenie jego detali architektonicznych, odtworzenie podziałów stolarek, a także zachowanie historycznej kompozycji założenia parkowego, istniejącego zagospodarowania terenu i zadrzewienia. Dwór posiada indywidualnie zaprojektowane kształty bryły, detale architektoniczne, podziały otworów, czy materiały z których jest wykonany. Dlatego projekt uwzględnia zastosowanie nowoczesnych rozwiązań modernizacyjnych. W skład zespołu opracowującego projekt będzie wchodziła osoba/y posiadające wiedzę w zakresie ochrony zabytków. Dwór będzie również miejscem, w którym odbywać się będą projekty nr 8, 9 i 10 w zakresie aktywizacji zawodowej mieszkańców. Projekt może zostać dofinansowany w ramach RPO WK-P z działania 7.1 *Rozwój lokalny kierowany przez społeczność*. W przypadku zmiany właściciela zespołu dworsko – parkowego w Sumówku wszelkie działania „miękkie” powinny zostać przeniesione do innego miejsca, tak aby możliwa była ich realizacja. Na tym etapie nie określa się miejsca zastępczego, zostanie ono wskazane w późniejszym czasie.

Kierunek 2. Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości

Przedsięwzięcie 3. Aktywizacja zawodowa mieszkańców

8. **Wsparcie przedsiębiorczości i samozatrudnienia w Gminie Zbiczno w ramach projektu „Bądź Przedsiębiorczy w Gminie Zbiczno”** – projekt realizowany przez Gminę Zbiczno obejmujący działania szkoleniowo-doradcze i wsparcie finansowe dla osób planujących założyć własną działalność gospodarczą. Działanie jest odpowiedzią na niski poziom przedsiębiorczości i wysokie bezrobocie zdiagnozowane na obszarze rewitalizacji. Ponadto nawiązuje do zdiagnozowanego problemu starzejącego się społeczeństwa w sołectwie Lipowiec. Dlatego też efektem realizacji projektu jest zwiększenie liczby podmiotów gospodarczych w gminie i powstanie nowych miejsc pracy. Dane działanie jest również ściśle powiązane z realizacją projektu 7, gdzie w dworku w Sumówku zostanie przeznaczony miejsce pod lokalizację działalności gospodarczej. Potencjalny przedsiębiorca korzystający z projektu wsparcia przedsiębiorczości i samozatrudnienia będzie miał pierwszeństwo w założeniu działalności w tym konkretnym miejscu. Projekt jest również ściśle powiązany z projektami: 4, 5, 6, 7. Zakłada się, iż cykl spotkań i kursów będzie organizowany cyklicznie w świetlicach wiejskich w: Brzezinkach, Lipowcu, Najmowie oraz w dworku w Sumówku. Projekt może zostać dofinansowany w ramach RPO WK-P z działania 8.3 *Wsparcie przedsiębiorczości i samozatrudnienia w regionie*.
9. **Aktywizacja zawodowa i integracja społeczna mieszkańców obszaru rewitalizacji – Utworzenie Klubu Integracji Społecznej** – projekt realizowany przez Urząd Gminy Zbiczno przy współdziałaniu i koordynacji Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zbicznie polegający na utworzeniu KIS dla mieszkańców obszaru rewitalizacji. Zakres działań KIS obejmuje kompleksową pomoc dla osób zagrożonych lub wykluczonych społecznie w aktywnej integracji społecznej i rehabilitacji zawodowej. Działanie jest odpowiedzią na zdiagnozowane w obszarze rewitalizacji takie problemy jak: bezrobocie i zależność od pomocy społecznej. Zamierzonym efektem utworzenia KIS jest wzrost jakości kapitału społecznego, zwiększenie zatrudnienia i aktywna integracja społeczna mieszkańców obszaru rewitalizacji. Projekt jest ściśle powiązany z innymi projektami rewitalizacyjnymi. Po odbyciu stosownych szkoleń, w tym m.in. w zakresie projektu „zadbajmy razem o wspólną przestrzeń (10)” członkowie KIS przy pomocy pracowników Urzędu Gminy oraz Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej będą aktywnie uczestniczyć w przygotowaniu dokumentacji oraz dalszej realizacji ww. projektu. Projekt łączy się również z realizacją projektów nr 4, 5, 6 i 7, gdyż docelowo spotkania odbywać się będą w świetlicach wiejskich oraz w dworku w Sumówku. Jest także związany z projektem 8, gdyż zakłada się dla członków KIS organizację praktyk zawodowych jeśli powstanie działalność gospodarcza w dworku w Sumówku. Projekt może zostać dofinansowany w ramach RPO WK-P z działania 9.2 *Włączenie społeczne*.
10. **Zadbajmy razem o wspólną przestrzeń** - projekt realizowany przez Urząd Gminy Zbiczno przy współdziałaniu i koordynacji Sołtysów oraz Rad Sołeckich sołectw: Brzezinki, Lipowiec, Najmowo i Sumówko. Projekt jest ripostą w zakresie wysokiego bezrobocia stwierdzonego we wszystkich sołectwach. Jest ściśle powiązany

z realizacją projektów nr 11, 12, 13, 14, 15 i 16. Niniejszy projekt nie będzie możliwy do zrealizowania, jeśli projekty z przedsięwzięcia 2. „Infrastruktura na rzecz aktywizacji zawodowej” nie będą podjęte. Za przygotowanie dokumentacji odpowiedzialne w zakresie modernizacji placów zabaw, boisk sportowych i powstania zewnętrznych siłowni będą osoby, które uczestniczyły w szkoleniach KIS. Za wykonanie projektu w dalszej części dotyczącej rozmieszczenia poszczególnych obiektów zabawowych na placu zabaw i na boiskach oraz sprzętu do siłowni zewnętrznych wraz z ich montażem przy pomocy specjalisty będą odpowiedzialne osoby, które również były uczestnikami KIS. Niniejsze zadanie przyczyni się zatem do powstania nowych miejsc pracy, a dodatkowo mieszkańcy danych podobszarów rewitalizacji sami będą decydować o formie i kształcie przestrzeni, która zostanie przez nich zmieniona. Jako miejsce spotkań organizacyjnych wyznacza się świetlice wiejskie oraz dworki w Sumówku. Zatem charakteryzowany projekt nr 10 jest również powiązany z projektami nr: 4, 5, 6 i 7. Projekt może zostać dofinansowany w ramach RPO WK-P z działania 8.2 *Wsparcie aktywności zawodowej w regionie*.

Kierunek 2. Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości

Przedsięwzięcie 4. Infrastruktura na rzecz aktywizacji zawodowej

11. **Modernizacja placu zabaw i utworzenie siłowni zewnętrznej w Brzezinkach** – projekt obejmuje kompleksową modernizację placu zabaw w Brzezinkach, utworzenie siłowni zewnętrznej i zagospodarowanie terenu na cele rekreacyjno-wypoczynkowe na dz. nr 76/5 obręb Żmijewko. Inwestycja wspiera rozwój infrastruktury na rzecz aktywizacji lokalnej społeczności. W diagnozie wskazano istniejący plac zabaw jako przestrzeń zdegradowaną o wysokim potencjale rozwoju pod kątem aktywizacji lokalnej społeczności. Obecny stan techniczny infrastruktury jest zły, a także potencjał w zagospodarowaniu terenu na którym znajduje się plac nie jest w pełni wykorzystany. Zamierzonym efektem działania jest stworzenie miejsca służącemu rekreacji, wypoczynkowi, a także integracji lokalnej społeczności, ze względu na brak dostępu do odpowiedniej jakości infrastruktury. Zadanie przyczyni się do powstania nowych miejsc pracy, co opisano w projekcie nr 10. Projekt może zostać dofinansowany w ramach RPO WK-P z działania 7.1 *Rozwój lokalny kierowany przez społeczność*.
12. **Modernizacja placu zabaw i utworzenie siłowni zewnętrznej w Lipowcu** – projekt obejmuje kompleksową modernizację placu zabaw w Lipowcu znajdującego się na dz. nr 9/1. Inwestycja jest odpowiedzią na wskazaną zdegradowaną przestrzeń o wysokim potencjale rozwoju na rzecz aktywizacji lokalnej społeczności. Efektem działania jest stworzenie miejsca rekreacji, wypoczynku i integracji mieszkańców, którego brak został wykazany w diagnozie. Zadanie przyczyni się do powstania nowych miejsc pracy, co opisano w projekcie nr 10. Projekt może zostać dofinansowany w ramach RPO WK-P z działania 7.1 *Rozwój lokalny kierowany przez społeczność*.

- 13. Modernizacja boiska sportowego w Lipowcu** – projekt obejmuje kompleksową modernizację boiska sportowego i zagospodarowanie jego otoczenia. Boisko znajduje się na dz. 54/1. Dane działanie wynika z diagnozy obszaru rewitalizacji, gdzie wskazano dane boisko jako zdegradowaną przestrzeń, którą można wykorzystać na cele aktywizacji społecznej. Efektem realizacji projektu będzie stworzenie wysokiej jakości, atrakcyjnej przestrzeni publicznej. Boisko może zostać wykorzystane do organizacji zawodów sportowych, imprez, wydarzeń lokalnych, które przyczyniają się do aktywizacji i integracji lokalnej społeczności. Zadanie przyczyni się do powstania nowych miejsc pracy, co opisano w projekcie nr 10. Ponadto w ramach urozmaicenia i uzupełnienia projektu nr 3 Trening kompetencji społecznych boisko stanie się miejscem spotkań osób wykluczonych społecznie. Projekt powiązany jest także z projektem nr 1, jako miejsce realizacji jego zadania oraz może zostać dofinansowany w ramach RPO WK-P z działania 7.1 *Rozwój lokalny kierowany przez społeczność*.
- 14. Rewitalizacja terenu rekreacyjno-wypoczynkowego w Najmowie – modernizacja placu zabaw i zagospodarowanie terenu wokół stawu** - projekt obejmuje kompleksową modernizację placu zabaw i zagospodarowanie terenu wokół stawu znajdującego się na dz. nr 3/15. Inwestycja wynika ze wskazanej na etapie diagnozy obszarów zdegradowanych i rewitalizacji możliwości wykorzystania zdegradowanej przestrzeni na cele aktywizacji społecznej. Dany teren daje duże możliwości zagospodarowania go pod względem rekreacyjno-wypoczynkowym i przystosowaniem go dla osób w różnym wieku. Dane miejsce mogło by się stać przestrzenią integracji wielopokoleniowej mieszkańców obszaru rewitalizacji. Zadanie przyczyni się do powstania nowych miejsc pracy, co opisano w projekcie nr 10. Ponadto w ramach urozmaicenia i uzupełnienia projektu nr 3 Trening kompetencji społecznych teren wokół stawu stanie się miejscem spotkań osób wykluczonych społecznie. Projekt może zostać dofinansowany w ramach RPO WK-P z działania 7.1 *Rozwój lokalny kierowany przez społeczność*.
- 15. Modernizacja boiska sportowego w Najmowie** – projekt obejmuje kompleksową modernizację boiska sportowego w Najmowie wraz z budową budynku sanitarnego z szatniami i trybunami. Dodatkowo działanie obejmuje budowę boiska wielofunkcyjnego o nawierzchni EPDM. Projekt jest wynikiem potrzeby modernizacji i rozbudowy istniejącego boiska celem poprawy jakości infrastruktury na rzecz aktywizacji społecznej w obszarze rewitalizacji. Efektem działania będzie stworzenie wysokiej jakości, atrakcyjnej przestrzeni publicznej, która wspiera aktywizację i integrację lokalnej społeczności. Zadanie przyczyni się do powstania nowych miejsc pracy, co opisano w projekcie nr 10. Ponadto w ramach urozmaicenia i uzupełnienia projektu nr 3 Trening kompetencji społecznych boisko stanie się miejscem spotkań osób wykluczonych społecznie. Projekt powiązany jest także z projektem nr 1, jako miejsce realizacji jego zadania oraz może zostać dofinansowany w ramach RPO WK-P z działania 7.1 *Rozwój lokalny kierowany przez społeczność*.
- 16. Modernizacja boiska sportowego i placu zabaw w Sumówku** – projekt obejmuje kompleksową modernizację boiska sportowego i modernizację oraz rozbudowę placu zabaw o nowych urządzeń siłowni zewnętrznej na dz. nr 199. Inwestycja ma na celu poprawę jakości infrastruktury sportowo-rekreacyjnej w Sumówku. Projekt jest odpowiedzią na wskazaną w diagnozie możliwość aktywizacji pod kątem społecznym opisywanej zdegradowanej przestrzeni. Efektem działania jest wsparcie integracji społecznej mieszkańców obszaru rewitalizacji, poprzez poprawę jakości infrastruktury

sportowo-rekreacyjnej, która może posłużyć jako miejsce organizacji spotkań, wydarzeń, czy imprez lokalnych. Zadanie przyczyni się do powstania nowych miejsc pracy, co opisano w projekcie nr 10. Ponadto w ramach urozmaicenia i uzupełnienia projektu nr 3 Trening kompetencji społecznych boisko stanie się miejscem spotkań osób wykluczonych społecznie. Projekt powiązany jest także z projektem nr 1, jako miejsce realizacji jego zadania oraz może zostać dofinansowany w ramach RPO WK-P z działania 7.1 *Rozwój lokalny kierowany przez społeczność*.

Tabela 8. Zestawienia głównych przedsięwzięć i projektów rewitalizacyjnych

Obszar rewitalizacji	Przedsięwzięcie	Projekt (nr)	Opis projektu						
			Typ projektu*	Podmiot realizujący projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Obszar rewitalizacji Gminy Zbiczno	1. Aktywne włączenie społeczne	CEL REWITALIZACJI: Osiągnięcie wyrównanego poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy Zbiczno dzięki wyjściu obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego poprzez realizację projektów aktywizujących społeczność obszaru rewitalizacji przy wykorzystaniu potencjału zasobu przestrzennego sołectwa Sumówko, Najmowo, Lipowiec i Brzezinki							
		Kierunek działań: Aktywizacja i integracja lokalnej społeczności							
		1. Kultywowanie i promocja tradycji	S	GOK, Rady Sołeckie, Sołtysi	<ul style="list-style-type: none"> projekt obejmuje realizację spotkań, festynów, pikników i innych wydarzeń mających na celu wzmocnienie tożsamości lokalnej, w projekcie aktywne uczestnictwo wykażą Koła Gospodyń Wiejskich oraz uczestnicy „Treningu kompetencji społecznych, projekt zakłada aktywizację i integrację mieszkańców obszaru rewitalizacji. 	Brzezinki dz. nr 230/2, Lipowiec dz. nr 54/1, Najmowo dz. nr: 3/14, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, Sumówko dz. nr 199	500 000	integracja społeczna i rehabilitacja osób wykluczonych społecznie lub zagrożonych wykluczeniem społecznym z obszaru rewitalizacji.	<p>Wskaźnik produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> Liczba zorganizowanych wydarzeń (festynów, spotkań, pikników, itp.) – 15 szt. <p>Wskaźnik bezpośredniego rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> Liczba osób uczestniczących w wydarzeniach – 1 000 os., Liczba Kół Gospodyń Wiejskich uczestniczących w wydarzeniach – 2 szt. Liczba uczestników „Treningu kompetencji społecznych” uczestniczących w wydarzeniach – 5 os. <p>Sposób zmierzenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> ewidencja uczestników wydarzeń.
CEL REWITALIZACJI: Osiągnięcie wyrównanego poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy Zbiczno dzięki wyjściu obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego poprzez realizację projektów aktywizujących społeczność obszaru rewitalizacji przy wykorzystaniu potencjału zasobu przestrzennego sołectwa Sumówko, Najmowo, Lipowiec i Brzezinki									

Obszar rewitalizacji	Przedsięwzięcie	Projekt (nr)	Opis projektu						
			Typ projektu*	Podmiot realizujący projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Kierunek działań: Aktywizacja i integracja lokalnej społeczności									
		2. Usługi Asystenta Rodziny	S	GOPS, Gmina Zbiczno	<ul style="list-style-type: none"> - projekt obejmuje pomoc dla rodzin będących w trudnej sytuacji życiowej przez działania osoby wspierającej rodziny, - usługi Asystenta Rodziny będą prowadzone w formie niestacjonarnej, - Asystent Rodziny oprócz udzielenia pomocy rodzinom będzie także wspierał ich aktywność społeczną, motywował do podnoszenia kwalifikacji zawodowych, prowadził indywidualne konsultacje wraz z dokumentacją rodzin, a także aktywnie współpracował z GOPS. 	obszar rewitalizacji Gminy Zbiczno	200 000	zmniejszenie liczby gospodarstw domowych korzystających z pomocy GOPS.	<p>Wskaźnik produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym w programie – 25 osób. <p>Wskaźnik bezpośredniego rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liczba wspartych miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu – 1 szt. <p>Sposób zmierzenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dane Urzędu Gminy, - dane GOPS, - ewidencja uczestników projektu.
CEL REWITALIZACJI: Osiągnięcie wyrównanego poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy Zbiczno dzięki wyjściu obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego poprzez realizację projektów aktywizujących społeczność obszaru rewitalizacji przy wykorzystaniu potencjału zasobu przestrzennego sołectwa Sumówko, Najmowo, Lipowiec i Brzezinki									
Kierunek działań: Aktywizacja i integracja lokalnej społeczności									
		3. Trening kompetencji społecznych	S	GOPS, Gmina Zbiczno	<ul style="list-style-type: none"> - projekt dotyczy realizacji cyklu spotkań w ramach których jego uczestnicy zostaną ukierunkowani na 	świątlica wiejska w Brzezinkach, Lipowcu, Najmowie oraz	200 000	zmniejszenie liczby gospodarstw domowych korzystających z pomocy GOPS,	<p>Wskaźnik produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych

Obszar rewitalizacji	Przedsięwzięcie	Projekt (nr)	Opis projektu						
			Typ projektu*	Podmiot realizujący projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmiernienia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
					podniesienie morali własnej osoby, naukę organizacji czasu, rozpoznawanie własnych słabości i ich eliminację, w realizacji projektu pomagał będzie psycholog oraz osoba kształtująca odpowiednie umiejętności artystyczne.	dwór w Sumówku, boiska sportowe w Najmowie, Sumówku i Lipowcu oraz teren wokół stawu w Najmowie		aktywny udział uczestników projektu w wydarzeniach gminnych na obszarze rewitalizacji	wspieraniem w programie – 30 os. Wskaźnik bezpośredniego rezultatu: – Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu – 15 os. Sposób zmiernienia: – dane Urzędu Gminy, – dane GOPS, – ewidencja uczestników projektu.
Podobszar nr 1 - Brzezinki	2. Infrastruktura na rzecz włączenia społecznego	CEL REWITALIZACJI: Osiągnięcie wyrównanego poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy Zbiczno dzięki wyjściu obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego poprzez realizację projektów aktywizujących społeczność obszaru rewitalizacji przy wykorzystaniu potencjału zasobu przestrzennego sołectwa Sumówko, Najmowo, Lipowiec i Brzezinki							
		Kierunek działań: Aktywizacja i integracja lokalnej społeczności							
		4. Zaprojektowanie i wykonanie termomodernizacji świetlicy wiejskiej w Brzezinkach	PF/T	Gmina Zbiczno	– zmiana konstrukcji więźby dachowej i docieplenie dachu, docieplenie budynku, wymiana drzwi i okien, remont i adaptacja pomieszczeń na cele działalności świetlicy, modernizacja systemu grzewczego z kominkowego na piec na pellet,	Brzezinki część działki nr 230/2	400 000	– poprawa jakości infrastruktury na rzecz aktywizacji społecznej w Brzezinkach, – stworzenie miejsca spotkań dla mieszkańców celem integracji społecznej i organizacji spotkań wiejskich, wydarzeń kulturalnych i rozrywkowych.	Wskaźnik produktu: – Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 1 szt. Wskaźnik bezpośredniego rezultatu: – Liczba osób korzystających ze

Obszar rewitalizacji	Przedsięwzięcie	Projekt (nr)	Opis projektu						
			Typ projektu*	Podmiot realizujący projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
					zainstalowanie grzejników wraz z głowicami termostatycznymi, wymiana oświetlenia na energooszczędne, montaż kolektorów słonecznych i instalacja paneli fotowoltaicznych				zrewitalizowanych obszarów – 160 os. (LSR), Wzrost liczby osób korzystających z obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej oraz z obiektów użyteczności publicznej (10%) (LSR). Sposób zmierzenia: – dokumentacja techniczna, – protokoły odbioru robót budowlanych, – ewidencja osób korzystających z rewitalizowanych obiektów.
Podobszar nr 2 – Lipowiec	CEL REWITALIZACJI: Osiągnięcie wyrównanego poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy Zbiczno dzięki wyjściu obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego poprzez realizację projektów aktywizujących społeczność obszaru rewitalizacji przy wykorzystaniu potencjału zasobu przestrzennego sołectwa Sumówko, Najmowo, Lipowiec i Brzezinki								
	Kierunek działań: Aktywizacja i integracja lokalnej społeczności								
		5. Zaprojektowanie i wykonanie termomodernizacji świetlicy wiejskiej w Lipowcu	PF/T	Gmina Zbiczno	– zmiana konstrukcji więźby dachowej i docieplenie dachu, docieplenie budynku, wymiana drzwi i okien, remont i adaptacja pomieszczeń na cele działalności świetlicy, modernizacja systemu grzewczego	Lipowiec dz. nr 61/4	200 000	– poprawa jakości infrastruktury na rzecz aktywizacji społecznej w Lipowcu, – stworzenie miejsca spotkań dla mieszkańców celem integracji społecznej i organizacji spotkań wiejskich, wydarzeń	Wskaźnik produktu: – Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 1 szt. Wskaźnik bezpośredniego rezultatu:

Obszar rewitalizacji	Przedsięwzięcie	Projekt (nr)	Opis projektu						
			Typ projektu*	Podmiot realizujący projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
					z kominkowego na piec na pellet, zainstalowanie grzejników wraz z głowicami termostatycznymi, wymiana oświetlenia na energooszczędne, montaż kolektorów słonecznych i instalacja paneli fotowoltaicznych			kulturalnych i rozrywkowych.	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba osób korzystających ze zrewitalizowanych obszarów – 100 os (LSR), - Wzrost liczby osób korzystających z obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej oraz z obiektów użyteczności publicznej (10%) (LSR). <p>Sposób zmierzenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dokumentacja techniczna, - protokoły odbioru robót budowlanych, - ewidencja osób korzystających z rewitalizowanych obiektów, - uzyskanie opinii lub uzgodnienia z Kujawsko-Pomorskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków dla zakresu prac zawartych w projekcie.
Podobszar nr 3 – Najmowo	<p>CEL REWITALIZACJI: Osiągnięcie wyrównanego poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy Zbiczno dzięki wyjściu obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego poprzez realizację projektów aktywizujących społeczność obszaru rewitalizacji przy wykorzystaniu potencjału zasobu przestrzennego sołectwa Sumówko, Najmowo, Lipowiec i Brzezinki</p> <p>Kierunek działań: Aktywizacja i integracja lokalnej społeczności</p>								

Obszar rewitalizacji	Przedsięwzięcie	Projekt (nr)	Opis projektu						
			Typ projektu*	Podmiot realizujący projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
		6. Zaprojektowanie i wykonanie kompleksowej modernizacji energetycznej obiektów kultury w miejscowości Najmowo-światlica GOKSiR	PF/T	Gmina Zbiczno	<ul style="list-style-type: none"> – zmiana konstrukcji więźby dachowej i docieplenie dachu, docieplenie fundamentów budynku, wymiana drzwi zewnętrznych, częściowa wymiana okien, – modernizacja systemu grzewczego z kominkowego na piec na pellet, zainstalowanie grzejników wraz z głowicami termostatycznymi, – wymiana oświetlenia na energooszczędne, montaż kolektorów słonecznych i instalacja paneli fotowoltaicznych 	Najmowo 8	300 000	<ul style="list-style-type: none"> – poprawa jakości infrastruktury na rzecz aktywizacji społecznej w Najmowie, – stworzenie miejsca spotkań dla mieszkańców celem integracji społecznej i organizacji spotkań wiejskich, wydarzeń kulturalnych i rozrywkowych. 	<p>Wskaźnik produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 1 szt. <p>Wskaźnik bezpośredniego rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Liczba osób korzystających ze zrewitalizowanych obszarów – 200 os. (LSR), – Wzrost liczby osób korzystających z obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej oraz z obiektów użyteczności publicznej (10%) (LSR). <p>Sposób zmierzenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – dokumentacja techniczna, – protokoły odbioru robót budowlanych, – ewidencja osób korzystających z rewitalizowanych obiektów.
Podobszar nr 4 –	<p>CEL REWITALIZACJI: Osiągnięcie wyrównanego poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy Zbiczno dzięki wyjściu obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego poprzez realizację projektów aktywizujących społeczność obszaru rewitalizacji przy wykorzystaniu potencjału zasobu</p>								

Obszar rewitalizacji	Przedsięwzięcie	Projekt (nr)	Opis projektu						
			Typ projektu*	Podmiot realizujący projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Sumówko		przestrzennego sołectwa Sumówko, Najmowo, Lipowiec i Brzezinki							
		Kierunek działań: Aktywizacja i integracja lokalnej społeczności							
		7. Rewitalizacja zespołu dworsko – parkowego w Sumówku	PF/T	Gmina Zbiczno	<ul style="list-style-type: none"> - Dwór- zaprojektowanie i wykonanie kompleksowej modernizacji odtworzeniowej budynku, w tym m.in. wymiana pokrycia dachowego z dociepleniem, przebudowa dachu (wymiana więźby dachowej), wymiana okien, drzwi, wymiana instalacji wodno-kanalizacyjnej, elektrycznej, wymiana instalacji c.o., wentylacji i klimatyzacji, wykonanie sanitariatów, termomodernizacja budynku, wyposażenie sal i pomieszczeń zgodnie z planowanym przeznaczeniem. - Park wraz z ogrodzeniem- zaprojektowanie i wykonanie aranżacji parku wokół dworu, budowa ogrodzenia parkowego, modernizacja budynku gospodarczego dla 	Sumówko dz. nr: 193/1, 193/2	2 500 000	<ul style="list-style-type: none"> - poprawa jakości infrastruktury na rzecz aktywizacji społecznej, - stworzenie miejsca spotkań dla mieszkańców celem integracji społecznej i organizacji spotkań wiejskich i wydarzeń kulturalnych, - wsparcie rozwoju lokalnej przedsiębiorczości, - utworzenie nowych miejsc pracy, - poprawa warunków życia mieszkańców Sumówka. 	<p>Wskaźnik produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 1 szt. - powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją – 0.8 ha <p>Wskaźnik bezpośredniego rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba przedsiębiorstw ulokowanych na rewitalizowanych obszarach – 1 szt. - Liczba osób korzystających ze zrewitalizowanych obszarów – 150 os. (LSR), - Wzrost liczby osób korzystających z obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej oraz z obiektów użyteczności publicznej (10%) (LSR). <p>Sposób zmierzenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dokumentacja

Obszar rewitalizacji	Przedsięwzięcie	Projekt (nr)	Opis projektu						
			Typ projektu*	Podmiot realizujący projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
					celów obsługi dworku, wykonanie oświetlenia całego terenu wokół dworku- instalacje OZE, wykonanie małej architektury. - Przeznaczenie dworu na cele aktywizacji gospodarczej i społecznej – utworzenie świetlicy wiejskiej.				<ul style="list-style-type: none"> - techniczna, - protokoły odbioru robót budowlanych, - dane Urzędu Gminy, - ewidencja osób korzystających z rewitalizowanych obszarów, - uzyskanie opinii lub uzgodnienia z Kujawsko-Pomorskim Konserwatorem Zabytków dla zakresu prac zawartych w projekcie.
Obszar rewitalizacji Gminy Zbiczno	3. Aktywizacja zawodowa mieszkańców	CEL REWITALIZACJI: Osiągnięcie wyrównanego poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy Zbiczno dzięki wyjściu obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego poprzez realizację projektów aktywizujących społeczność obszaru rewitalizacji przy wykorzystaniu potencjału zasobu przestrzennego sołectwa Sumówko, Najmowo, Lipowiec i Brzezinki							
		Kierunek działań: Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości							
		8. Wsparcie przedsiębiorczości i samozatrudnienia w Gminie Zbiczno – „Bądź przedsiębiorczy w Gminie Zbiczno”	G	Gmina Zbiczno	<ul style="list-style-type: none"> - projekt obejmuje przeprowadzenie działań szkoleniowo-doradczych polegających na przeprowadzeniu cyklicznych szkoleń dla osób planujących założyć własną działalność gospodarczą, a także prowadzenie punktu doradztwa biznesowego, gdzie będą mogli pozyskać 	świetlica wiejska w Brzezinkach, Lipowcu, Najmowie oraz dwór w Sumówku	500 000	<ul style="list-style-type: none"> - wzrost liczby zarejestrowanych nowych podmiotów gospodarczych, - rozwój rynku pracy, - powstanie nowych miejsc pracy, - zmniejszenie stopy bezrobocia w obszarze rewitalizacji 	Wskaźnik produktu: <ul style="list-style-type: none"> - Liczba osób, pozostających bez pracy, które otrzymały bezzwrotne środki na podjęcie działalności gospodarczej w programie – 5 os. Wskaźnik bezpośredniego rezultatu: <ul style="list-style-type: none"> - Liczba utworzonych miejsc pracy w ramach udzielonych z EFS

Obszar rewitalizacji	Przedsięwzięcie	Projekt (nr)	Opis projektu						
			Typ projektu*	Podmiot realizujący projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
					<ul style="list-style-type: none"> informacje jak rozpocząć własną działalność gospodarczą, projekt obejmuje wsparcie w formie bezwrotnych dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej nie wyższe niż 6-krotna wysokość przeciętnego wynagrodzenia na osobę, projekt skierowany jest do mieszkańców obszaru rewitalizacji. 				<ul style="list-style-type: none"> środków na podjęcie działalności gospodarczej – 5 szt. <p>Sposób zmierzenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> dane Urzędu Gminy, ewidencja uczestników projektu.
<p>CEL REWITALIZACJI: Osiągnięcie wyrównanego poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy Zbiczno dzięki wyjściu obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego poprzez realizację projektów aktywizujących społeczność obszaru rewitalizacji przy wykorzystaniu potencjału zasobu przestrzennego sołectwa Sumówko, Najmowo, Lipowiec i Brzezinki</p>									
<p>Kierunek działań: Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości</p>									
		9. Aktywizacja zawodowa i integracja społeczna mieszkańców obszaru rewitalizacji – Utworzenie Klubu Integracji Społecznej w Zbicznie	G	Gmina Zbiczno	<ul style="list-style-type: none"> projekt dotyczy utworzenia KIS-u, który realizuje reintegrację zawodową i społeczną poprzez organizację takich działań jak: działania mające na celu pomóc w znalezieniu pracy, przygotowanie do podjęcia zatrudnienia lub działalności w formie spółdzielni socjalnej, prace 	światlica wiejska w Brzezinkach, Lipowcu, Najmowie oraz dwór w Sumówku	800 000	<ul style="list-style-type: none"> integracja społeczna i rehabilitacja osób wykluczonych społecznie lub zagrożonych wykluczeniem społecznym z obszaru rewitalizacji, rozwój rynku pracy, zmniejszenie stopy bezrobocia w obszarze rewitalizacji, zmniejszenie liczby osób korzystających 	<p>Wskaźnik produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie – 30 os. <p>Wskaźnik bezpośredniego rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem

Obszar rewitalizacji	Przedsięwzięcie	Projekt (nr)	Opis projektu						
			Typ projektu*	Podmiot realizujący projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
					społecznie użyteczne, roboty publiczne, poradnictwo prawne, działalność samopomocową w zakresie zatrudnienia, spraw mieszkaniowych i socjalnych, a także staże, – projekt przewiduje dojazd pracowników do wskazanych miejsc w lokalizacji.			ze świadczeń pomocy społecznej.	społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek) – 10 os. Sposób zmierzenia: – dane Urzędu Gminy, – ewidencja uczestników projektu.
CEL REWITALIZACJI: Osiągnięcie wyrównanego poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy Zbiczno dzięki wyjściu obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego poprzez realizację projektów aktywizujących społeczność obszaru rewitalizacji przy wykorzystaniu potencjału zasobu przestrzennego sołectwa Sumówko, Najmowo, Lipowiec i Brzezinki									
Kierunek działań: Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości									
		10. Zadbajmy razem o wspólną przestrzeń	G/PF	Gmina Zbiczno, Rady Sołeckie	– projekt związany jest z realizacją oraz przygotowaniem dokumentacji dla boisk sportowych, siłowni zewnętrznych, placów zabaw w zakresie ich modernizacji, mieszkańcy danych podobszarów rewitalizacji sami będą decydować o formie i kształcie przestrzeni, która zostanie przez nich zmieniona. – Niniejszy projekt przyczyni się do	światlica wiejska w Brzezinkach, Lipowcu, Najmowie oraz dwór w Sumówku	250 000	– integracja i dialog mieszkańców, – powstanie nowych miejsc pracy, – zmniejszenie bezrobocia.	Wskaźnik produktu: – Liczba osób, biernych zawodowo objętych wsparciem w programie – 8 os. Wskaźnik bezpośredniego rezultatu: – Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu – 8 os. Sposób zmierzenia: – dane Urzędu Gminy, – ewidencja uczestników

Obszar rewitalizacji	Przedsięwzięcie	Projekt (nr)	Opis projektu						
			Typ projektu*	Podmiot realizujący projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
					powstania nowych miejsc pracy, a także integracji i dialogu społeczeństwa.				projektu.
Podobszar nr 1 - Brzezinki	4. Infrastruktura na rzecz aktywizacji zawodowej	CEL REWITALIZACJI: Osiągnięcie wyrównanego poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy Zbiczno dzięki wyjściu obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego poprzez realizację projektów aktywizujących społeczność obszaru rewitalizacji przy wykorzystaniu potencjału zasobu przestrzennego sołectwa Sumówko, Najmowo, Lipowiec i Brzezinki							
		Kierunek działań: Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości							
		11. Modernizacja placu zabaw i utworzenie siłowni zewnętrznej w Brzezinkach	PF	Gmina Zbiczno	<ul style="list-style-type: none"> wymiana i montaż nowych urządzeń dla placu zabaw i siłowni zewnętrznej, zagospodarowanie otoczenia: montaż ławek, stołów, wiaty, kamiennego stołu do tenisa stołowego, budowa oświetlenia i ogrodzenie terenu. 	dz. nr 76/5 Żmijewko	50 000	<ul style="list-style-type: none"> poprawa jakości infrastruktury rekreacyjno-wypoczynkowej w Brzezinkach, stworzenie miejsca spotkań dla mieszkańców w celu integracji społecznej, poprawa warunków życia mieszkańców 	<p>Wskaźnik produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 1 szt. <p>Wskaźnik bezpośredniego rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> Liczba osób korzystających ze zrewitalizowanych obszarów – 100 os. Wzrost liczby osób korzystających z obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej oraz kulturalnej (o 30 os.) <p>Sposób zmierzenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> dokumentacja techniczna protokoły odbioru robót budowlanych, ewidencja osób

Obszar rewitalizacji	Przedsięwzięcie	Projekt (nr)	Opis projektu						
			Typ projektu*	Podmiot realizujący projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
									korzystających z rewitalizowanych obszarów.
Podobszar nr 2 - Lipowiec	CEL REWITALIZACJI: Osiągnięcie wyrównanego poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy Zbiczno dzięki wyjściu obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego poprzez realizację projektów aktywizujących społeczność obszaru rewitalizacji przy wykorzystaniu potencjału zasobu przestrzennego sołectwa Sumówko, Najmowo, Lipowiec i Brzezinki								
	Kierunek działań: Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości								
		12. Modernizacja placu zabaw i utworzenie siłowni zewnętrznej w Lipowcu	PF	Gmina Zbiczno	<ul style="list-style-type: none"> - wymiana i montaż nowych urządzeń dla placu zabaw i siłowni zewnętrznej, - zagospodarowanie otoczenia: budowa ławek, stołów, wiaty, miejsca do grillowania, zagospodarowanie otaczającej zieleni. 	Lipowiec dz. 9/1	50 000	<ul style="list-style-type: none"> - poprawa jakości infrastruktury rekreacyjno-wypoczynkowej w Lipowcu, - stworzenie miejsca spotkań dla mieszkańców celem integracji społecznej, - poprawa warunków życia mieszkańców. 	<p>Wskaźnik produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 1 szt. <p>Wskaźnik bezpośredniego rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liczba osób korzystających ze zrewitalizowanych obszarów – 50 os. - Wzrost liczby osób korzystających z obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej oraz kulturalnej (o 15 os.) <p>Sposób zmierzenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> - protokoły odbioru robót budowlanych, - ewidencja osób korzystających z rewitalizowanych obszarów.

Obszar rewitalizacji	Przedsięwzięcie	Projekt (nr)	Opis projektu						
			Typ projektu*	Podmiot realizujący projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
		CEL REWITALIZACJI: Osiągnięcie wyrównanego poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy Zbiczno dzięki wyjściu obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego poprzez realizację projektów aktywizujących społeczność obszaru rewitalizacji przy wykorzystaniu potencjału zasobu przestrzennego sołectwa Sumówko, Najmowo, Lipowiec i Brzezinki							
		Kierunek działań: Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości							
		13. Modernizacja boiska sportowego w Lipowcu	PF	Gmina Zbiczno	<ul style="list-style-type: none"> - modernizacja istniejącego boiska sportowego: wymiana nawierzchni, montaż nowych bramek, - zagospodarowanie otoczenia: budowa ogrodzenia, wiaty, montaż ławek, urządzenie terenu zieleni wokół, - budowa boiska do mini kosza i siatkówki. 	Lipowiec dz. nr 54/1	100 000	<ul style="list-style-type: none"> - poprawa jakości infrastruktury rekreacyjno-wypoczynkowej w Lipowcu, - stworzenie miejsca spotkań dla mieszkańców celem integracji społecznej. 	<p>Wskaźnik produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 1 szt. <p>Wskaźnik bezpośredniego rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liczba osób korzystających ze zrewitalizowanych obszarów – 50 os. - Wzrost liczby osób korzystających z obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej oraz kulturalnej (o 15 os.) <p>Sposób zmierzenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dokumentacja techniczna, - protokoły odbioru robót budowlanych, - ewidencja osób korzystających z rewitalizowanych obszarów.
Podobszar		CEL REWITALIZACJI: Osiągnięcie wyrównanego poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy Zbiczno dzięki wyjściu obszaru rewitalizacji ze							

Obszar rewitalizacji	Przedsięwzięcie	Projekt (nr)	Opis projektu						Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
			Typ projektu*	Podmiot realizujący projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
nr 3 - Najmowo		stanu kryzysowego poprzez realizację projektów aktywizujących społeczność obszaru rewitalizacji przy wykorzystaniu potencjału zasobu przestrzennego sołectwa Sumówko, Najmowo, Lipowiec i Brzezinki							
		Kierunek działań: Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości							
		14. Rewitalizacja terenu rekreacyjno-wypoczynkowego w Najmowie – modernizacja placu zabaw i zagospodarowanie terenu wokół stawu	PF	Gmina Zbiczno	<ul style="list-style-type: none"> – modernizacja istniejącego placu zabaw, montaż nowych urządzeń, ławek, małej architektury, – zagospodarowanie terenu nad stawem: montaż ławek, budowa kładki nad stawem, pomostu, pogłębienie zbiornika, – przystosowanie obszaru do potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych, – budowa miejsc parkingowych. 	Najmowo dz. nr 3/15	150 000	<ul style="list-style-type: none"> – poprawa jakości infrastruktury na rzecz aktywizacji społecznej, – stworzenie miejsca spotkań dla mieszkańców celem integracji społecznej, – poprawa warunków życia mieszkańców. 	<p>Wskaźnik produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 1 szt. <p>Wskaźnik bezpośredniego rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Liczba osób korzystających ze zrewitalizowanych obszarów – 150 os. – Wzrost liczby osób korzystających z obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej oraz kulturalnej (o 40 os.) <p>Sposób zmierzenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – dokumentacja techniczna, – protokoły odbioru robót budowlanych, – ewidencja osób korzystających z rewitalizowanych obiektów.

Obszar rewitalizacji	Przedsięwzięcie	Projekt (nr)	Opis projektu						
			Typ projektu*	Podmiot realizujący projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmiernienia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
		CEL REWITALIZACJI: Osiągnięcie wyrównanego poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy Zbiczno dzięki wyjściu obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego poprzez realizację projektów aktywizujących społeczność obszaru rewitalizacji przy wykorzystaniu potencjału zasobu przestrzennego sołectwa Sumówko, Najmowo, Lipowiec i Brzezinki							
		Kierunek działań: Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości							
		15. Modernizacja boiska sportowego w Najmowie	PF	Gmina Zbiczno	<ul style="list-style-type: none"> - modernizacja płyty boiska, montaż kabin dla zawodników rezerwowych, - zagospodarowanie otoczenia boiska, budowa trybun, budowa bieżni tartanowej o długości 100 m, - budowa boiska wielofunkcyjnego o nawierzchni EPDM, - budowa budynku sanitarnego z szatniami. 	Najmowo dz. nr: 3/14, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49	400 000	<ul style="list-style-type: none"> - poprawa jakości infrastruktury sportowo-rekreacyjnej w Najmowie, - stworzenie miejsca spotkań dla mieszkańców celem integracji społecznej i organizacji wydarzeń kulturalnych i rozrywkowych. 	<p>Wskaźnik produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 1 szt. <p>Wskaźnik bezpośredniego rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liczba osób korzystających ze zrewitalizowanych obszarów – 300 os. - Wzrost liczby osób korzystających z obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej oraz kulturalnej (o 60 os.) <p>Sposób zmiernienia:</p> <ul style="list-style-type: none"> - protokoły odbioru robót budowlanych, - ankietyzacja mieszkańców, - dane Urzędu Gminy, - ewidencja osób korzystających z rewitalizowanych

Obszar rewitalizacji	Przedsięwzięcie	Projekt (nr)	Opis projektu						
			Typ projektu*	Podmiot realizujący projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
									obszarów.
Podobszar nr 4 - Sumówko	CEL REWITALIZACJI: Osiągnięcie wyrównanego poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy Zbiczno dzięki wyjściu obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego poprzez realizację projektów aktywizujących społeczność obszaru rewitalizacji przy wykorzystaniu potencjału zasobu przestrzennego sołectwa Sumówko, Najmowo, Lipowiec i Brzezinki								
	Kierunek działań: Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości								
		16. Modernizacja boiska sportowego i placu zabaw w Sumówku	PF	Gmina Zbiczno	<ul style="list-style-type: none"> - modernizacja boiska sportowego, zagospodarowanie otoczenia boiska i uporządkowanie zieleni, - modernizacja placu zabaw i montaż nowych urządzeń siłowni zewnętrznej, - zagospodarowanie otoczenia boiska, placu zabaw i siłowni zewnętrznej, częściowe utwardzenie terenu, budowa ścieżek, stojaków na rowery, ławek, stołów, miejsca do grillowania. 	Sumówko dz. nr 199	200 000	<ul style="list-style-type: none"> - poprawa jakości infrastruktury sportowo-rekreacyjnej w Sumówku, - stworzenie miejsca spotkań dla mieszkańców celem integracji społecznej, - poprawa warunków życia mieszkańców. 	<p>Wskaźnik produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją – 0.46 ha <p>Wskaźnik bezpośredniego rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liczba osób korzystających ze zrewitalizowanych obszarów – 50 os. - Wzrost liczby osób korzystających z obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej oraz kulturalnej (o 15 os.) <p>Sposób zmierzenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dokumentacja techniczna, - protokoły odbioru robót budowlanych, - ewidencja osób korzystających z rewitalizowanych obszarów.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Zasad programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach RPO WK-P na lata 2014-2020

* typy projektów: S – społeczny, PF – przestrzenno-funkcjonalny, T – techniczny, G – gospodarczy

X. CECHY PROGRAMU REWITALIZACJI

Niniejszy Program Rewitalizacji sporządzony został zgodnie z założeniami Wytucznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020, który powinien odznaczać się następującym zestawem cech:

Ryc. 15. Cechy programów rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne na podstawie „Wytucznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014–2020”

10.1. KOMPLEKSOWOŚĆ

Kompleksowość programu jest rozumiana jako ujęcie działań rewitalizacyjnych w oparciu o wszystkie aspekty rewitalizacji (społeczny i gospodarczy, przestrzenno-funkcjonalny, techniczny lub środowiskowy) powiązane z obszarem rewitalizacji i jego otoczeniem, a także z integracją działań pod względem finansowania z różnych źródeł. Na konstrukcję programu składa się wiele różnorodnych projektów, które powinny być wzajemnie powiązane i powinien zachodzić między nimi efekt synergii.

Treść niniejszego Programu Rewitalizacji jest konkretna, zwięzła i obejmuje zagadnienia rewitalizacyjne. Zidentyfikowano problemy występujące na terenie Gminy Zbiczno, a w dalszej kolejności zastosowano pakiet projektów, których realizacja przyczyni się do skutecznej interwencji. Zastosowano wszechstronną interwencję w zakresie problemów natury społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej. Projekty rewitalizacyjne zostaną współfinansowane zarówno ze środków EFRR, jak i EFS. Oznacza to, że przedsięwzięcia są kompleksowe, ujmują powiązania projektów infrastrukturalnych z projektami w sferze społecznej. Finansowanie projektów odbywać się

będzie także za pomocą środków własnych Gminy Zbiczno, środków prywatnych, czy też funduszy sołeckich.

Skuteczna interwencja działań rewitalizacyjnych zostanie osiągnięta poprzez wzajemne powiązanie projektów, a zatem nastąpi efekt synergii. W poniższej tabeli przedstawiono zależności pomiędzy poszczególnymi projektami.

Tabela 9. Powiązania pomiędzy projektami głównymi

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
1			x	x	x	x	x						x		x	x
2																
3	x			x	x	x	x						x	x	x	x
4	x		x					x	x	x						
5			x					x	x	x						
6			x					x	x	x						
7			x					x	x	x						
8				x	x	x	x		x							
9				x	x	x	x	x		x						
10				x	x	x	x		x		x	x	x	x	x	x
11										x						
12										x						
13	x		x							x						
14			x							x						
15	x		x							x						
16	x		x							x						

Źródło: opracowanie własne

10.2. KONCENTRACJA

Koncentracja programu rewitalizacji oznacza, że działania zawarte w programie dotyczą terenów o istotnym znaczeniu dla rozwoju gminy, które obejmują całość lub część obszaru zdegradowanego i na których zdiagnozowano szczególną koncentrację negatywnych zjawisk kryzysowych.

Interwencja, która zostanie przeprowadzona na poszczególnych podobszarach rewitalizacji na terenie Gminy Zbiczno rozwiąże lub zminimalizuje w możliwie jak największym zakresie zdiagnozowane problemy. W tym celu przedstawiono w tabeli 8 Zestawienia głównych przedsięwzięć i projektów rewitalizacyjnych w kolumnie 9 zindywidualizowane wskaźniki prognozowanych rezultatów. Wszystkie działania przeprowadzone zostaną na obszarze rewitalizacji, a zatem wskaźniki prognozowanych rezultatów dotyczą wyznaczonych podobszarów rewitalizacji.

GPR odwołuje się zarówno do działań społecznych „miękkich” (projekty nr: 1, 2, 3, 8, 9, 10) oraz do projektów infrastrukturalnych „twardych” (projekty nr: 4, 5, 6, 7, 11, 12, 13, 14, 15, 16). Zaznacza się, że wszystkie projekty infrastrukturalne zostaną zrealizowane na rzecz działań społecznych i są ze sobą ściśle powiązane.

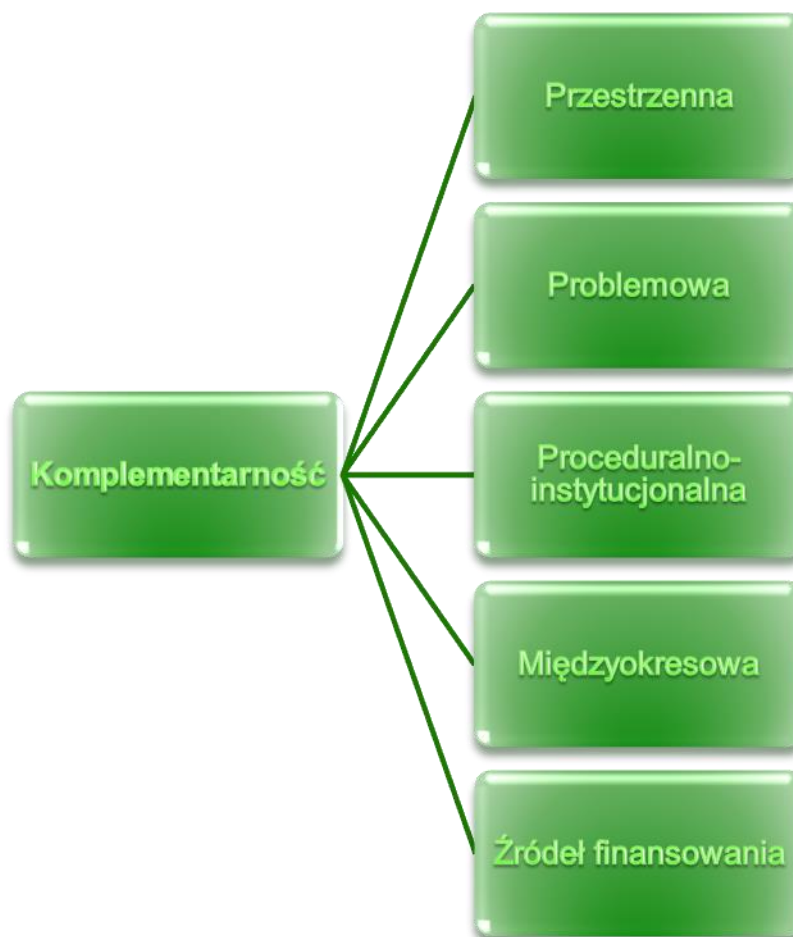
10.3. MECHANIZMY ZAPEWNIENIA KOMPLEMENTARNOŚCI MIĘDZY POSZCZEGÓLNYMI PROJEKTAMI/PRZEDSIĘWZIĘCIAMI REWITALIZACYJNYMI ORAZ POMIĘDZY DZIAŁANAMI RÓŻNYCH PODMIOTÓW I FUNDUSZY NA OBSZARZE OBJĘTYM PR

Komplementarność przedsięwzięć/projektów dotyczy komplementarności pod względem:

- przestrzennym,
- problemowym,
- proceduralno-instytucjonalnym,
- międzyokresowym,
- źródeł finansowania.

W niniejszym podrozdziale przedstawiono mechanizmy integrowania działań rewitalizacyjnych, których celem jest wyjście z sytuacji kryzysowej obszarów zdegradowanych. Wszystkie przedsięwzięcia i wynikające z nich projekty są zgodne z cechami charakteryzującymi właściwie wykonany program rewitalizacji przedstawiony w ZPPR. Poniżej opisano mechanizmy zapewniania komplementarności programu, a także mechanizmy włączenia interesariuszy w proces rewitalizacji powstania i wdrażania GPR.

Zachowanie komplementarności projektów rewitalizacyjnych w różnych wymiarach jest koniecznym wymogiem dla wspierania projektów w ramach RPO WK-P. Poszczególne wymiary zostały przedstawione w grafice poniżej.

Ryc. 16. Wymiary komplementarności projektów rewitalizacyjnych

Źródło: opracowanie własne na podstawie „Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014 - 2020”

Program Rewitalizacji dla Gminy Zbiczno na lata 2016-2022 jest komplementarny pod względem przestrzennym, problemowym, proceduralno-instytucjonalnym, międzyokresowym i źródeł finansowania. Szczegółowy opis komplementarności GPR dla jej konkretnych wymiarów został przedstawiony poniżej.

Komplementarność **przestrzenna** została zachowana dzięki skupieniu wszystkich projektów na wyjściu z sytuacji kryzysowej obszaru rewitalizacji. Wszystkie projekty rewitalizacyjne prowadzone będą na obszarze rewitalizacji. Żaden projekt nie wykracza poza jego granice. Koncentracja działań zostanie zapewniona poprzez realizację części zadań w świetlicach wiejskich w Brzezinkach, Lipowcu, Najmowie oraz dworku w Sumówku. Prowadzone zadania w tych miejscach dotyczą działań „miękkich” dotyczących treningu kompetencji społecznych, wsparcia przedsiębiorczości, utworzenia Klubu Integracji Społecznej oraz projektu „Zadbajmy razem o wspólną przestrzeń”. Obiekty te będą również modernizowane, co przedstawiono w projektach głównych nr: 4, 5, 6 oraz 7. Przedsięwzięcia są skoncentrowane na wyjściu z sytuacji kryzysowej obszaru rewitalizacji i przeznaczone dla mieszkańców danych podobszarów, a jednocześnie nie przyczynią się do przeniesienia problemów na tereny poza obszarem rewitalizacji. W poniższej tabeli przedstawiono, które projekty będą realizowane w wyznaczonych podobszarach rewitalizacji.

Tabela 10. Komplementarność przestrzenna

Nazwa	Realizacja na podobszarach rewitalizacji			
	Brzezinki	Lipowiec	Najmowo	Sumówko
Projekty główne				
1. Kultywowanie i promocja tradycji	x	x	x	x
2. Usługi Asystenta Rodziny	x	x	x	x
3. Trening kompetencji społecznych	x	x	x	x
4. Zaprojektowanie i wykonanie termomodernizacji świetlicy wiejskiej w Brzezinkach	x			
5. Zaprojektowanie i wykonanie termomodernizacji świetlicy wiejskiej w Lipowcu		x		
6. Zaprojektowanie i wykonanie kompleksowej modernizacji energetycznej obiektów kultury w miejscowości Najmowo-świetlica GOKSiR			x	
7. Rewitalizacja zespołu dworsko – parkowego w Sumówku				x
8. Wsparcie przedsiębiorczości i samozatrudnienia w Gminie Zbiczno w ramach projektu „Bądź Przedsiębiorczy w Gminie Zbiczno”	x	x	x	x
9. Aktywizacja zawodowa i integracja społeczna mieszkańców obszaru rewitalizacji – Utworzenie Klubu Integracji Społecznej	x	x	x	x
10. Zadbajmy razem o wspólną przestrzeń	x	x	x	x
11. Modernizacja placu zabaw i utworzenie siłowni zewnętrznej w Brzezinkach	x			
12. Modernizacja placu zabaw i utworzenie siłowni zewnętrznej w Lipowcu		x		
13. Modernizacja boiska sportowego w Lipowcu		x		
14. Rewitalizacja terenu rekreacyjno-wypoczynkowego w Najmowie – modernizacja placu zabaw i zagospodarowanie terenu wokół stawu			x	
15. Modernizacja boiska sportowego w Najmowie			x	
16. Modernizacja boiska sportowego i placu zabaw w Sumówku				x

Źródło: opracowanie własne

Komplementarność **problemowa** przedsięwzięć rewitalizacyjnych została zachowana. Wskazane projekty uzupełniają się w sposób tematyczny, tzn. objęto sfery działań rewitalizacyjnych, które są wyrażone w projektach, czyli: sfera społeczna, gospodarcza, przestrzenno-funkcjonalna i techniczna. Prawidłowo prowadzona rewitalizacja odnosi do wszystkich z wymienionych sfer i dopiero wtedy prowadzi do skutecznej i kompleksowej rewitalizacji społeczno-gospodarczej obszaru rewitalizacji. Wszystkie główne projekty wzajemnie się uzupełniają i łącznie oddziałują na obszar we wszystkich aspektach prowadząc do skutecznego i kompleksowego wyjścia z sytuacji kryzysowej obszaru rewitalizacji. Przede wszystkim zaplanowane inwestycje i działania oddziałują na zdiagnozowane problemy społeczne w postaci bezrobocia i wysokiego odsetku osób korzystających z pomocy społecznej, co świadczy o trudnej sytuacji materialnej danej grupy mieszkańców obszaru rewitalizacji. Dla nich zostały zawarte w programie działania pomocowe w postaci projektów pomagających powrócić na rynek pracy (projekt nr 8, 9) oraz utworzenie tymczasowego miejsca pracy dla członków KIS w ramach projektu nr 10. Aktywne życie społeczne nastąpi poprzez realizację projektów nr: 1, 2, 3. Dodatkowym

wsparciem dla poprawy sytuacji społecznej na obszarze rewitalizacji i utrwaleniu pozytywnego efektu działań miękkich jest zaplanowany szereg projektów nr: 4, 5, 6, 7 oraz 11, 12, 13, 14, 15, 16. Jest to zbiór inwestycji poprawiających jakość i warunki życia w obszarze rewitalizacji, tj. modernizację i rozbudowę infrastruktury na rzecz aktywizacji społecznej i gospodarczej (place zabaw, świetlice wiejskie, dworek z parkiem, siłownie zewnętrzne, boiska, tereny rekreacyjno-wypoczynkowe). Poniżej krótko scharakteryzowano, w jaki sposób inwestycje infrastrukturalne przyczynią się na eliminację negatywnych zjawisk, które zdiagnozowano za pomocą projektów „miękkich”.

Tabela 11. Powiązania projektów infrastrukturalnych z projektami społecznymi

Projekty główne (infrastrukturalne)	Miejsce realizacji projektu głównego nr:	Element projektu nr 10 „Zadbajmy razem o wspólną przestrzeń”	Miejsce spotkań projektu nr 10 „Zadbajmy razem o wspólną przestrzeń”
4. Zaprojektowanie i wykonanie termomodernizacji świetlicy wiejskiej w Brzezinkach	1, 2, 8, 9		x
5. Zaprojektowanie i wykonanie termomodernizacji świetlicy wiejskiej w Lipowcu	2, 8, 9		x
6. Zaprojektowanie i wykonanie kompleksowej modernizacji energetycznej obiektów kultury w miejscowości Najmowo-świetlica GOKSiR	2, 8, 9		x
7. Rewitalizacja zespołu dworsko – parkowego w Sumówku	2, 8, 9		x
11. Modernizacja placu zabaw i utworzenie siłowni zewnętrznej w Brzezinkach		x	
12. Modernizacja placu zabaw i utworzenie siłowni zewnętrznej w Lipowcu		x	
13. Modernizacja boiska sportowego w Lipowcu	1, 2	x	
14. Rewitalizacja terenu rekreacyjno-wypoczynkowego w Najmowie – modernizacja placu zabaw i zagospodarowanie terenu wokół stawu	2	x	
15. Modernizacja boiska sportowego w Najmowie	1, 2	x	
16. Modernizacja boiska sportowego i placu zabaw w Sumówku	1, 2	x	

Źródło: opracowanie własne

Komplementarność **proceduralno-instytucjonalna** polega na wypracowaniu odpowiedniego systemu zarządzania i oceny programu rewitalizacji. W ramach realizacji GPR utworzono system, który zapewnia aktywny udział wszystkich interesariuszy oraz da gwarancję zarządzania i oceny efektywności wdrażanych działań. Stworzono karty oceny projektu, które ułatwią przygotowanie raportu z przebiegu projektów rewitalizacyjnych. Wskazano również podmioty odpowiedzialne za zarządzanie procesem rewitalizacji w gminie. Głównym podmiotem odpowiedzialnym za realizację programu rewitalizacji będzie

Gmina Zbiczno, która wspólnie z pozostałymi interesariuszami rewitalizacji będzie prowadziła proces rewitalizacji na danym obszarze. Szczegółowy opis wszystkich powyższych zagadnień zawarto w rozdziale XIII System zarządzania realizacją programu rewitalizacji oraz w rozdziale XIV System Monitoringu i Oceny Skuteczności Działań Oraz System Wprowadzania Modyfikacji W Reakcji Na Zmiany W Otoczeniu PR.

Komplementarność **źródeł finansowania** została zachowana we wszystkich projektach, co oznacza, że w kontekście polityki spójności 2014-2020 projekty opierają się na konieczności umiejętnego uzupełniania i łączenia wsparcia ze środków EFRR, EFS z wykluczeniem ryzyka podwójnego dofinansowania. Projekty zakładają różne źródła finansowania, w tym: środki własne Gminy Zbiczno. Wszystkie źródła finansowania wzajemnie się uzupełniają celem uzyskania korzystnych efektów rewitalizacji. Dokładne wskazanie źródeł finansowania i ich szacunkowa wielkość została przedstawiona w podrozdziale XII Szacunkowe ramy finansowe gminnego programu rewitalizacji wraz ze wskazaniem środków finansowych ze źródeł publicznych i prywatnych.

Komplementarność **międzyokresowa** została zachowana dzięki integracji działań już realizowanych i zaplanowanych na terenie obszaru rewitalizacji w ramach polityki spójności 2007-2013. W poniższej tabeli wskazano także w jaki sposób projekty zawarte w GPR będą uzupełniały projekty zrealizowane z poprzedniej perspektywy czasowej. Należy także nadmienić, iż w perspektywie 2007-2013 działania rewitalizacyjne w ramach RPO prowadzone były tylko dla gmin miejskich/miast pow. 5 tys. mieszkańców. Dlatego też Gmina Zbiczno, jako gmina wiejska nie kwalifikowała się do objęcia działaniami rewitalizacyjnymi w ramach RPO w poprzednim okresie. W poniższej tabeli przedstawiono projekty, które były zrealizowane w latach 2007-2013 i nawiązują do obecnych projektów głównych.

Tabela 12. Wykaz inwestycji zrealizowanych przy wykorzystaniu funduszy europejskich w latach 2007-2013 na obszarze rewitalizacji

Lp.	Nazwa inwestycji	Termin realizacji inwestycji	Łączny koszt inwestycji	Źródło i wartość dofinansowania	Pochodzenie środków własnych niezbędnych do realizacji zadania (kredyt, nadwyżka operacyjna)	Merytoryczne uzasadnienie konieczności realizacji zadania	Powiązanie z projektem głównym
1.	Plac zabaw w miejscowości Brzezinki	11.06.2010	17.980,36 zł	17.980,36 zł Program Operacyjny Kapitał Ludzki	-	brak placu zabaw w miejscowości	11. Modernizacja placu zabaw i utworzenie siłowni zewnętrznej w Brzezinkach
2.	Budowa boiska sportowego ogólnodostępnego w miejscowości Lipowiec	wrzesień- październik 2013	132.252,63	85.253,00 zł Odnowa i rozwój wsi Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013	Dochody własne	poprawa sprawności i stanu zdrowia, podwyższenie poziomu życia i zaspokojenie potrzeb mieszkańców	13. Modernizacja boiska sportowego w Lipowcu

10.2. REALIZACJA ZASADY PARTNERSTWA I PARTYCYPACJA

Realizacja zasady partnerstwa i partycypacji odnosi się do aktywnego udziału interesariuszy w procesie rewitalizacji w gminie na każdym z etapów (diagnozowanie, programowanie, wdrażanie, monitorowanie). Program, który realizuje zasadę partnerstwa i partycypacji zawiera opis procesu przygotowania dokumentu, w którym przedstawiono udział interesariuszy, a także wybraną formę zarządzania programem, która realizuje zasadę udziału interesariuszy. Rozwinięcie niniejszej realizacji zasady partnerstwa i partycypacji przedstawiono w kolejnym rozdziale.

XI MECHANIZMY WŁĄCZENIA MIESZKAŃCÓW, PRZEDSIĘBIORCÓW ORAZ INNYCH PODMIOTÓW I GRUP AKTYWNYCH NA TERENIE GMINY W PROCES REWITALIZACJI

Program Rewitalizacji dla Gminy Zbiczno na lata 2016-2022 został opracowany dla wyznaczonego obszaru rewitalizacji podjętego Uchwałą Rady Gminy Zbiczno nr XXVII/138/2016 z dnia 27 września 2016r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Zbiczno i jest zgodny z ustawą o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. Prowadzenie rewitalizacji jest zadaniem własnym gminy, dlatego realizując zadania własne Gmina Zbiczno przystąpiła do opracowania GPR. Pierwszym krokiem było zdiagnozowanie negatywnych zjawisk występujących na terenie gminy, predysponujących dane obszary do działań rewitalizacyjnych.

W celu włączenia interesariuszy rewitalizacji przeprowadzono kilka spotkań i konsultacji społecznych na różnych etapach tworzenia programu rewitalizacji. Jako pierwsze przeprowadzono konsultację społeczną projektu uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Zbiczno. Konsultacje przeprowadzono w dniach 15.07.2016 r. do 16.08.2016 r. w formie:

- spotkania otwartego z interesariuszami rewitalizacji, gdzie omówiono propozycje wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Zbiczno, które odbyło się dnia 18.07.2016 r. o godz. 12:00 w Urzędzie Gminy Zbiczno.
- zbierania uwag ustnych w dniach od 15.07.2016 r. – 16.08.2016 r.,
- zbierania uwag w postaci papierowej i elektronicznej w dniach od 15.07.2016 r. – 16.08.2016 r.

Podczas konsultacji społecznych projektu uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Zbiczno nie wniesiono żadnych uwag w formie pisemnej, czy elektronicznej za pomocą formularza konsultacyjnego.

Kolejnym etapem włączenia w proces sporządzania GPR będą konsultacje społeczne projektu Programu Rewitalizacji dla Gminy Zbiczno na lata 2016-2022 r. Po sporządzeniu projektu, Wójt przeprowadzi konsultacje społeczne. O rozpoczęciu i o formach, w jakich będą prowadzone, powiadamia się nie później niż w terminie 7 dni przed dniem ich przeprowadzenia, w sposób zapewniający udział w nich

możliwie szerokiego grona interesariuszy, co najmniej poprzez obwieszczenie, ogłoszenie w sposób zwyczajowo przyjęty w danej gminie oraz ogłoszenie na stronie podmiotowej gminy w Biuletynie Informacji Publicznej. Opis konsultacji społecznych projektu Programu Rewitalizacji dla Gminy Zbiczno na lata 2016-2022 r. nastąpi po jego zakończeniu.

W celu włączenia interesariuszy w proces zarządzania programem rewitalizacji, powołuje się Komitet Rewitalizacji, który aktywnie uczestniczy w procesie tworzenia projektu Gminnego Programu Rewitalizacji, a także w dalszych etapach wdrażania GPR. Stanowi on forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami gminy w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji oraz pełni funkcję opiniotwórczo-doradczą Wójta. Przeprowadzono konsultacje społeczne projektu uchwały w sprawie zasad wyznaczania składu, powołania oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji w dniach od 15 lipca do 16 sierpnia 2016 r. Interesariusze rewitalizacji nie wnieśli uwag do projektu uchwały. W skład Komitetu wchodzi przedstawiciele wszystkich grup interesariuszy rewitalizacji. Zostaje on powołany na podstawie Uchwały Rady Gminy, która ustala dokładnie zasady wyznaczania składu i działania Komitetu. Z dniem 27 września 2016 r. Rada Gminy Zbiczno przyjęła Uchwałę Nr XXVII/139/2016 w sprawie zasad wyznaczania składu, powoływania oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji. 12 stycznia 2017 r. Ogłoszeniem Nr 195/2017 Wójt Gminy Zbiczno ogłosił nabór na członków Komitetu Rewitalizacji zgodnie z Uchwałą Nr XXVII/139/2016. Zgodnie z zasadami wyznaczania składu Komitetu Rewitalizacji Komitet liczy nie więcej niż 20 członków, w tym:

- a) nie więcej niż 2 przedstawiciele środowiska oświaty, kultury, i służby zdrowia,
- b) nie więcej niż 2 przedstawiciele Rady Gminy Zbiczno,
- c) nie więcej niż 2 przedstawiciele środowiska architektów i urbanistów i planistów przestrzennych,
- d) nie więcej niż 8 mieszkańców Gminy Zbiczno niewymienionych w innych punktach,
- e) nie więcej niż 2 przedstawiciele środowiska gospodarczego,
- f) nie więcej niż 2 przedstawiciele organizacji pozarządowych działających na obszarze Gminy Zbiczno,
- g) nie więcej niż 2 przedstawiciele pozostałych grup interesariuszy nie wymienionych w innych podgrupach.

Każdy z członków Komitetu musi być mieszkańcem gminy. W przypadku zgłoszenia większej ilości kandydatów niż maksymalna liczba członków Komitetu wyłonienie kandydata następuje w drodze publicznego losowania przeprowadzonego przez Wójta Gminy Zbiczno. Uczestnictwo w Komitecie ma charakter społeczny. Za udział w posiedzeniach i pracach Komitetu nie przysługuje wynagrodzenie.

Nabór członków przeprowadzony był w dniach od 16 stycznia do 27 stycznia 2017 r. za pomocą deklaracji, której wzór dostępny był na stronie internetowej: www.zbiczno.pl w BIP Gminy Zbiczno oraz w siedzibie Urzędu Gminy Zbiczno.

Wójt niezwłocznie po podjęciu uchwały przez Radę Gminy powołuje w drodze zarządzenia Komitet Rewitalizacji. Obsługę organizacyjną Komitetu zapewnia Wójt.

Zarządzeniem Nr 131/2017 Wójta Gminy Zbiczno z dnia 7 lutego 2017 r. w sprawie powołania Komisji Rewitalizacji ds. Programu Rewitalizacji Gminy Zbiczno na lata 2016-2022 powołał 7 członków Komitetu. W razie potrzeby Przewodniczący Komitetu Rewitalizacji może zaprosić do współpracy ekspertów i specjalistów w danej dziedzinie.

Na podstawie Uchwały w sprawie wyznaczenia składu, powołania oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji określono następujące, podstawowe zasady funkcjonowania Komitetu, prócz tych, które przedstawiono powyżej:

- kadencja Komitetu trwa do czasu zakończenia procesu rewitalizacji, co najmniej w latach 2016-2022,
- w trakcie trwania kadencji Komitetu Wójt Gminy Zbiczno może odwołać obecnego członka Komitetu lub powołać nowego z własnej inicjatywy, z inicjatywy interesariuszy lub na wniosek Przewodniczącego Komitetu,
- pierwsze posiedzenie Komitetu zwołuje Wójt Gminy Zbiczno,
- Komitet wybiera na swoim pierwszym posiedzeniu Prezydium Komitetu,
- w skład Prezydium Komitetu wchodzi Przewodniczący Komitetu i Zastępca Przewodniczącego Komitetu,
- wybór Prezydium Komitetu następuje zwykłą większością głosów w głosowaniu jawnym spośród członków Komitetu obecnych na posiedzeniu,
- Przewodniczący Komitetu kieruje pracami Komitetu, a w razie jego nieobecności Wiceprzewodniczący Komitetu,
- Przewodniczący Komitetu zwołuje posiedzenia Komitetu, w tym:
 - ustala porządek i termin obrad Komitetu w porozumieniu z Wójtem Gminy Zbiczno,
 - przewodniczy obradom Komitetu i reprezentuje go,
 - zaprasza na posiedzenia Komitetu, w porozumieniu z Wójtem Gminy Zbiczno, przedstawicieli organów, instytucji i organizacji, które nie są reprezentowane w Komitecie,
 - inicjuje i organizuje prace Komitetu,
- posiedzenia Komitetu odbywają się według potrzeb Komitetu, z udziałem Wójta Gminy Zbiczno.
- członkowie Komitetu będą powiadomieni o posiedzeniach Komitetu pisemnie, telefonicznie lub w inny przyjęty przez Komitet sposób,
- z posiedzenia Komitetu sporządzany jest protokół, w którym wpisuje się wszelkie ustalenia poczynione podczas posiedzenia Komitetu i każdorazowo sporządzana jest lista obecności,
- Komitet może także uzgadniać swe stanowisko poza zwoływanymi spotkaniami i przekazywać je w formie pisemnej Wójtowi Gminy Zbiczno, przy czym pismo takie musi być podpisane przez co najmniej połowę członków Komitetu, Przewodniczącego Komitetu lub Zastępcę Przewodniczącego Komitetu.
- obsługę organizacyjną Komitetu prowadzi pracownik Urzędu Gminy Zbiczno. Pracownik odpowiedzialny będzie również za cały tok formalno-prawny prac nad Programem Rewitalizacji dla Gminy Zbiczno na lata 2016-2022, czy współpracę pomiędzy Komitetem Rewitalizacji, Wójtem, Radą Gminy Zbiczno oraz pozostałymi interesariuszami.

Komitet Rewitalizacji powołany został dla całego obszaru rewitalizacji, celem kompleksowej koordynacji prowadzenia działań rewitalizacyjnych prowadzonych w ramach PR. Jego głównym zadaniem jest przestrzeganie rzetelnej realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Komitet powołany został jeszcze przed uchwaleniem PR.

XII. SZACUNKOWE RAMY FINANSOWE W ODNIESIENIU DO GŁÓWNYCH PROJEKTÓW/PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH

Niniejszy rozdział przedstawia harmonogram i szacunkowe ramy finansowe przedsięwzięć i projektów rewitalizacyjnych wraz ze wskazaniem wielkości dofinansowania możliwego do uzyskania z różnych źródeł. Termin realizacji danego projektu został podany w przybliżeniu. Możliwe źródła finansowania projektów rewitalizacyjnych wynikających z przedsięwzięć głównych, zostały przedstawione w poniższej tabeli. W tabeli 9 i 11 przedstawiono zintegrowanie poszczególnych projektów.

Tabela 13. Główne projekty rewitalizacyjne – harmonogram i szacunkowe ramy finansowe

Obszar rewitalizacji	Termin realizacji projektu	Projekt (nr)*	Typ projektu**	Przedsięwzięcie	Podmiot/ y realizujące projekt	Szacowana wartość projektu (mln zł)	Poziom dofinansowania		Źródło finansowania				Działanie SZOOP RPO	Poddziałanie SZOOP RPO	Zintegrowanie
							%	mln zł	Środki publiczne			Środki prywatne			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Obszar rewitalizacji Gminy Zbiczno	2017-2022	1	S	1. Aktywne włączenie społeczne	Gmina Zbiczno, Rady Sołeckie, Sołtysi	500 000	85	425 000		Gmina Zbiczno	budżet państwa	tak (sponsoring)			
	2017-2020	2	S		Gmina Zbiczno, GOPS	200 000	85	170 000	EFS	Gmina Zbiczno			9.3 Rozwój usług zdrowotnych i społecznych.	9.3.2 Rozwój usług społecznych	
	2019-2022	3	S		Gmina Zbiczno, GOPS	200 000	85	170 000	EFS	Gmina Zbiczno			9.2 Włączenie społeczne	Poddziałanie 9.2.1 Aktywne włączenie społeczne	
	2017-2018	4	PF/T	2. Infrastruktura na rzecz włączenia społecznego	Gmina Zbiczno	400 000	85	340 000	EFR R	Gmina Zbiczno	PROW		7.1 Rozwój lokalny kierowany przez społeczność		
	2017-2018	5	PF/T		Gmina Zbiczno	200 000	85	170 000	EFR R	Gmina Zbiczno	PROW		7.1 Rozwój lokalny kierowany przez społeczność		
	2017-2018	6	PF/T		Gmina Zbiczno	300 000	85	255 000	EFR R	Gmina Zbiczno	PROW		7.1 Rozwój lokalny kierowany przez społeczność		

Obszar rewitalizacji	Termin realizacji projektu	Projekt (nr)*	Typ projektu**	Przedsięwzięcie	Podmiot/ y realizujące projekt	Szacowana wartość projektu (mln zł)	Poziom dofinansowania		Źródło finansowania				Działanie SZOOP RPO	Poddziałanie SZOOP RPO	Zintegrowanie
							%	mln zł	Środki publiczne			Środki prywatne			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
	2017-2018	7	PF/T	3. Aktywizacja zawodowa mieszkańców	Gmina Zbiczno	2 500 000	85	2 125 000	EFR R	Gmina Zbiczno	PROW		7.1 Rozwój lokalny kierowany przez społeczność		
	2019-2020	8	G		Gmina Zbiczno	500 000	85	425 000	EFS	Gmina Zbiczno			8.3 Wsparcie przedsiębiorczości i samozatrudnienia w regionie		
	2019-2021	9	G		Gmina Zbiczno	800 000	85	680 000	EFS	Gmina Zbiczno			9.2 Włączenie społeczne	Poddziałanie 9.2.1 Aktywne włączenie społeczne	
	2018-2019	10	G/PF		Gmina Zbiczno, Rady Sołeckie	100 000	85	85 500	EFS	Gmina Zbiczno			8.2 Wsparcie aktywności zawodowej w regionie	8.2.1 Wsparcie na rzecz podniesienia poziomu aktywności zawodowej osób pozostających bez zatrudnienia	
	2018-2019	11	PF	4. Infrastruktura na rzecz aktywizacji zawodowej	Gmina Zbiczno	50 000	85	42 500	EFR R	Gmina Zbiczno	PROW		7.1 Rozwój lokalny kierowany przez społeczność		
	2018-2019	12	PF		Gmina Zbiczno	50 000	85	42 500	EFR R	Gmina Zbiczno	PROW		7.1 Rozwój lokalny kierowany przez społeczność		
	2018-2019	13	PF		Gmina Zbiczno	100 000	85	85 000	EFR R	Gmina Zbiczno	PROW		7.1 Rozwój lokalny kierowany przez społeczność		
	2018-2019	14	PF		Gmina Zbiczno	150 000	85	127 500	EFR R	Gmina Zbiczno	PROW		7.1 Rozwój lokalny kierowany przez społeczność		

Obszar rewitalizacji	Termin realizacji projektu	Projekt (nr)*	Typ projektu**	Przedsięwzięcie	Podmiot/ y realizujące projekt	Szacowana wartość projektu (mln zł)	Poziom dofinansowania		Źródło finansowania				Działanie SZOOP RPO	Poddziałania SZOOP RPO	Zintegrowanie
							%	mln zł	Środki publiczne			Środki prywatne			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
	2018-2019	15	PF		Gmina Zbiczno	400 000	85	340 00	EFR R	Gmina Zbiczno	PROW		7.1 Rozwój lokalny kierowany przez społeczność		
	2018-2019	16	PF		Gmina Zbiczno	200 000	85	170 000	EFR R	Gmina Zbiczno	PROW		7.1 Rozwój lokalny kierowany przez społeczność		

Źródło: opracowanie własne na podstawie Zasad programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach RPO WK-P na lata 2014-2020

* pełne nazwy projektów podano w liście poniżej

** typy projektów: S – społeczny, PF – przestrzenno-funkcjonalny, T – techniczny, G – gospodarczy

Projekty:

1. Kultywowanie i promocja tradycji
2. Usługi Asystenta Rodziny
3. Trening kompetencji społecznych
4. Zaprojektowanie i wykonanie termomodernizacji świetlicy wiejskiej w Brzezinkach
5. Zaprojektowanie i wykonanie termomodernizacji świetlicy wiejskiej w Lipowcu
6. Zaprojektowanie i wykonanie kompleksowej modernizacji energetycznej obiektów kultury w miejscowości Najmowo-świetlica GOKSiR
7. Rewitalizacja zespołu dworsko – parkowego w Sumówku
8. Wsparcie przedsiębiorczości i samozatrudnienia w Gminie Zbiczno w ramach projektu „Bądź Przedsiębiorczy w Gminie Zbiczno”
9. Aktywizacja zawodowa i integracja społeczna mieszkańców obszaru rewitalizacji – Utworzenie Klubu Integracji Społecznej
10. Zadbajmy razem o wspólną przestrzeń
11. Modernizacja placu zabaw i utworzenie siłowni zewnętrznej w Brzezinkach
12. Modernizacja placu zabaw i utworzenie siłowni zewnętrznej w Lipowcu
13. Modernizacja boiska sportowego w Lipowcu
14. Rewitalizacja terenu rekreacyjno-wypoczynkowego w Najmowie – modernizacja placu zabaw i zagospodarowanie terenu wokół stawu
15. Modernizacja boiska sportowego w Najmowie
16. Modernizacja boiska sportowego i placu zabaw w Sumówku

Obecny harmonogram realizacji projektów rewitalizacyjnych i przedsięwzięć przewiduje rozłożenie zadań na okres obowiązywania programu, czyli do 2022 r. W pierwszej kolejności zrealizowane powinny zostać projekty infrastrukturalne, które będą zapleczem do pozostałych działań społecznych. W tym samym czasie powinien być realizowany projekt 10, który jest ściśle powiązany z wykonaniem projektów infrastrukturalnych. Usługi asystenta rodziny prowadzone będą w formie niestacjonarnej, więc będą uruchomione już od 2017 roku. Zakłada się, że projekt główny nr 1 będzie funkcjonował w pełnym okresie czasowym niniejszego Programu. Pozostałe działania „miękkie” (trening kompetencji społecznych, wsparcie przedsiębiorczości i samozatrudnienia w Gminie Zbiczno w ramach projektu „Bądź Przedsiębiorczy w Gminie Zbiczno” oraz aktywizacja zawodowa i integracja społeczna mieszkańców obszaru rewitalizacji – Utworzenie Klubu Integracji Społecznej) zostaną uruchomione po stworzeniu sprzyjających warunków dla uczestników poszczególnych projektów.

Wszystkie działania zawarte w przedsięwzięciach głównych są ze sobą zintegrowane i oddziałują na obszar rewitalizacji celem prowadzenia kompleksowej rewitalizacji, które prowadzi do wyprowadzenia ze stanu kryzysowego wskazanych obszarów.

Projekty będą realizowane w kilku etapach. Do 2020 roku, zaplanowana jest realizacja łącznie 13 projektów (2, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16). Wdrożenie danych projektów w pierwszej kolejności wynika z potrzeby rozwoju infrastruktury społecznej (boiska, place zabaw, siłownie, tereny rekreacyjno-wypoczynkowe), a także części projektów o charakterze społecznym oraz gospodarczym.

Do 2022 r. przewidziano realizację 2 projektów, a są to:

- kultywowanie i promocja tradycji,
- trening kompetencji społecznych.

Nasylenie projektów w pierwszej połowie okresu czasowego PR wynika z jak najszybciej interwencji, która zniweluje sytuację kryzysową poprzez realizację projektów „miękkich”. Jednakże aby ich realizacja została przeprowadzona w efektywny sposób potrzebne będzie stworzenie przyjaznego miejsca ich realizacji.

Dokument nie zawiera projektów uzupełniających, gdyż nie stwierdzono potrzeby ich realizacji, w taki sposób, aby mogły wpłynąć na osiągnięcie zamierzonych efektów rewitalizacji.

XIII. SYSTEM ZARZĄDZANIA REALIZACJĄ PROGRAMU REWITALIZACJI

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Zbiczno na lata 2016-2022 wymaga odpowiedniego systemu wdrażania i zarządzania, ze względu na swoją złożoność. Konieczne jest odpowiednie przygotowanie informacyjne i aktywna partycypacja wszystkich interesariuszy rewitalizacji. GPR jest narzędziem niezbędnym do rozwoju społeczno-gospodarczego gminy. Jednak, żeby jego realizacja przyniosła oczekiwane efekty potrzebne jest sukcesywne wdrażanie wyznaczonych przedsięwzięć i stały monitoring ich realizacji. Właściwa realizacja GPR wymaga współpracy wielu instytucji publicznych, organizacji pozarządowych, inwestorów oraz mieszkańców Gminy Zbiczno.

Za realizację Programu Rewitalizacji dla Gminy Zbiczno odpowiedzialny jest Wójt Gminy Zbiczno. Organem wspomagającym Wójta jest Komitet Rewitalizacji. Szczegółowy

opis Komitetu Rewitalizacji przedstawia rozdział XI. Natomiast za realizację GPR odpowiedzialny będzie Zespół ds. rewitalizacji powołany przez Wójta. Zespół będzie aktywnie współpracował z Komitetem Rewitalizacji i będzie odpowiadał za:

- koordynację wdrażania GPR,
- aktualizacje założeń Programu (zmiany granic obszarów zdegradowanych i rewitalizacji, weryfikacji efektywności prowadzonych przedsięwzięć),
- aktualizacje danych dotyczących sytuacji kryzysowych w gminie,
- organizację systemu monitoringu GPR,
- współpracę z partnerami społecznymi,
- opracowywanie raportów z realizacji GPR i przedstawienie ich opinii publicznej,
- promocję projektów rewitalizacyjnych (działania marketingowe mające na celu pozyskanie inwestorów, włączenie w proces rewitalizacji społeczności lokalnej),
- stałą współpracę z Komitetem Rewitalizacji i Wójtem we wdrażaniu, aktualizacji założeń, organizacji monitoringu GPR oraz promocji poszczególnych projektów rewitalizacyjnych.

Zespół ds. rewitalizacji będzie również odpowiedzialny za aktywną partycypację społeczną w sprawach dotyczących aktualizacji programu, czy promowania poszczególnych projektów. Celem dialogu społecznego jest poznanie aktualnych potrzeb lokalnej społeczności, aby możliwie w najbardziej efektywny sposób realizować GPR. Formami dialogu społecznego będą organizowane przez Zespół ds. rewitalizacji: spotkania, debaty i konferencje z udziałem Komitetu Rewitalizacji i pozostałymi interesariuszami.

W skład Zespołu powinny wchodzić co najmniej dwie osoby. Pierwsza osoba odpowiedzialna za stronę merytoryczną wdrażania GPR wyznaczona z upoważnienia Wójta Gminy Zbiczno, która będzie kierownikiem zespołu i będzie odpowiedzialna za realizację ww. zadań. Drugą osobą będzie członek Komitetu Rewitalizacji wyznaczony do współpracy z Zespołem ds. rewitalizacji. Komitet jest organem opiniotwórczo-doradczym Wójta, który powinien w jak najszerszym zakresie uczestniczyć w procesie wdrażania GPR. Dlatego wyznaczona osoba będzie pełniła funkcję łącznika Komitetu z Zespołem i przedstawiała opinię interesariuszy rewitalizacji reprezentowanych przez Komitet.

Kierownikowi zespołu mogą podlegać inne osoby współodpowiedzialne za realizację powyższych zadań. W zależności od potrzeb skład zespołu może liczyć do 4 członków (kierownik, Członek komitetu Rewitalizacji, 2 osoby odpowiedzialne za sprawne działanie zespołu, realizację zadań i spraw bieżących podległe kierownikowi – nie będące członkami Komitetu Rewitalizacji).

Opracowanie i uchwalenie GPR prowadzi do obowiązku dostosowania brzmienia załącznika do Wieloletniej Prognozy Finansowej gminy (WPF). Rada gminy ma obowiązek niezwłocznego wprowadzenia przedsięwzięć rewitalizacyjnych zawartych w GPR, służących realizacji zadań własnych gminy, do załącznika do uchwały w sprawie wieloletniej prognozy finansowej gminy, o którym mowa w Art. 226 ust. 3 Ustawy o finansach publicznych z dnia 27 sierpnia 2009 r. Wprowadzenie tych danych możliwe jest jednak wyłącznie w przypadku, gdy ich zakres i stopień szczegółowości umożliwiają zamieszczenie przedsięwzięcia (projektu) w WPF.

W rozumieniu ustawy o finansach publicznych przedsięwzięcia to wieloletnie programy, projekty lub zadania – jest to zatem kategoria szeroka, umożliwiająca zarówno uwzględnienie pojedynczych inwestycji (np. modernizacja świetlicy wiejskiej), jak i bardziej złożonych programów np. interwencji społecznej.

Jeżeli dane dotyczące przedsięwzięć uzupełniających nie są wystarczające do wpisania ich do załącznika do uchwały w sprawie wieloletniej prognozy finansowej gminy,

rada gminy wprowadza przedsięwzięcia do tego załącznika niezwłocznie po ustaleniu niezbędnych danych, a zatem niezwłocznie po określeniu dla inwestycji parametrów wpisywanych do WPF.

XIV. SYSTEM MONITORINGU I OCENY SKUTECZNOŚCI DZIAŁAŃ ORAZ SYSTEM WPROWADZANIA MODYFIKACJI W REAKCJI NA ZMIANY W OTOCZENIU PR

Odpowiedni system monitorowania i oceny GPR to niezbędne narzędzie kontroli efektywności realizacji programu. Cele rewitalizacji i stopień ich realizacji oraz skuteczności poszczególnych projektów musi być weryfikowana przez odpowiedni podmiot. Jednostką odpowiedzialną za monitoring i ocenę GPR będzie wspomniany wcześniej Zespół ds. rewitalizacji.

Zespół ds. rewitalizacji będzie odpowiedzialny za systematyczną ocenę stopnia realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych, wprowadzenie ewentualnych zmian w programie oraz kontrolowanie dyspozycji środków finansowych. Ocena będzie polegać, po pierwsze na sprawdzeniu czy treść programu jest aktualna i odpowiada stanowi faktycznemu w zakresie ustaleń mających znaczenie dla realizacji GPR. Po drugie, w jakim stopniu przedsięwzięcia i dane projekty zaplanowane w GPR zostały zrealizowane w przyjętym harmonogramie.

Zespół jest zobowiązany do składania raportów z wdrażania GPR Wójtowi Gminy Zbiczno oraz prognozy realizacji programu w następnych latach wraz z propozycją ewentualnych zmian do wprowadzenia. Raport wraz z jego elementem jakim jest prognoza będzie sporządzany co najmniej raz na 2 lata i będzie stanowić podstawę oceny GPR, którą Wójt przedstawia do zaopiniowania Komitetowi Rewitalizacji, oraz udostępniania wszystkim interesariuszom rewitalizacji za pośrednictwem Biuletynu Informacji Publicznej Gminy Zbiczno.

Zespół ds. rewitalizacji będzie również organizował spotkania z Komitetem Rewitalizacji, władzami Gminy Zbiczno i pozostałymi interesariuszami (minimum raz do roku), na których będzie przedstawiony stopień realizacji programu, potrzeby aktualizacji GPR oraz dalsze kierunki działań rewitalizacyjnych, a także sprawy bieżące związane z prowadzoną rewitalizacją. Każdy z interesariuszy, dzięki tym spotkaniom będzie miał wkład w proces rewitalizacji realizowany na terenie Gminy Zbiczno. Interesariusze będą mogli składać wnioski i sugestie co do zmian w programie i razem z Zespołem i Komitetem tworzyć i stale ulepszać model wdrażania, oceny i realizacji GPR. Liczba spotkań będzie uzależniona od aktualnych potrzeb.

Wspomniany wcześniej, raport powinien zawierać informacje dotyczące:

- przebiegu procesu wdrażania działań rewitalizacyjnych poprzez poszczególne projekty główne opisane za pomocą wybranych wskaźników produktu i wskaźników bezpośredniego rezultatu przyjętych w przedsięwzięciach głównych.
- merytoryczną ocenę stopnia realizacji GPR wg harmonogramu,
- ocenę aktualności treści GPR,
- protokoły z przeprowadzonych spotkań, jako załączniki do raportu.

Realizacja GPR będzie również podlegała monitorowaniu przez IZ RPO w przypadku gdy gmina realizuje projekty dofinansowane z RPO WK-P. W związku z tym Wójt Gminy Zbiczno będzie zobowiązany do przekazywania sprawozdań kwartalnych opisujących osiągnięte wskaźniki produktu i wskaźniki rezultatu bezpośredniego określonych działań/poddziałów RPO WK-P wybranych do konkretnych projektów z przedsięwzięcia głównego. Natomiast raz na dwa lata Wójt będzie zobligowany do przekazania sprawozdania zawierające informację w zakresie wybranych wskaźników stanu kryzysowego, który będzie zawierał:

- wartości bazowe i aktualne wskaźników,
- analizę wskaźników, w tym wyjaśnienie w przypadku gdy analizowane wskaźniki stanu kryzysowego będą wskazywały na niską efektywność działań rewitalizacyjnych.

Prognoza realizacji programu powinna natomiast zawierać:

- przewidywane zagrożenia dla realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych,
- wskazanie potrzebnych zmian lub kontynuacji podstawowych założeń GPR,
- wskazanie potrzeby aktualizacji GPR.

Po sporządzeniu, zaopiniowaniu i publikacji oceny, wójt nie podejmuje dalszych działań (w przypadku stwierdzenia aktualności GPR) albo występuje do rady gminy z wnioskiem o zmianę Programu (wobec stwierdzenia, że utracił on walor aktualności). Do wniosku załącza się opinię Komitetu. Opinia ta nie jest wiążąca dla wójta, co oznacza że nawet w przypadku istnienia rozbieżności w ocenie GPR, wójt uprawniony jest do podjęcia decyzji wynikającej z jego stanowiska.

Postępowanie w przedmiocie zmiany GPR może wynikać z oceny (opisanej powyżej), lecz może być również efektem innych działań (np. aktualizacji listy przedsięwzięć). Ustawa o rewitalizacji nie ogranicza zatem możliwości zmiany GPR wyłącznie do przypadków stwierdzenia nieaktualności programu. Co do zasady zmiana GPR następuje w trybie, w jakim jest on uchwalany. Ustawa przewidziała jednak uproszczoną procedurę w przypadku określonej kategorii zmian. Procedura ta zakłada pominięcie etapu pozyskiwania opinii uprawnionych organów oraz przeprowadzenia konsultacji społecznych, w przypadku, gdy:

- zmiana nie dotyczy przedsięwzięć zawartych w GPR (dotyczy przedsięwzięć podstawowych – głównych),
- zmiana nie wymaga zmiany uchwały w sprawie ustanowienia Specjalnej Strefy Rewitalizacji (brak wskazania obowiązku ustanowienia Strefy w niniejszym programie).

W zależności od stopnia wdrażania przedsięwzięć i projektów, a także możliwości finansowych Gminy Zbiczno, Program Rewitalizacji będzie aktualizowany w celu dostosowania go do aktualnych potrzeb. Odpowiedzialny za aktualizację programu będzie Zespół ds. rewitalizacji. Na podstawie raportów przedkładanych Wójtowi i wszystkim interesariuszom będzie wskazywana potrzeba aktualizacji GPR i zakres proponowanych zmian dotyczących realizowanych przedsięwzięć i projektów. W razie konieczności można zmienić zakres proponowanych działań rewitalizacyjnych, jednak należy pamiętać o osiągnięciu zakładanego efektu, który pozostaje niezmienny, czyli wyjściu ze stanu kryzysowego obszaru rewitalizacji.

Poniżej przedstawiono przykładową kartę oceny projektu, która może być elementem raportu.

Tabela 14. Karta oceny projektu

Nazwa projektu			
Podmiot/y realizujące			
Planowany termin realizacji		Rzeczywisty termin realizacji	
Wskaźniki			
Wskaźniki produktu	Wartość założona		Wartość osiągnięta
Wskaźniki bezpośredniego rezultatu	Wartość założona		Wartość osiągnięta
Utrudnienia jakie napotkano podczas realizacji projektu			
Opis realizacji projektu i informacje dodatkowe			
Sporządził		Data	
Zatwierdził		Data	

Źródło: opracowanie własne

XV. OKREŚLENIE NIEZBĘDNYCH ZMIAN W UCHWAŁACH

Program Rewitalizacji dla Gminy Zbiczno na lata 2016-2022 nie przewiduje niezbędnych zmian w uchwale o której mowa w art. 7 ust. 3 ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. (Dz. U. z 2015 poz. 1023) dotyczącej zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji. Komitet Rewitalizacji został powołany na drodze Uchwały Nr XXVII/139/2016 z dn. 27 września 2016 r.

Niniejszy Program Rewitalizacji nie przewiduje niezbędnych zmian w uchwałach, o których mowa w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. z 2014 r. poz. 150 oraz 2015 r. poz. 1322).

GPR nie wprowadza zmian w Uchwale Nr XXII/110/2016 Rady Gminy Zbiczno z dnia 27 kwietnia 2016r. w sprawie zasad gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Zbiczno.

15.1. WSKAZANIE KONIECZNOŚCI UTWORZENIA SPECJALNEJ STREFY REWITALIZACJI

Ustawa o rewitalizacji daje możliwość utworzenia Specjalnej Strefy Rewitalizacji na obszarze rewitalizacji, którą to strefę powołuje rada gminy. Strefę ustanawia się w celu zapewnienia sprawnej realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych, na okres nie dłuższy niż 10 lat, bez możliwości przedłużenia. Uchwała w sprawie ustanowienia strefy stanowi akt prawa miejscowego.

Dla wyznaczonego obszaru rewitalizacji, bądź jego części nie przewiduje się utworzenia Specjalnej Strefy Rewitalizacji i zastosowania instrumentów prawnych dedykowanych Strefie.

15.2. WSKAZANIE SPOSOBU REALIZACJI GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI W ZAKRESIE PLANOWANIA I ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Niniejszy podrozdział omawia zakres wprowadzonych zmian w dokumentach planistycznych gminy: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, Miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego swym zasięgiem obejmujących obszar rewitalizacji oraz wskazuje konieczność uchwalenia Miejscowych planów rewitalizacji ze wskazaniem ich granic, łącznie z procedurą scaleń i podziałów nieruchomości, a także określa wytyczne dotyczące tych planów.

15.2.1. Zakres niezbędnych zmian w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego

Proponowane ustalenia GPR są w całości zgodne z polityką przestrzenną przedstawioną w Studium, i nie wymagają przeprowadzenia postępowania w sprawie jego zmiany.

15.2.2. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego i miejscowe plany rewitalizacji konieczne do uchwalenia albo zmiany

Założenia i proces wdrażania GPR nie przewidują konieczności:

- uchwalenia nowych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego bądź wprowadzenia zmian w obowiązujących miejscowych planach,
- uchwalenia nowych miejscowych planów rewitalizacji.

XVI. PODSUMOWANIE I POSTANOWIENIA KOŃCOWE

Program Rewitalizacji dla Gminy Zbiczno na lata 2016-2022 został opracowany zgodnie z ustawą o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. (Dz. U. 2015 r., poz. 1023.), Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 (MliR/H 2014/20(01)/07/2015) i z „Zasadami programowania przedsięwzięć

rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020” (Toruń, 18 stycznia 2017 r.). Dodatkowym źródłem informacji był dla autorów niniejszego Programu „Poradnik dla autorów programów – Jak poprawnie napisać program rewitalizacji umożliwiającą uzyskanie dofinansowania interwencji w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020?”. Powyższe dokumenty zawierają niezbędny zestaw informacji i reguł, które należy stosować w celu sporządzenia wysokiej jakości PR.

GPR jest narzędziem do prowadzenia skutecznej rewitalizacji, która należy do zadań własnych gminy. Dla wyznaczonego obszaru rewitalizacji zaproponowano szereg działań rewitalizacyjnych w postaci przedsięwzięć i wynikających z nich projektów, których systematyczna realizacja doprowadzi do wyjścia z sytuacji kryzysowej, zbadanej na danym terenie. Celem Programu Rewitalizacji dla Gminy Zbiczno na lata 2016-2022 jest osiągnięcie wyrównanego poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy Zbiczno dzięki wyjściu obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego poprzez realizację projektów aktywizujących społeczność obszaru rewitalizacji przy wykorzystaniu potencjału zasobu przestrzennego sołectwa Sumówko, Najmowo, Lipowiec i Brzezinki. GPR stanowi również podstawowe narzędzie w celu ubiegania się o dofinansowanie dla projektów rewitalizacyjnych z funduszy Unii Europejskiej.

GPR nie określa szczegółowych ram i założeń w zakresie wymagań bezpieczeństwa i obronności państwa.

Przedsięwzięcia i projekty zawarte w GPR nie określają ram i założeń w zakresie ochrony przeciwpożarowej.

Projekty opisane w GPR nie wpływają na aktualne zagospodarowanie istniejących na obszarze Gminy terenów górniczych.

Założenia projektów zawartych w GPR nie wpływają na zagospodarowanie terenów szczególnego zagrożenia powodzią.

Projekty zawarte w GPR nie wpływają na zagospodarowanie pasa technicznego, pasa ochronnego oraz morskich portów i przystani.

Projekty GPR nie wpływają na zagospodarowanie terenów osuwisk.

Projekty GPR nie wpływają także na zagospodarowanie obszarów ochrony uzdrowiskowej.

Prace konserwatorskie, restauratorskie, roboty budowlane, badania konserwatorskie, i restauratorskie oraz inne działania, które mogłyby prowadzić do naruszenia lub zmiany wyglądu zabytków wpisanych do rejestru zabytków należy prowadzić zgodnie z wymogami przepisów odrębnych dotyczących ochrony zabytków.

W przypadku obiektów i terenów ujętych w gminnej/wojewódzkiej ewidencji zabytków przed planowanymi pracami polegającymi m.in. na remoncie, budowie, modernizacji, iluminacji świetlnej, zagospodarowaniu terenu oraz rewaloryzacji parków, skwerów zieleni należy wystąpić każdorazowo do Kujawsko-Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków o zalecenia konserwatorskie. Wymienione powyżej prace należy prowadzić zgodnie z przepisami odrębnymi.

Dokumentacja projektowa, która będzie dotyczyć modernizacji i adaptacji obiektów zabytkowych ujętych w projektach rewitalizacyjnych w niniejszym GPR, będzie sporządzana przez zespoły projektowe, w skład których będą wchodziły osoby posiadające wiedzę w zakresie ochrony zabytków. Na etapie opracowania projektu należy określić, należy

określić właściwe i skuteczne elementy do zapobieżenia degradacji zabytków w celu zachowania maksymalnie pełnej formy, oryginalnych materiałów.

ZAŁĄCZNIKI

1. Załącznik graficzny Programu Rewitalizacji dla Gminy Zbiczno

SPIS TABEL

<i>Tabela 1. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na terenie Gminy Zbiczno</i>	<i>20</i>
<i>Tabela 2. Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na terenie Gminy Zbiczno</i>	<i>22</i>
<i>Tabela 3. Udział (%) gospodarstw domowych - stałych beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w liczbie gospodarstw domowych ogółem na danym obszarze</i>	<i>24</i>
<i>Tabela 4. Stosunek (udział %) interwencji policji z powodu zakłócenia miru domowego i porządku publicznego względem ogółu gospodarstw domowych na danym obszarze</i>	<i>26</i>
<i>Tabela 5. Podsumowanie analizy wskaźników sfery społecznej na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Zbiczno</i>	<i>29</i>
<i>Tabela 6. Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze</i>	<i>31</i>
<i>Tabela 7. Wskaźniki odpowiadające celowi rewitalizacji</i>	<i>52</i>
<i>Tabela 8. Zestawienia głównych przedsięwzięć i projektów rewitalizacyjnych</i>	<i>61</i>
<i>Tabela 9. Powiązania pomiędzy projektami głównymi</i>	<i>79</i>
<i>Tabela 10. Komplementarność przestrzenna</i>	<i>82</i>
<i>Tabela 11. Powiązania projektów infrastrukturalnych z projektami społecznymi</i>	<i>83</i>
<i>Tabela 12. Wykaz inwestycji zrealizowanych przy wykorzystaniu funduszy europejskich w latach 2007-2013 na obszarze rewitalizacji</i>	<i>85</i>
<i>Tabela 13. Główne projekty rewitalizacyjne – harmonogram i szacunkowe ramy finansowe</i>	<i>89</i>
<i>Tabela 14. Karta oceny projektu</i>	<i>96</i>

SPIS RYCIN

<i>Ryc. 1. Podział Gminy Zbiczno na sołectwa będące przedmiotem analizy</i>	<i>10</i>
<i>Ryc. 2. Położenie Gminy Zbiczno na tle gmin powiatu brodnickiego</i>	<i>14</i>
<i>Ryc. 3. Udział (%) ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem – ujęcie graficzne zjawiska</i>	<i>21</i>
<i>Ryc. 4. Udział (%) bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze – ujęcie graficzne zjawiska</i>	<i>23</i>

Ryc. 5. Udział (%) gospodarstw domowych - stałych beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w liczbie gospodarstw domowych ogółem na danym obszarze – ujęcie graficzne zjawiska	25
Ryc. 6. Stosunek (udział %) interwencji policji z powodu zakłócenia miru domowego i porządku publicznego względem ogółu gospodarstw domowych na danym obszarze – ujęcie graficzne zjawiska	27
Ryc. 7. Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze – ujęcie graficzne zjawiska.....	32
Ryc. 8. Obszar zdegradowany na terenie Gminy Zbiczno	34
Ryc. 9. Obszar rewitalizacji na terenie Gminy Zbiczno	37
Ryc. 10. Zrzut zabudowanej części sołectwa Brzezinki z lotu ptaka	41
Ryc. 11. Zrzut zabudowanej części sołectwa Lipowiec z lotu ptaka	43
Ryc. 12. Zrzut zabudowanej części sołectwa Najmowo z lotu ptaka	45
Ryc. 13. Zrzut zabudowanej części sołectwa Sumówko z lotu ptaka.....	46
Ryc. 14. Gradacja drzewa ustaleń rewitalizacyjnych w Gminie Zbiczno	49
Ryc. 15. Cechy programów rewitalizacji.....	77
Ryc. 16. Wymiary komplementarności projektów rewitalizacyjnych.....	81

WYKORZYSTANE MATERIAŁY I OPRACOWANIA

Wybrane akty prawne (stan prawny na sierpień 2017 r.)

- Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. 2017 r., poz. 1023),
- Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. 2017 r., poz. 1073),
- Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. 2016 r., poz. 1828),
- Ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. 2016 r., poz. 1610),
- Ustawa z dnia 17 maja 1989 r. – Prawo geodezyjne i kartograficzne (Dz. U. z 2016 r. poz. 1629),
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. 2017 r., poz. 659).

Literatura i wybrane dokumenty programowe

- Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (KPZK 2030),
- Narodowy Plan Rewitalizacji 2022 Założenia,
- Polska 2030 Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju,
- Strategia Rozwoju Kraju 2020,
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020 Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie,
- Wytyczne w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020,
- Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020,

- Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2020 – Plan modernizacji 2020+,
- Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020,
- Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020,
- Plan zagospodarowania przestrzennego województwa kujawsko-pomorskiego, Kujawsko-Pomorski Regionalny Program Operacyjny 2014-2020,
- Zasady programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020,
- Strategia Rozwoju Powiatu Brodnickiego na lata 2014-2022,
- Strategia Obszaru Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Brodnickiego,
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Zbiczno,
- Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2012-2020 Gminy Zbiczno,
- Strategia Rozwoju Gminy Zbiczno na lata 2016-2020,
- Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Zbiczno.

Dostępne strony internetowe

- www.stat.gov.pl,
- www.geoportal.gov.pl,
- www.funduszeuropejskie.gov.pl,
- www.mojregion.eu
- www.deminimis.gov.pl